

710-2/18

Broj: 01-02-4-

Dana: 12.07.2018. godine

13-07-2018			
Broj prijava	Redni broj	Klasifikacija	Organizaciona jedinica
PRIMLJENO: 01.02-04-1616/18			

B

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**PREDMET: Izvještaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini za
2017. godinu, dostavlja se**

U skladu sa članom 40. stav 1. tačka c. Zakona o zaštiti ličnih podataka («Službeni glasnik BiH», broj 49/06, 76/11 i 89/11), dostavljamo vam Izvještaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu.

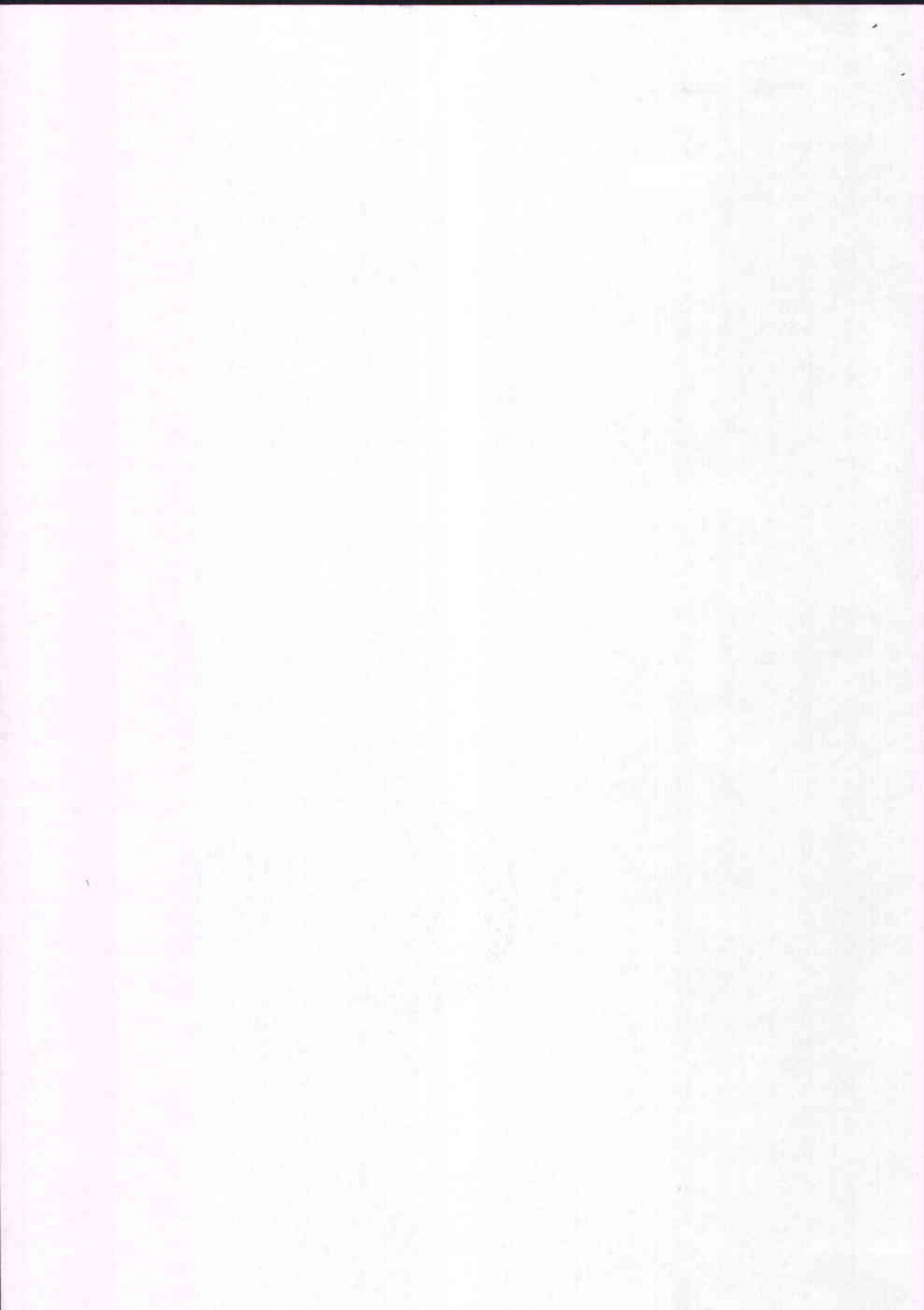
Izvještaj dostavljamo na službenim jezicima i pismima u šampanoj kao i elektronskoj formi.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Petar Kovačević

Dostavljeno:

- Naslovu
- U spis

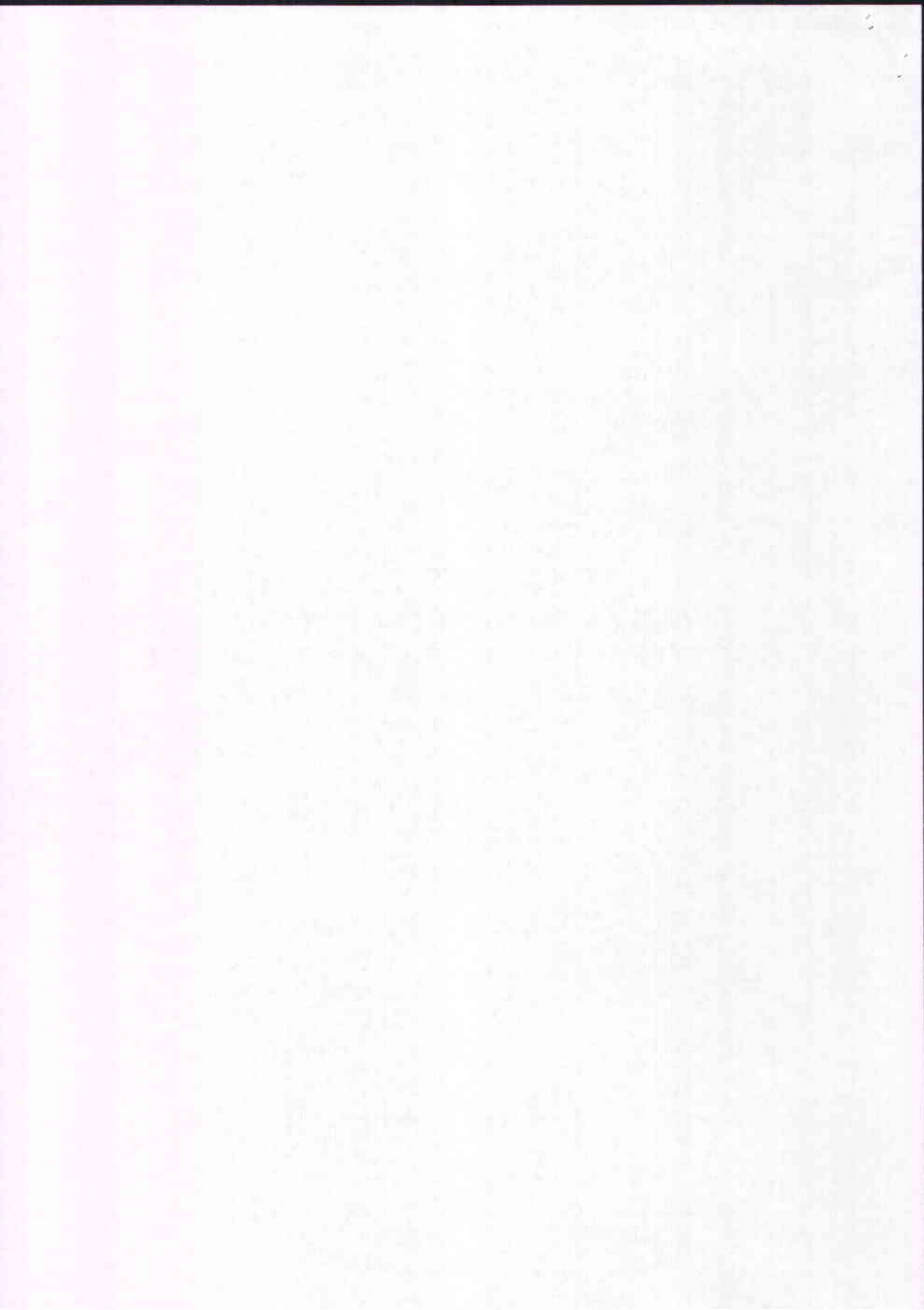

Broj: 01-02-4-710-1/18
Datum: 14.05.2018.

IZVJEŠTAJ O ZAŠTITI LIČNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2017. GODINU

Sarajevo, maj 2018. godine

I. UVOD

Ovo je deseti Izvještaj o zaštiti ličnih podataka koji Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Agencija) podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Zaštita ličnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, jedno je od osnovnih vrijednosti svakog demokratskog društva i aspekt ljudskih prava kojem se poklanja velika pažnja, a ima za cilj zaštitu privatnog života u prikupljanju, obradi i korištenju ličnih podataka. Svjedoci smo velikih promjena koje je prouzrokovala globalizacija i tehnološki napredak, posebno u informatičkom i digitalnom svijetu. Pitanja zaštite privatnosti prisutna su u svakom aspektu života pojedinca, posebno, jer savremeni uslovi života omogućavaju dostupnost velikom broju podataka. U procesu globalizacije, informacije ne poznaju granice, pa je teško osigurati balans između privatnosti i sigurnosti, podržavajući slobodan pristup informacijama i zaštitu ličnih podataka.

Zakonodavni okvir koji se odnosi na zaštitu ličnih podataka obuhvata Ustav Bosne i Hercegovine¹, usvojena međunarodna dokumenta i domaće propise.

Ustav BiH garantuje zaštitu svih ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđenih Evropskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, te samim tim prava na privatni i porodični život, dom i prepisku: „Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u njenim protokolima direktno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.“

Takođe, Bosna i Hercegovina je ratifikovala Konvenciju Vijeća Evrope za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka (ETS br. 108) (u daljem tekstu: Konvencija 108), koja je od ključnog značaja za osiguranje prava na privatnost. Konvencija 108 garantuje pravo na privatnost, pa time i zaštitu ličnih podataka svakog fizičkog lica.

Slijedom Ustava BiH i navedene međunarodne Konvencije 108, Bosna i Hercegovina je donijela Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj 49/06, 76/11 i 89/11) (u daljem tekstu: Zakon).

Trenutno, domaći zakon odražava odredbe Direktive 95/46 EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 24.10.1995. o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka. Inkorporiranjem Direktive, koju su u domaći zakon obavezne primijeniti samo članice EU i zemlje kandidati za članstvo, dokazali smo da je naša zemlja postigla usklađenost sa evropskim standardima u formalnom smislu.

Međutim, Evropski parlament i Vijeće Evropske unije donijeli su Uredbu 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Direktive 95/46/EC (Opšta uredba o zaštiti podataka). Isto tako, Evropski parlament i Vijeće Evropske unije donijeli su Direktivu 2016/680 o zaštiti pojedinca u vezi sa obradom ličnih podataka od strane nadležnih organa u svrhe sprječavanja, istraga, otkrivanja ili progona krivičnih djela ili izvršavanja krivičnih sankcija i slobodnom kretanju takvih podataka, o stavljanju van snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

U Bosni i Hercegovini postoje četiri krivična zakona i svaki od tih zakona propisuje krivično djelo „nedozvoljeno korištenje ličnih podataka.“

¹ Kako bi se izbjeglo opterećenje teksta i postiglo njegovo lakše praćenje, u daljem tekstu Izvještaja biće korištena skraćenica BiH uz pravni akt ili instituciju koji u svom nazivu sadrže riječi *Bosna i Hercegovina*

Sudska zaštita ličnih podataka je osigurana i kroz parnični postupak za naknadu štete po Zakonu o obligacionim odnosima.

Jedan od osnovnih principa upravnog postupka „zaštita prava građana i zaštita javnog interesa“ garantuje zaštitu prava stranaka u postupku, pa i zakonitu obradu ličnih podataka.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, preuzeta je obaveza usklađivanja zakonodavstva koje se odnosi na zaštitu ličnih podataka, s pravom Zajednice i drugim evropskim i međunarodnim zakonodavstvom o privatnosti. Ovim Sporazumom, Bosna i Hercegovina se obavezala da će uspostaviti nezavisni nadzorni organ sa dovoljno finansijskih i ljudskih potencijala, s ciljem provođenja nacionalnog zakonodavstva o zaštiti ličnih podataka.

U svim dosadašnjim Izvještajima Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine navodi se da je postignut izvjestan napredak u oblasti zaštite ličnih podataka ali i sljedeće:

„Zaštita ličnih podataka u Bosni i Hercegovini djelimično je usklađena sa evropskim standardima. Potrebno je ojačati kadrovsko popunjavanje Agencije.“

II. NAJAKTUELNIJE U VEZI SA ZAŠTITOM LIČNIH PODATAKA

U ovom poglavlju, posebno ćemo se osvrnuti na pojedine teme iz zaštite ličnih podataka, koje su bile najaktuelnije u izvještajnom periodu.

2.1. *Novo evropsko zakonodavstvo o zaštiti ličnih podataka*

Podsjećamo da su Evropski parlament i Vijeće Evropske unije donijeli Uredbu 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Direktive 95/46/EC (Opšta uredba o zaštiti podataka). Sama činjenica da je oblast zaštite ličnih podataka bila jedan od prioriteta za Evropsku uniju, u 2016. godini, govori o aktuelnosti i značaju zaštite ličnih podataka, kao jednog od osnovnih ljudskih prava.

Opšta uredba o zaštiti podataka stvoriće jasnoću uspostavljanjem jednog Zakona u cijeloj Evropskoj uniji, a zamijeniće trenutnu Direktivu 95/46/EC za zaštitu podataka, koja datira iz 1995. kada je Internet bio na svojim počecima, kako bi se građanima pružila veća kontrola nad vlastitim podacima u digitalizovanom svijetu pametnih telefona, društvenih medija, internet bankarstva i globalnih transfera. Direktiva je bila ograničena, predstavljala je minimum pravnih standarda koje su članice Evropske unije trebale unijeti u svoje nacionalne zakone o zaštiti podataka, jer u suprotnom svaka članica bi mogla izrađivati vlastite zakone po vlastitim standardima

Opšta uredba o zaštiti podataka neposredno nameće jedinstveni režim zakona sigurnosti podataka za sve članice Evropske unije. Nema potrebe da države članice usvajaju zakonske propise, jer nakon usvajanja, Opšta uredba o zaštiti podataka postaje zakon u svakoj državi članici. Opšta uredba o zaštiti podataka stupila je na snagu 25. maja 2016, s tim da će se ista primjenjivati u svim državama članicama dvije godine nakon ovog datuma, od 25. maja 2018.

Prije svega, Opšta uredba o zaštiti podataka štiti pravo na zaštitu ličnih podataka, ali u isto vrijeme i na isti način prepoznaje značaj obrade ličnih podataka za opšti napredak čovječanstva. Znači, zaštita ličnih podataka ni u kom slučaju ne znači da se lični podaci ne obrađuju, već upravo suprotno. Svakim danom je sve veća potreba za obradom ličnih podataka, kako od strane javnih tako i privatnih subjekata. Obrada, naravno, podrazumijeva i razmjenu, a bez toga nema napretka u bilo

kom društvenom segmentu. Zbog toga je potreban kvalitetan zakon kojim će se to na najbolji način urediti. Upravo je to jedan od razloga zbog čega su se Evropski parlament i Vijeće odlučili za uredbu koja treba spriječiti različitosti u zaštiti ličnih podataka i otkloniti prepreke za protok ličnih podataka.

Opštom uredbom o zaštiti podataka ojačana su prava nosioca podataka, kao i obaveze onih koji obrađuju lične podatke. Tako, jasnije i opširnije, garantuju se prava na informacije o obradi ličnih podataka, pravo na ispravke i brisanje ličnih podataka (pravo na zaborav), pravo na prigovor, građani će moći odlučivati koje lične podatke žele podijeliti i tako ponovo dobiti kontrolu nad svojim ličnim podacima, i drugo. S druge strane, preciziraju se i proširuju obaveze onih koji obrađuju lične podatke, te se uvodi obaveza imenovanja službenika za zaštitu podataka, uspostavljanje i praćenje kodeksa ponašanja prilikom obrade ličnih podataka, sertifikacija i slično.

Poseban značaj dat je nezavisnim nadzornim organima koji moraju uspostaviti visoke standarde nezavisnosti i kvalifikacije da bi bili kompetentni za zadatke koji su im dati u nadležnost.

Tu su naravno riješena i druga bitna pitanja kao što je kažnjavanje, obrada ličnih podataka u odnosu na: slobodu izražavanja i informisanja, pristup službenim dokumentima, nacionalni identifikacioni broj, arhivske, naučne i istorijske, te statističke svrhe i drugo.

Odobrena nova pravila prikladna su za digitalno doba i ova reforma smatra se velikim uspjehom, kao i žestoko evropsko „da“ jakim pravima potrošača i konkurenciji u digitalnom dobu. Nova evropska pravila o zaštiti podataka stvaraju povjerenje, pravnu sigurnost i pravednije tržišno takmičenje, kao i visok i ujednačeni nivo zaštite podataka širom Evropske unije za digitalno doba.

Paket reforme zaštite podataka takođe uključuje i Direktivu o prenosima podataka u svrhu rada policije i pravosuđa - Direktiva (EU) 2016/680 Evropskog parlamenta i Vijeća od 27. aprila 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom ličnih podataka od strane nadležnih organa u svrhe sprječavanja, istrage, otkrivanja ili progona krivičnih djela ili izvršavanja krivičnih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

Ova Direktiva stupila je na snagu 6. maja 2016, a države članice treba da do 06. maja 2018. donesu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja sa Direktivom. Države članice će imati dvije godine da preuzmu odredbe Direktive u svoje državno zakonodavstvo.

Direktiva će se primjenjivati na prekogranični prenos podataka unutar Evropske unije i po prvi put postaviće minimalne standarde za obradu podataka u policijske svrhe u svakoj državi članici. Nova pravila za prenos podataka osiguraće bolju policijsku saradnju, imaće za cilj zaštitu pojedinaca, bilo žrtava, kriminalaca ili svjedoka, postavljanjem jasnih prava i ograničenja na prenos podataka u svrhu prevencije, istrage, otkrivanja i procesuiranja krivičnih djela ili izvršenje krivičnih sankcija, uključujući zaštitu i sprječavanje ugrožavanja javne sigurnosti, a istovremeno olakšavanje bolje i uspješnije saradnje između organa za provođenje zakona. Ova Direktiva postaće moćan i koristan alat koji će pomoći organima da razmjenjuju lične podatke jednostavno i uspješno, poštujući u isto vrijeme osnovno pravo na privatnost.

U Bosni i Hercegovini nije uslijedila potrebna reakcija vlasti kojom je trebalo preuzeti i Opštu uredbu i Direktivu. U cilju animiranja vlasti, Agencija je u julu mjesecu uputila Vijeću ministara BiH posebnu Informaciju o hitnosti i neophodnosti usklađivanja zakona u Bosni i Hercegovini sa Opštom uredbom i Direktivom. Nije uslijedila očekivana reakcija, pa je Agencija preduzela aktivnosti na izradi prijedloga novog Zakona o zaštiti ličnih podataka. Osigurana je podrška, za razumijevanje standarda Uredbe i Direktive, preko TAIEX instrumenta EU, dolaskom eksperata iz nadzornih organa Pokrajine Saksonije – SR Njemačke i Republike Hrvatske u posjetu Agenciji. Takođe, preko Projekta IPA 2017, osigurano je prevođenje prijedloga na engleski jezik i analiza

istog od strane eksperta iz Velike Britanije, u pogledu njegove usklađenosti sa novim evropskim standardom. U trenutku pisanja izvještaja, izrada Zakona o zaštiti ličnih podataka, kao prijedloga Agencije je u završnoj fazi. Nakon što Agencija sačini konačan prijedlog, isti će biti dostavljen Ministarstvu civilnih poslova BiH, kao jedinom ovlaštenom predlagачu, radi upućivanja u dalju proceduru.

Na kraju, upozoravamo da će primjena novog evropskog zakonodavstva napraviti ozbiljne probleme, kako institucionalnoj saradnji, tako i poslovnim subjektima iz Bosne i Hercegovine, ukoliko domaće zakonodavstvo u skorije vrijeme ne bude usklađeno sa evropskim. Samim tim, potrebno je da ovom važnom pitanju dužnu pažnju posvete sve institucije koje su za to nadležne. Nije realno očekivanje da samo angažmanom Agencije može biti napravljen kvalitativan iskorak po pitanju zaštite ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

2.2. Projekat „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“

U skladu sa predviđenim aktivnostima Agencije na jačanju svijesti javnosti o zaštiti ličnih podataka i privatnosti, otpočele su aktivnosti na kreiranju i realizaciji Projekta edukacije djece u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“. Prijedlog Projekta obuhvatio je cilj, kao i specifične ciljeve Projekta, ciljnu grupu (učenike VI razreda osnovnih škola), partnere za uspostavljanje i realizaciju Projekta, predviđena sredstva i finansijske troškove, kao i dinamiku Projekta.

Realizacija Projekta u vidu prezentacije i radionica u osnovnim školama pokrenuta je u školskoj 2016/2017 godini. Uspostavljeni su kontakti sa relevantnim entitetskim organima, nadležnim za koordinaciju Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke i Ministarstvom prosvjete i kulture RS², u cilju dobijanja saglasnosti.

Analizom nastavnih planova i programa u devetogodišnjim osnovnim školama u Bosni i Hercegovini, ustanovljeno je da predmet „Informatika“ učenici prvi put slušaju u VI razredu osnovne škole. Iz tog razloga, prijedlog Projekta bio je održavanje predavanja o zaštiti ličnih podataka na Internetu za odjeljenja VI razreda osnovnih škola, u sklopu jednog ili dva časa Informatike.

Realizacija Projekta započela je u Unsko-sanskom kantonu i obuhvatila je po jednu osnovnu školu u sljedećim gradovima: Bihać, Cazin, Bosanska Krupa i Velika Kladuša. Tom prilikom predavanje je odslušalo 290 učenika VI razreda. U Zeničko-dobojskom kantonu realizacija Projekta odvijala se u osnovnim školama u Zenici, Kaknju, Tešnju i Visokom. Predavanje je odslušalo 298 učenika u četiri osnovne škole. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu projekat je realizovan u pet osnovnih škola u Konjicu, Mostaru i Stocu, a predavanju je prisustvovalo 287 učenika. U Tuzlanskom kantonu određene su dvije škole u Tuzli za realizaciju Projekta, kada je predavanjima prisustvovalo 120 učenika. U Bosansko-podrinjskom kantonu, nadležno kantonalno ministarstvo unaprijed je odredilo jednu osnovnu školu u Goraždu za realizaciju projekta. Predavanje je odslušalo 67 učenika.

U prvoj fazi Projekta, čija je dosadašnja realizacija bila isključivo u FBiH, predavanja je odslušalo 954 učenika. Izvršena je statistička analiza rezultata ankete, koja je, između ostalog, pokazala realan rizik za zaštitu ličnih podataka djece za vrijeme korištenja interneta. Pitanja su bila: imate li profil na društvenim mrežama; da li su vam traženi lični podaci; znaju li roditelji koje stranice posjećujete i sl.

² Kao bi se izbjeglo opterećenje teksta i postiglo njegovo lakše praćenje, u daljem tekstu Izvještaja će biti korištena skraćenica RS i FBiH za riječi *Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine*.

Nastavak druge faze Projekta počeo je u drugom polugodištu školske 2017/2018 godine u osnovnim školama u Kantonu Sarajevo i RS, a te aktivnosti nisu obuhvaćene ovim Izvještajem.

Sve posjećene škole izrazile su želju za dodatnim predavanjima za učenike, ali i za roditelje, s obzirom da je većina djece iskusnija i brža od roditelja kad su digitalne tehnologije u pitanju.

Problemi vezani za sigurnost i zaštitu ličnih podataka djece na Internetu javljaju se zbog socijalno-društvenih podjela među djecom, te potrebe za dokazivanjem na Internetu. Naime, djeca su uvjerena da imaju svoju publiku kojoj se obraćaju i na taj način stvaraju zavisnost prema društvenim mrežama koje predstavljaju kontakt sa publikom. Želja za što više dijeljenja njihovih postova, te dobijanja podrške i simpatizera za te postove, odnosno želja za popularnošću na društvenim mrežama, ujedno ih čini osjetljivijima i podložnijima raznim oblicima manipulacije, maltretiranja i zlostavljanja. I u narednom periodu djeca, kao posebno ranjiva kategorija, kroz ovaj ali i druge projekte, bit će u fokusu pažnje Agencije u cilju podizanja svijesti o značaju zaštite ličnih podataka.

Ovaj problem prepoznat je i u Opštoj uredbi o zaštiti podataka, koja propisuje da je nuđenje usluga informacionog društva djeci mlađoj od 16 godina zakonito jedino uz saglasnost roditelja. Uredba predviđa da države mogu propisati i nižu starosnu granicu, ali ne nižu od 13 godina.

2.3. Problemi u radu Agencije

U proteklom periodu, od osnivanja, Agencija je imala podršku Parlamentarne skupštine BiH i Vijeća ministara BiH. Agencija, shodno njenoj nezavisnosti, predstavlja resurs Parlamentarne skupštine BiH. Ipak, Vijeće ministara BiH, kroz određene aktivnosti i odluke, utiče na rad Agencije. Međutim u posljednje vrijeme određene odluke i postupci Vijeća ministara BiH otežavaju i dovode u pitanje zakonit rad Agencije.

U Izvještaju za 2016. godinu upoznali smo Parlamentarnu skupštinu BiH i javnost o određenim slučajevima koji dovode u pitanje zakonitost rada Agencije. Podsjećamo, radilo se o sljedećem:

1. Agencija je 2013. godine pokrenula proceduru donošenja novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Razlozi za izradu novog Pravilnika su usklađivanje sa Odlukom o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave BiH i Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijuma za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH.

Vodeći računa o nadležnostima i obimu rada Agencije, kao i ograničavajućim finansijskim sredstvima, predloženim Pravilnikom broj izvršilaca u Agenciji je ostao isti, ali je promijenjena struktura zaposlenih, i to na način da je smanjen broj zaposlenika, a povećan broj državnih službenika. Zaposlenička radna mjesta za administrativno tehničke poslove kod zamjenika i pomoćnika direktora su ukinuta (ukupno četiri). Od toga povećan je broj državnih službenika, i to stručnih savjetnika za inspekcijski nadzor za tri izvršioca. Osim toga, predloženo je organizovanje pisarnice kao posebne cjeline u sastavu Sektora za administraciju i sistematizovanje radnog mjesta šef pisarnice – referent specijalista, u skladu sa važećim odlukama. Razlog za uvođenje ovih rješenja u Prijedlogu pravilnika su dosadašnji pokazatelji i iskustva u radu Agencije, imajući u vidu njenu nadležnost i osnovnu funkciju koja proizlazi iz Zakona. Naime, osnovna djelatnost Agencije jeste na inspektorima Agencije i zbog toga je povećan broj istih sa sedam na deset. Isto se moglo postići ukidanjem radnih mjesta administrativno tehničkih poslova kod zamjenika i kod tri pomoćnika direktora. Sasvim logično, ukazala se potreba da se organizaciono ojača administracija, s obzirom da se broj izvršilaca smanjio. Upravo zbog toga je predloženo formiranje pisarnice i uvođenje radnog mjesta šef pisarnice – referent specijalista. Ovim se

postizhe ekonomičnost, racionalnost i ekspeditivnost, kao i ušteda finansijskih sredstava i prostora.

Na ovaj prijedlog Pravilnika, izuzev sugestije u pogledu predloženog alternativnog stepena stručne spremlje, a što je i uvaženo, Ministarstvo pravde nije imalo primjedbi.

Agencija nije mogla prihvatiti sugestiju Kancelarije za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH kojom se tražilo da se za poziciju direktora i zamjenika direktora propiše sedam godina radnog iskustva kako je to propisano Odlukom, imajući u vidu činjenicu da Zakon propisuje da kandidat za direktora i zamjenika direktora mora imati pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja u upravi.

Takođe, Agencija nije mogla prihvatiti uslov Ministarstva finansija i trezora BiH da se radno mjesto referent-šef pisarnice ukine. Za Agenciju je neprihvatljiv proizvoljan zahtjev i obrazloženje Ministarstva da Agencija u proteklom periodu nije imala problema u svom radu bez tog radnog mjesta. Naime, Agencija je i u proteklom periodu imala problema, ali je iste, uglavnom, uspješno rješavala. Prijedlog Pravilnika sa obrazloženjem Agencija je 19.05.2016. dostavila Vijeću ministara BiH na saglasnost. Agencija nikada nije dobila odgovor.

2. Vijeće ministara BiH je usvojilo Pravilnik o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine u kome za Agenciju nisu predviđena vozila za inspeksijski nadzor. Agencija raspolaze sa tri službena vozila, što ne odgovara potrebama Agencije. Naime, Pravilnikom je predviđeno da Agencija može samo raspolagati već postojećim brojem i kategorijom vozila, te da pravo korištenja imaju direktor, zamjenik direktora i u svrhe kurirsko - administrativnih poslova.

Ovakvo rješenje dovodi u pitanje obavljanje osnovne djelatnosti Agencije. Treba imati u vidu činjenicu da prvo ovlaštenje Agencije, propisano članom 40. stav (2) tačka a) Zakona je da „putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obaveza propisanih ovim zakonom“. U članu 2. stav (2) Pravilnika definisano je da su „službena specijalizovana vozila“ i vozila za obavljanje „... i inspeksijskih aktivnosti...“. Samim tim je, po automatizmu, u članu 13. Pravilnika, gdje su nabrojane institucije BiH koje obavljaju inspeksijske poslove, trebalo navesti i Agenciju. Zbog čega to nije urađeno, nije poznato. Agencija je ovo pokušala ispraviti, ali bezuspješno, jer Ministarstvo finansija i trezora BiH to onemogućava. Sadašnja situacija je neodrživa, jer je Agencija onemogućena da izvršava jedno od svojih osnovnih ovlaštenja, čime se dovodi u pitanje opravdanost njenog postojanja. Nadalje, tu su postupci pred sudovima za prekršaje, obuke, razni sastanci i skupovi i slično, na kojima je neophodno učešće predstavnika Agencije. Uštede, na šta se poziva Ministarstvo, ne mogu dovoditi u pitanje zakonit rad institucija i nije nam jasan pravi razlog za negativno mišljenje Ministarstva finansija i trezora BiH. Agencija ne spori da su implementacijom Pravilnika učinjene uštede, naprotiv, podržavamo svaki oblik štednje u javnom sektoru, ako je to realno i razumno.

3. Vijeće ministara BiH je na 46. sjednici, održanoj 03.03.2016. zaključilo da su sve institucije Bosne i Hercegovine iz nadležnosti Vijeća ministara BiH, prije raspisivanja oglasa radi popune upražnjenih ili novih radnih mjesta, obavezne pribaviti saglasnost Vijeća ministara BiH.

U Agenciji je dana 01.02.2016. prestao radni odnos državnom službeniku, koji je radio na poziciji Višeg stručnog saradnika za postupke po prigovorima, na osnovu eksternog premještaja. Donesena je odluka o potrebi prijema novog državnog službenika na tu poziciju i od Agencije za državnu službu BiH je zatraženo da javno objavi oglas za upražnjeno radno mjesto. Agencija za državnu službu BiH dostavila je obavještenje da ne mogu raspisati javni oglas zbog predmetnog zaključka Vijeća ministara. Dana 31.03.2016. putem Generalnog sekretarijata, zatražena je saglasnost Vijeća ministara BiH, a nakon toga, 21.04.2016. dostavljena i urgencija, ali do danas nismo dobili odgovor.

Zakonom o izvršenju budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2016. godinu, određeno je da Agencija u 2016. godini ima 27 zaposlenih. Od 01.02.2016. Agencija ima 26 zaposlenih i onemogućavanje zaposlenja na osnovu zaključka Vijeća ministara BiH predstavlja kršenje Zakona o izvršenju budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2016. godinu. Dakle, veću pravnu snagu ima zaključak Vijeća ministara BiH, nego Zakon o izvršenju budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2016. godinu.

Jedan od osnovnih zadataka i stalnih prioriteta Agencije jeste, upravo, postupanje po prigovorima građana. Pravilnikom su sistematizovana dva izvršioca za postupke po prigovorima i trenutno su oba upražnjena. Svjesni smo trenutne teške finansijske situacije, međutim, ne prihvatamo selektivan pristup odobravanju dodatnog zapošljavanja. Ne umanjujući značaj nijedne institucije, mada su mnoge svojim radom dovele isti u pitanje, cijenimo da je jačanje kapaciteta Agencije prioritet.

Iz naprijed navedenih razloga, primorani smo da smanjimo inspeksijske nadzore, obustavimo saradnju sa agencijama za državnu službu, smanjimo izdavanje prekršajnih naloga i sl. O navedenim problemima upoznali smo predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH i njegove zamjenike. Agencija nikada nije dobila odgovor.

U 2017. godini nijedan navedeni problem Agencija nije uspjela riješiti. Naprotiv, stanje je lošije. Naime, Agencija je u 2017. godini imala i jedan smrtni slučaj. U oktobru mjesecu preminula je službenica raspoređena na radno mjesto šef Odsjeka za pravne i kadrovske poslove. I za ovu poziciju je tražena saglasnost za popunu od strane Vijeća ministara BiH. Odgovor nije dostavljen. Zakon o izvršenju budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2017. godinu, kao i prethodni, predvidio je da je u Agenciji zaposleno 27 službenika. Dakle, protivzakonitim zaključkom Vijeća ministara BiH, Agenciji je onemogućeno da izvrši popunu radnih mjesta u skladu sa zakonom, tako da je trenutno u Agenciji zaposleno 25 službenika. Osim svih drugih odsustava sa posla, samo zbog bolovanja u 2016. godini bilo je 629 dana (u prosjeku svaki radni dan dva i po radnika), a u 2017 godini 851 dan (u prosjeku svaki radni dan tri i po radnika). Bez sumnje treba istaći da su odsustvovanja bila opravdana.

Imajući u vidu gore navedene činjenice, očekujemo da će Parlamentarna skupština BiH podržati Agenciju u prevazilaženju navedenih problema.

III. RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

3.1. Nadležnosti Agencije

Agencija je samostalna upravna organizacija osnovana da bi osigurala zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, članom 40. Zakona definisane su nadležnosti Agencije:

- ❖ nadgledanje provođenja odredbi ovog Zakona i drugih zakona o obradi ličnih podataka,
- ❖ postupanje po podnesenim prigovorima nosilaca podataka,
- ❖ podnošenje Parlamentarnoj skupštini BiH godišnjeg izvještaja o zaštiti ličnih podataka, koji treba da bude dostupan javnosti,
- ❖ praćenje uslova za zaštitu ličnih podataka davanjem prijedloga za usvajanje ili izmjenu zakona koji se odnosi na obradu ličnih podataka, te davanje mišljenja s prijedlozima tih zakona i staranje o ispunjavanju kriterijuma zaštite podataka koji proističu iz međunarodnih sporazuma obavezujućih za Bosnu i Hercegovinu.

3.2. Ovlaštenja Agencije

U cilju uspješnog obavljanja poslova i zadataka, zakonodavac je Agenciji dao sljedeća ovlaštenja:

- ❖ putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obaveza propisanih ovim Zakonom,
- ❖ vodi Glavni registar,
- ❖ prima primjedbe i prigovore građana koje se odnose na kršenje ovog Zakona,
- ❖ donosi provedbene propise, smjernice ili druge pravne akte, u skladu sa Zakonom,
- ❖ nalaže blokiranje, brisanje ili uništenje podataka, privremenu ili trajnu zabranu obrade, upozorava ili opominje kontrolora,
- ❖ izriče kazne u prekršajnom postupku, odnosno podnosi zahtjev za pokretanje postupka u skladu sa ovim Zakonom,
- ❖ daje savjete i mišljenja u vezi sa zaštitom ličnih podataka,
- ❖ sarađuje sa sličnim organima u drugim državama,
- ❖ vrši druge dužnosti propisane Zakonom,
- ❖ vrši nadzor nad iznošenjem ličnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

Ovim ovlaštenjima stvorena je realna pretpostavka da se Agencija adekvatno bavi zaštitom ličnih podataka. Agencija u ocjeni zakonitosti obrade ličnih podataka u svakom konkretnom slučaju mora u potpunosti da odgovori na četiri pitanja, i to:

1. Da li je došlo do miješanja u ovo pravo?
2. Da li je miješanje u skladu sa zakonom?
3. Da li se obrada vrši u svrhu ostvarenja jednog od legitimnih ciljeva?
4. Da li je miješanje neophodno i proporcionalno u demokratskom društvu?

3.3. Nezavisnost i kapaciteti Agencije

Nezavisnost Agencije je jedan od ključnih faktora za realizaciju međunarodno preuzetih obaveza i za efikasan i pravilan rad Agencije. Potpuna nezavisnost Agenciji daje joj legitimitet da se bavi povjerenim poslovima. Značaj nezavisnosti Agencije, kao jednog od ključnih instituta zaštite ličnih podataka, nameće potrebu da se u svakom Izvještaju o zaštiti ličnih podataka dâ osvrt i na ovaj segment.

Prije svega, nadzorni organ mora imati nezavisnu organizaciju. Član 35. Zakona u stavovima (1) i (2) propisuje „Agencija je samostalna upravna organizacija osnovana da bi se osigurala zaštita ličnih podataka, na čijem je čelu direktor“ i „Agencija djeluje potpuno nezavisno u izvršavanju dužnosti koje su joj povjerene“. Direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje Parlamentarna skupština BiH, koja ih može suspendovati i razriješiti prije isteka mandata u taksativno nabrojanim okolnostima u članu 45. Zakona. Ovim rješenjem je ojačan legitimitet Agencije iza koga stoji Parlamentarna skupština BiH. Agencija ne podnosi izvještaj o radu Parlamentarnoj skupštini BiH, već izvještaj o zaštiti ličnih podataka, čime se želi spriječiti uticaj na Agenciju. To ni u kom slučaju ne isključuje odgovornost i profesionalnost u radu Agencije, već ih osnažuje. Nezavisnost za sobom povlači zabranu obavljanja bilo kojih profitabilnih djelatnosti i drugih djelatnosti koje bi mogle ugroziti uvjerenje u njenu nezavisnost. Naglašavamo pojam „uvjerenje“ koji spada u subjektivni sud pojedinca o nezavisnosti Agencije i koji je samim tim posebno zahtjevan. Nezavisnost i odgovornost su u direktnoj proporciji i funkcionišu po sistemu spojenih posuda – što je veća nezavisnost, to je i veća odgovornost.

Finansijska nezavisnost Agencije kao posebnog budžetskog korisnika osigurana je članom 36. Zakona, koji reguliše da se sredstva potrebna za finansiranje rada Agencije osiguravaju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine. Međutim, sam postupak usvajanja Zakona o budžetu otvara mogućnosti uticaja na Agenciju, te bi bilo potrebno osigurati veći uticaj Parlamentarne skupštine BiH u tom dijelu.

Zaposleni u Agenciji imaju status državnih službenika i zaposlenika. Problem predstavlja sadašnje rješenje u Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH, gdje se u postupku prijema državnih službenika kao glavna institucija nalazi Agencija za državnu službu. Učešće direktora je simbolično što je svakako neprihvatljivo i negativno utiče na nezavisnost Agencije. Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH propisano je da su od njegove primjene izuzeti zaposleni u Centralnoj banci BiH i u Kancelariji ombudsmana za ljudska prava u BiH. Međutim, nameće se principijelno pitanje zbog čega samo ove dvije institucije. Državni službenici Agencije postupaju u predmetima gdje se kao kontrolor pojavljuje Agencija za državnu službu, što dovodi u pitanje njihovu nepristrasnost.

Agencija nije klasični organ uprave, jer je njen glavni zadatak da nadzire provođenje zakona kojima je regulisana obrada i zaštita ličnih podataka, što podrazumijeva ocjenu zakonitosti obrade ličnih podataka. Ovo su samo neki od osnova i parametara po kojima se Agencija bitno razlikuje od drugih upravnih organizacija i ona svakako treba biti pozicionirana u nezavisne organe u punom kapacitetu u svim zakonima koji regulišu to pitanje.

Agencija mora imati kapacitete za izvršavanje povjerenih nadležnosti i ovlaštenja. Trenutno Agencija nema potrebne kapacitete (broj zaposlenih, budžet, smještaj, vozila i sl.), da bi zakonito i efikasno obavljala poslove koji su joj povjereni. Aktivnosti poput inspekcijskih nadzora, postupaka po prigovorima, mišljenja, izdavanja prekršajnih naloga, učestvovanja u postupcima pred sudovima, održavanje Glavnog registra i drugo, vrlo su zahtjevne i podrazumijevaju dovoljne kapacitete.

Agencija je ovlaštena da izdaje autoritativne naloge. Kada Agencija uoči nezakonitu obradu ličnih podataka, nalaže mjere koje je kontrolor dužan da preduzme u određenom roku i da o tome informiše Agenciju. Isti član propisuje da Agencija može da zahtijeva od kontrolora ili obrađivača da joj dostavi informaciju ili dozvoli uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu da budu lični podaci. Agencija ima pravo da uđe u prostorije u kojima se vrši obrada ličnih podataka, državne i službene tajne ne predstavljaju prepreku za Agenciju, a javni organi obavezni su da Agenciji na njen zahtjev pruže pomoć u vršenju njene nadležnosti. Naravno, ovo je na adekvatan način propraćeno kaznenim odredbama. Rješenja Agencije su konačna i mogu biti predmet ocjene samo u upravnom sporu pred Sudom BiH.

Jedna od zakonskih obaveza Agencije je da prati stanje u oblasti zaštite ličnih podataka i da s tim u vezi daje prijedloge, inicijative i mišljenja. U proteklom periodu je Agencija to i radila. Međutim, postoji problem što predlagači propisa kojima se reguliše zaštita ličnih podataka, u pravilu, ne dostavljaju prijedloge Agenciji na mišljenje, jer to nije sistemski riješeno.

Širenje znanja o zaštiti ličnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedan je od osnovnih instrumenata, koji omogućavaju efikasnost rada svakog nadzornog organa koje se bavi zaštitom ličnih podataka. Agencija radi aktivno na promociji prava koja proizlaze iz zaštite ličnih podataka, te redovno izvještava javnost o svojim aktivnostima.

3.4. Inspekcijski nadzori

U izvještajnom periodu izvršena su 83 inspekcijska nadzora, od toga 53 redovna i 30 vanrednih.

3.4.1. Redovni inspekcijski nadzori

Redovni inspekcijski nadzori izvršeni su u skladu sa godišnjim i mjesečnim planovima inspekcijskih nadzora. Godišnji plan inspekcijskih nadzora donosi se sa ciljem usmjeravanja tih aktivnosti prema tačno određenim sektorima, a u cilju sagledavanja stanja u toj oblasti. U ovoj godini planirani su redovni inspekcijski nadzori kod pravnih lica koja pružaju usluge iz oblasti turizma, osiguranja, prometa nekretnina, upravljanja i održavanja zgrada.

Mjesečnim planovima rada inspekcije utvrđeni su inspekcijski nadzori u pravnim licima koja pružaju usluge iz oblasti turizma, osiguranja, prometa nekretnina, upravljanja i održavanja zgrada u cilju kontrole ispunjavanja obaveza propisanih Zakonom.

U skladu sa mjesečnim planovima inspekcijskih nadzora, izvršeno je 25 redovnih inspekcijskih nadzora u pravnim licima koja pružaju usluge u oblasti turizma, i to u:

1. Lux travel d.o.o. Trebinje
2. Buena Vista d.o.o. Zenica, Poslovna jedinica „Sol Azur“ Sarajevo
3. Ubla-Tours d.o.o. Trebinje
4. Friend travel d.o.o. Trebinje
5. Reisebiro d.o.o. Sarajevo
6. Golden tours d.o.o. Tuzla
7. Hit tours d.o.o. Tuzla
8. Centrotours d.o.o. Sarajevo
9. ARD d.o.o. Sarajevo
10. Tavor d.o.o. Pale
11. Obner d.o.o. Goražde
12. BH Passport d.o.o. Sarajevo
13. Fibula d.o.o. Sarajevo
14. Euroline Travel d.o.o. Banja Luka
15. Zepter Passport d.o.o. Banja Luka,
16. Unis Tours d.o.o. Banjaluka
17. Globus travel d.o.o. Istočno Sarajevo
18. Air Tours d.o.o. Tuzla
19. Dinamik turs d.o.o. Brčko
20. Turist d.o.o. Brčko
21. Biss Tours d.o.o. Zenica
22. Travel time d.o.o. Zenica

23. Kompas-Sarajevo d.o.o Sarajevo
24. Travel centar d.o.o. Sarajevo
25. Sirius travel d.o.o. Sarajevo

Izvršeno je 11 redovnih inspekcijskih nadzora u pravnim licima koja pružaju usluge u oblasti upravljanja i održavanja zgrada, i to u:

1. Famos Gradnja d.d. Sarajevo
2. OKI upravitelj d.o.o. Sarajevo
3. Hetig d.d. Sarajevo
4. Fidges Upravitelj d.o.o. Sarajevo
5. A eling d.o.o. Zenica
6. Metal Export Upravitelj d.o.o. Sarajevo
7. Importanne d.o.o. Sarajevo
8. Novi Standard d.o.o. Sarajevo
9. Stambeni servis d.o.o. Zenica
10. Hidromontaža d.d. Sarajevo
11. Sarajevostan d.d. Sarajevo

Izvršeno je devet redovnih inspekcijskih nadzora u pravnim licima koja pružaju usluge u oblasti prometa nekretnina, i to u:

1. Europartner d.o.o. Trebinje
2. Prostor d.o.o. Sarajevo
3. Herc Invest d.o.o. Trebinje
4. YAS Properties d.o.o. Ilidža
5. Sigenx d.o.o. Sarajevo
6. TK Nekretnine Tuzla
7. S.P. Emporium nekretnine Brčko
8. Eksluziva Nekretnine Brčko
9. Nek nekretnine Istočno Sarajevo

Izvršeno je osam redovnih inspekcijskih nadzora u pravnim licima koja pružaju usluge u oblasti osiguranja, i to u:

1. Central osiguranje d.d. Sarajevo
2. Ponte d.o.o. Mostar
3. Zaštitni fond FBiH Sarajevo
4. Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo
5. GRAWE d.d. Sarajevo
6. Triglav osiguranje d.d. Sarajevo
7. Dunav osiguranje a.d. Banja Luka-Poslovnica Pale
8. Uniqa osiguranje d.d. Sarajevo

Inspekcijskim nadzorima je utvrđeno da većina navedenih subjekata nije izvršila formalno-pravne obaveze propisane Zakonom, što znači da nisu prijavili zbirke ličnih podataka u Glavni registar Agencije, nisu donijeli Plan sigurnosti za zaštitu ličnih podataka, nisu uspostavili posebne evidencije o ličnim podacima koji su dati trećoj strani i svrsi zbog koje su dati, te evidenciju o odbijenim zahtjevima nosilaca ličnih podataka za pristup svojim podacima. U skladu sa utvrđenim, donesena su odgovarajuća rješenja.

Od ukupnog broja izvršenih inspekcijskih nadzora, sedam nije riješeno u 2017. godini.

3.4.2. Revizijski inspekcijski nadzori

U toku 2017. godine nisu vršeni revizijski inspekcijski nadzori. Jedini razlog neizvršavanja ovih nadzora je nedostatak kadrova, što predstavlja ozbiljan problem u efikasnosti rada Agencije.

3.4.3. Vanredni inspekcijski nadzori

Vanredni inspekcijski nadzori predstavljaju sredstvo radi utvrđivanja činjenica i okolnosti značajnih za rješavanje konkretnog postupka.

Izvršeno je ukupno 30 vanrednih inspekcijskih nadzora, od čega 18 u postupku po prigovoru, a 12 u postupku po službenoj dužnosti.

- a) Kontrolori kod kojih je izvršen vanredni inspekcijski nadzor u postupku po prigovoru su:
1. Fond za povratak BiH - obrada ličnih podataka sadržanih u podnescima i pripadajućim prilogima koji su dostavljeni Fondu za povratak BiH;
 2. Intesa Sanpaolo Banka BiH d.d. Sarajevo, Poslovnica Dobrinja - obrada ličnih podataka građana prilikom plaćanja računa za pružene komunalne usluge;
 3. Centrotours d.o.o Sarajevo - obrada ličnih podataka kupaca karata za utakmice fudbalske „A“ reprezentacije BiH;
 4. Autoceste FBiH d.o.o. Mostar – obrada ličnih podataka kandidata u konkursnoj proceduri za članove uprave Javnog preduzeća Autoceste FBiH d.o.o. Mostar;
 5. Fizičko lice nastanjeno u Romanovcima u Novoj Topoli, opština Gradiška - obrada ličnih podataka putem video nadzora;
 6. UniCredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica 17 Sarajevo - obrada ličnih podataka u svrhu ažuriranja identifikacionih dokumenata klijenta;
 7. Federalna uprava civilne zaštite – obrada ličnih podataka o posebnom stažu;
 8. Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata – obrada ličnih podataka o posebnom stažu;
 9. Razvojna banka FBiH – obrada ličnih podataka putem video nadzora i davanje ličnih podataka trećoj strani;
 10. Germania – Centar za edukaciju Banja Luka – obrada kopije lične karte te audio i video nadzor;
 11. Sberbank BH d.d. Sarajevo - pristup ličnim podacima sadržanim u Centralnom registru kredita;
 12. Elektrotehnički fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, zadržavanje lične karte kao sredstvo osiguranja;
 13. Fizičko lice iz Brčkog - obrada ličnih podataka putem kamere video nadzora na stambenom objektu na adresi od strane određenog lica;
 14. Zavod za transfuzijsku medicinu FBiH - utvrđivanje činjenica i okolnosti pod kojima je izvršena obrada ličnih podataka podnositeljice prigovora iz brisane Presude Općinskog suda u Sarajevu;
 15. JP BH Pošta d.o.o., Sarajevo – obrada jedinstvenog matičnog broja određenog lica, prilikom upućivanja pošiljke;
 16. Agencija za privatizaciju u FBiH – obrada kopije lične karte, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja da nije iskorištena stara devizna štednja Ljubljanske banke u postupku privatizacije;
 17. Central osiguranje d.d. Sarajevo – obrada ličnih podataka u svrhu direktnog marketinga;
 18. MKF „Prizma“ u stečaju - obrada ličnih podataka fizičkog lica u Centralnom registru kredita.

b) Kontrolori kod kojih je izvršen vanredni inspekcijski nadzor u postupku po službenoj dužnosti su:

1. Unicredit Banka BH d.d. Mostar, Poslovnica Dobrinja - obrada ličnih podataka građana prilikom plaćanja računa za pružene komunalne usluge;
2. Robot GT Co d.o.o. Sarajevo – obrada ličnih podataka kandidata u konkursnoj proceduri putem kadrovskog upitnika „Obrazac za zapošljavanje“;
3. Grad Trebinje - obrada ličnih podataka putem anketiranja (popisa) građana u mjesnim zajednicama Grada;
4. Turkish Airlines – Predstavništvo Sarajevo – obrada kopije pasoša ili lične karte putnika kojima je izgubljen ili oštećen prtljag ili zbog zakašnjele isporuke prtljaga;
5. UniCredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica 2 Sarajevo – obrada ličnih podataka izdavanjem izvoda iz evidencije prebivališta i boravišta državljanina BiH, kao zamjene za potvrdu o prebivalištu;
6. Sberbank BH d.d. Sarajevo - obrada ličnih podataka izdavanjem izvoda iz evidencije prebivališta i boravišta državljanina BiH, kao zamjene za potvrdu o prebivalištu, te obradu otisaka prstiju kao sredstva identifikacije klijenata mobilnog bankarstva;
7. Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA - identifikacija pravnih lica kojima je omogućen pristup ličnim podacima sadržanim u elektronskim evidencijama za čije tehničko održavanje i elektronsko arhiviranje je nadležna IDDEEA, zakonski pravni osnov odobravanje stalnog pristupa, te mogućnosti štampanja izvoda iz centralne evidencije IDDEEA;
8. Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Carinska ispostava Sarajevo – obrada ličnih podataka zadržavanjem ličnih karata posjetilaca Carinskog terminala u Sarajevu;
9. Intereuropa RTC d.d. Sarajevo – obrada ličnih podataka zadržavanjem ličnih karata posjetilaca Carinskog terminala u Sarajevu;
10. Grad Tuzla – Služba za opću upravu i zajedničke poslove, Matični ured – obrada ličnih podataka zahtijevanjem od mladenaca i svjedoka da dostave kopiju lične karte i potvrdu o prebivalištu u svrhu zakazivanja vjenčanja;
11. Institut za nestala lica BiH Sarajevo - obrada ličnih podataka nestalih lica i članova njihovih porodica;
12. Udruženje društava za osiguranje u FBiH - obrada ličnih podataka u evidenciji „Lista šteta“.

Više pojedinosti u vezi sa izvršenim inspekcijskim nadzorima biće obrađeno u dijelu koji se odnosi na prigovore ili postupke po službenoj dužnosti, u okviru kojih su inicirani vanredni inspekcijski nadzori.

3.4.4. Žalbe kontrolora

Na rješenje inspektora doneseno u postupku redovnog inspekcijskog nadzora, kontrolor može izjaviti žalbu direktoru Agencije kao drugostepenom organu. U izvještajnom periodu nije bilo žalbi na rješenje inspektora.

3.4.5. Inspekcijski nadzori urađeni u 2016. godini

Riješeno je devet inspekcijskih nadzora izvršenih u 2016. godini, koji su izvršeni u sljedećim kontrolorima:

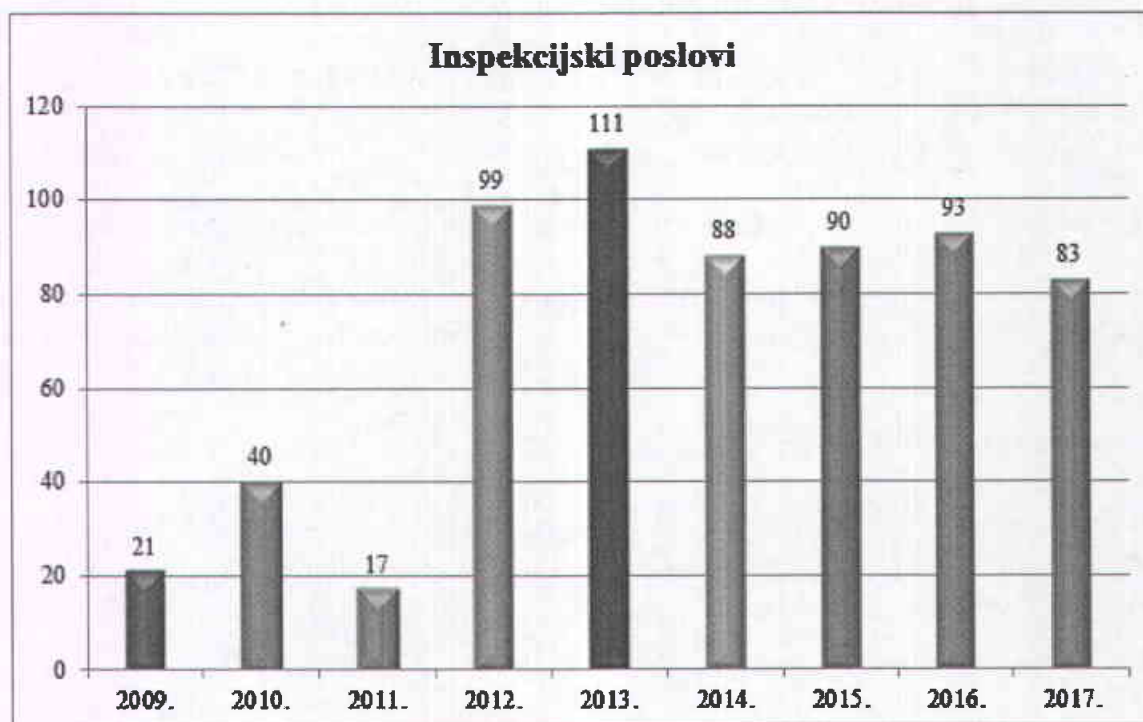
1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine
2. Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona Bihać

*Sarajevo-Capajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/men ++387 33 726-250, faks/факс 726-251*

3. MH „Elektroprivreda RS“ Trebinje, ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj
4. Teleshop Exclusive d.o.o Sarajevo
5. Unicredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica u Sarajevu
6. Lanaco d.o.o Banja Luka
7. TeleGroup d.o.o Banja Luka
8. Stambeni objekat u ulici Porodice Ribar br. 35 u Sarajevu
9. Rent-a-car „Minell“ d.o.o. Sarajevo, Poslovna jedinica „City car Sarajevo“

3.4.6. Uporedni podaci za 2009 – 2017

INSPEKCIJSKI POSLOVI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno	21	40	17	99	111	88	90	93	83
Redovni	21	15	12	34	53	43	53	56	53
Revizijski	0	21	1	2	1	2	1	1	0
Vanredni	0	4	4	63	57	43	36	36	30
Žalbe	3	3	2	14	8	2	1	4	0

3.5. Prigovori

Svaki nosilac ličnih podataka, fizičko lice na kojeg se podaci odnose, ima pravo podnijeti prigovor Agenciji kada sazna ili posumnja da su kontrolor ili obrađivač podataka povrijedili njegovo pravo ili da postoji direktna opasnost za povredu prava.

Pravo na podnošenje prigovora je propisano u članu 30. Zakona.

3.5.1. Rješavanje po prigovorima

U izvještajnom periodu, zaprimljeno je 96 prigovora nosilaca ličnih podataka. Protiv javnih organa podneseno je 57 prigovora, dok je 39 prigovora podneseno protiv drugih subjekata, kao što su banke, mikrokreditne organizacije, privredni subjekti, predstavnici etažnih vlasnika i fizička lica.

U cjelosti je usvojeno 36 prigovora dok je djelimično usvojeno 6 prigovora. 25 prigovora je odbijeno. Doneseno je 11 zaključaka, kojim su okončani postupci po prigovoru, zbog nenadležnosti ili neurednosti podneska, a 1 prigovor je dostavljen u rad nadležnom organu. 17 prigovora je u postupku rješavanja.

Iz 2016. godine riješeno je 12 prigovora. Iz 2015. godine u ponovnom postupku, a po nalogu Suda BiH, riješeno je 5 prigovora a iz 2013. godine 1 prigovor.

3.5.2. Prigovori protiv kontrolora iz javnog sektora

Protiv javnih organa podneseno je 57 prigovora. 22 prigovora su usvojena kao osnovana u cjelosti, dok su tri usvojena kao djelimično osnovana. 16 je odbijeno kao neosnovano. Šest prigovora je okončano zaključkom zbog nenadležnosti i zbog neurednosti podnesaka. Deset prigovora je u postupku rješavanja.

• **Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao osnovani:**

1. KJKP „RAD“ d.o.o. Sarajevo - traženje od kandidata da dostave ovjerenu kopiju lične karte u konkursnoj proceduri,
2. Općinska izborna komisija Općine Centar Sarajevo - objava Izvoda iz privremenog Centralnog biračkog spiska na službenoj internet stranici Općine (dva prigovora),
3. Ministarstvo prosvjete i kulture RS - objava ličnih podataka studenata na službenoj web stranici Ministarstva,
4. KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o Sarajevo - prikupljanje kopija kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
5. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Elektrodistribucija Sarajevo - prikupljanje kopija kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
6. KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo - prikupljanje kopije kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
7. Elektrotehnička škola za energetiku Sarajevo - objava ličnih podataka na službenoj web stranici,
8. Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu – objava rang liste studenata za postdiplomske studije na web stranici Fakulteta,
9. Pošte Srpske a.d. Banja Luka - obrada JMB u obrascu uplatnog naloga (dva prigovora),
10. Fond za povratak Bosne i Hercegovine - prikupljanje Nalaza, ocjena i mišljenja Prvostepene ljekarske komisije i dostave nalaza, ocjena i mišljenja i platne liste Zavodu zdravstvenog

osiguranja Kantona Sarajevo uz Zahtjev za refundaciju, te dostava Izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu,

11. Kancelarija za pravnu pomoć Brčko Distrikta BiH - obrada ličnih podataka putem video nadzora,
12. ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa - davanja zdravstvenog kartona trećoj strani,
13. Ministarstvo pravde RS - traženje od kandidata da dostave kopiju lične karte u konkursnoj proceduri,
14. J.P. Regionalna deponija „Dep-ot“ d.o.o. Banja Luka - traženje uvjerenja o neosuđivanosti uz prijavu na Konkurs za izbor i imenovanje direktora Preduzeća,
15. Elektrotehnički fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu - zadržavanje lične karte kao sredstva garancije za izvršenje obaveza i povrata dokumenata preuzetih na revers,
16. J.P. Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o. - navođenje ličnih podataka o imenu i prezimenu radnika u obavijesti o ishodu postupaka po inspeksijskom nadzoru i dostavljanje iste organizacionim jedinicama,
17. Grad Banja Luka - prikupljanje kopije ličnih karata od podnosilaca zahtjeva za kupovinu stanarske parking karte,
18. MUP USK – navođenje podataka o srodstvu sa komandirom Policijske stanice na pozivu za stranku,
19. JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja u obrascu poštanske uputnice,
20. Agencija za privatizaciju u FBiH - obrada kopije lične karte prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja da nije iskorištena stara devizna štednja u postupku privatizacije.

3.5.3. Prigovori protiv kontrolora iz privatnog sektora

Protiv kontrolora iz privatnog sektora podneseno je 39 prigovora. U cjelosti je usvojeno 14 prigovora dok su tri prigovora usvojena kao djelimično osnovani. Devet prigovora je odbijeno kao neosnovani, pet prigovora je okončano zaključkom zbog nenadležnosti ili neurednosti podneska, a sedam prigovora je u postupku rješavanja. Jedan prigovor je dostavljen nadležnom organu na rješavanje.

• Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao osnovani:

1. Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH - uvid u ličnu kartu i obrada jedinstvenog matičnog broja prilikom plaćanja komunalnih usluga,
2. Predstavnik etažnih vlasnika – objava podataka o etažnim vlasnicima,
3. Određeno lice - obrada ličnih podataka putem kamera video nadzora postavljenih na porodičnoj kući,
4. OKI Upravitelj d.o.o. Sarajevo – obrada kopije kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene etažnog vlasnika,
5. Feliks d.o.o. Sarajevo - internet pristup sistemu Poreske uprave FBiH bez znanja nosioca podataka,
6. Aura osiguranje a.d. Banja Luka i UNIQA osiguranje d.d. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja, kopije vozačke dozvole i kopije bankovne kartice u postupku prijave štete,
7. Sberbank BH d.d. Sarajevo - pristupanje ličnim podacima u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH, bez saglasnosti nosioca podataka,
8. „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka - obrada ličnih podataka upotrebom audio i video nadzora, te obrada jedinstvenog matičnog broja i kopije lične karte od polaznika kursa,
9. Central osiguranje d.d. Sarajevo - prikupljanje i obrada ličnih podataka u svrhu direktnog marketinga (šest prigovora).

3.5.4. Prigovori iz 2016. godine koji su okončani u izvještajnom periodu

U izvještajnom periodu riješeno je 12 prigovora iz 2016. godine. Radi se o prigovorima zaprimljenim na kraju iste godine. Osam prigovora je usvojeno kao osnovano i tri kao djelimično osnovana, dok je jedan odbačen zaključkom zbog nenadležnosti. Prigovori su podneseni protiv kontrolora iz javnog i privatnog sektora a odnosili su se na obradu podataka radnika iz radnog odnosa, zbog objave podataka o dužnicima za održavanje zajedničkih dijelova zgrade, obrade podataka u peticiji, zatim obrade broja lične karte prilikom prodaje artikala, te obrade ličnih podataka u postupku prijave štete.

- **Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao osnovani:**

1. Opština Živinice i Kera&Disk d.o.o. Živinice - obrada ličnih podataka u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa,
2. Predstavnik etažnih vlasnika na adresi u Sarajevu - objava spiska dužnika za održavanje zajedničkih dijelova zgrade na oglasnoj tabli,
3. Sindikat Javnog komunalnog preduzeća „Komrad“ d.o.o. Bihać - objava na oglasnoj tabli zapisnika sa sastanka Sindikalnog odbora,
4. Binas d.d. Bugojno - obrada podataka u peticiji i objava na portalu *bugojno-danas.info*,
5. MUP HNK, PU Mostar - dostavljanje ličnih podataka lica iz službene evidencije poslodavcu,
6. ZU „Moja apoteka“ Banja Luka - obrada broja lične karte prilikom prodaje artikala po akciskoj/sniženoj cijeni,
7. MUP USK Bihać i Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba za USK Bihać - obrada netačnih podataka u radnoj knjižici i matičnoj evidenciji,
8. ASA Osiguranje d.d. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja, kopije lične karte, kopije izvoda iz matične knjige rođenih i kopije bankovne kartice, u postupku prijave štete.

U izvještajnom periodu riješeno je šest prigovora i to u ponovnom postupku po nalogu Suda BiH. Pet prigovora je riješeno iz 2015. godine (četiri usvojena i jedan odbijen) i jedan iz 2013. godine koji je usvojen.

- **Kontrolori protiv kojih su u ponovnom postupku prigovori usvojeni kao osnovani:**

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova SBK i Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba Travnik - obrada posebnog staža (pet prigovora).

3.5.5. Primjeri iz prakse

- *Davanje na uvid zdravstvenog kartona supružniku, od strane zdravstvene ustanove*

Prigovor nositeljice ličnih podataka, protiv ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa (u daljem tekstu: Zdravstvena ustanova), zbog davanja njenog zdravstvenog kartona supružniku, koji je podatke iz zdravstvenog kartona iznio u okviru brakorazvodne parnice, usvojen je kao osnovan. Zdravstvenoj ustanovi je zabranjeno da zdravstvene kartone pacijenata daje neovlaštenim licima.

Zdravstvena ustanova je u izjašnjenju, po zahtjevu Agencije, dostavila informacije da je na pismeni zahtjev jednog fizičkog lica za podizanje zdravstvenih kartona za sebe i supružnika, istom ustupila i zdravstveni karton njegove supruge, radi preseljenja u inostranstvo. Nakon izvjesnog vremena, taj podnosilac zahtjeva je vratio zdravstvene kartone obrazlažući da su se predomislili i odustali od

preseljenja. Zdravstvena ustanova je istakla da je zdravstveni karton podnositeljice prigovora dat njenom supružniku i da je sve urađeno po ustaljenoj praksi.

Prema propisima iz oblasti zdravstva³, zdravstveni karton pacijenta predstavlja osnovnu medicinsku dokumentaciju, koja se otvara za svakog pacijenta prilikom prve posjete zdravstvenoj ustanovi. Zdravstveni karton prati svakog pacijenta, tokom cijelog života, a u slučaju promjene doktora medicine, zdravstvene ustanove ili mjesta stanovanja, zdravstveni karton ili prepis istog se dostavlja novoj zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi u kojoj pacijent ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu. Dakle, nije propisano da se zdravstveni karton daje pacijentu, a naročito ne drugom licu, pa ni članu uže porodice pacijenta.

Propisi koji regulišu prava i obaveze pacijenata,⁴ garantuju čitav set prava među kojima pravo na povjerljivost informacija i privatnost, lično dostojanstvo, tajnost podataka, pravo uvida u podatke sadržane u medicinskoj dokumentaciji i dr.

Davanjem ličnih podataka na prethodno opisani način, od strane Zdravstvene ustanove došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti.

- *Dostavljanje ličnih podataka Hrvatskom zavodu za penziono osiguranje*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv MUP-a USK (u daljem tekstu: Ministarstvo), zbog dostavljanja njegovih ličnih podataka Zavodu za penzijsko osiguranje Republike Hrvatske bez njegove saglasnosti, odbijen je kao neosnovan.

Ministarstvo je po zahtjevu Agencije dostavilo informacije da je na osnovu uvida u personalni dosje podnosioca prigovora utvrđeno da je isti u periodu 1988-1990 godine imao zaposlenje u organima unutrašnjih poslova Republike Hrvatske za koje se priznaje staž osiguranja sa uvećanim trajanjem. Imajući u vidu da se radilo o stažu kod ranijeg poslodavca, a da podaci o uplatama doprinosa nisu bili poznati, podnosilac prigovora je kao zaposlenik pismenim putem bio pozivan da dostavi uvjerenje o činjenicama iz matične evidencije Zavoda za penzijsko osiguranje Republike Hrvatske. Kako podnosilac prigovora nije postupio po pismenom zahtjevu za dostavljanje podataka, putem Ministarstva inostranih poslova BiH, zatraženi su podaci od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Nadležni organi Republike Hrvatske su zatražili da zahtjev bude dostavljen putem Centralne administrativne službe Federalnog zavoda za penzijsko invalidsko osiguranje, što je i učinjeno. Podaci su bili neophodni za utvrđivanje uslova za prestanak radnog odnosa na osnovu navršenih godina penzijskog staža.

Dakle, Ministarstvo je na osnovu zakona o policijskim službenicima bilo dužno utvrđivati ispunjenost uslova za prestanak radnog odnosa. Takva obrada ličnih podataka može se vršiti bez saglasnosti nosioca ličnih podataka, odnosno podnosioca prigovora, u smislu člana 6. stav (1) tačka a) Zakona, kojim je propisano da kontrolor može obrađivati lične podatke bez saglasnosti nosioca ličnih podataka, ukoliko se obrada vrši u skladu sa zakonom ili je obrada neophodna da bi se ispunile nadležnosti utvrđene zakonom

- *Obavješćavanje svih zaposlenika o predstavi jednog zaposlenika, koja je imala za ishod utvrđivanje kršenja pravila o zabrani korištenja duhanskih proizvoda u kancelarijama i drugim prostorijama od strane nadležne inspekcije*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv J.P. Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o. (u daljem tekstu: Aerodrom) zbog navođenja njegovih ličnih podataka u obavijesti svim organizacionim jedinicama o obavezi preduzimanja mjera u vezi sa poštovanjem propisa kojima se reguliše

³ Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva („Službene novine FBiH“ broj: 37/12)

⁴ Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata („Službene novine FBiH“ broj: 40/10)

upotreba duhanskih proizvoda u kancelarijama i drugim prostorijama, usvojen je kao osnovan. Aerodromu je naloženo da u obavijestima koje dostavlja svim organizacionim jedinicama, ne navodi lične podatke radnika po čijim predstavkama su ti postupci pokrenuti.

Podnosilac prigovora se zajedno sa grupom zaposlenika bezuspješno obraćao Aerodromu, radi nepoštovanja propisa o zabrani upotrebe duhanskih proizvoda u kancelarijama i drugim prostorijama poslodavca. Nadalje, isti je sa još nekolicinom zaposlenika podnio prijavu nadležnoj upravi za inspekcijske poslove koja je utvrdila nepridržavanje zabrane konzumiranja duhanskih proizvoda i izdala prekršajni nalog poslodavcu. Aerodrom je u cilju informisanja svih zaposlenih, da su dužni poštovati pravila o zabrani korištenja duhanskih proizvoda, naveo ime i prezime zaposlenika koji je podnio predstavku, te da je upravo kao ishod te predstavke izdan nalog od uprave za inspekcijske poslove.

U svom izjašnjenju Aerodrom je istaknuo da je podnosilac prigovora u svojoj predavci naveo svoje puno ime i prezime i nije tražio anonimnost, te je u istom i najavljeno podnošenje prijave nadležnoj inspekcijskoj upravi, te da je njegov postupak profesionalan i ispravan kada je podnosioca prigovora i sve ostale zaposlenike obavijestio o mjerama koje će preduzeti po nalogu inspekcijske uprave.

Navođenje imena i prezimena podnosioca prigovora u obavijesti svim organizacionim jedinicama, o obavezi preduzimanja mjera u vezi sa poštovanjem propisa kojima se reguliše upotreba duhanskih proizvoda u kancelarijama i drugim prostorijama poslodavca, zato što je isti bio pokretač ovog postupka, je upravo usmjeren protiv podnosioca prigovora i imao je za cilj njegovo otkrivanje drugim zaposlenima koji se mogu smatrati „pogođenim“ provođenjem ovih zakonskih mjera.

Ovaj postupak Aerodroma je suprotan članu 4. stav (1) tačka c) Zakona, koji obavezuje kontrolore da lične podatke obrađuju u mjeri i obimu koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe.

- *Pristup ličnim podacima u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica, bez saglasnosti nosioca ličnih podataka*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv Sberbank BH d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) zbog pristupanja ličnim podacima u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH usvojen je kao osnovan. Banci je zabranjeno da pristupa podacima fizičkih lica bez saglasnosti nosioca ličnih podataka.

Prema izjašnjenju Banke, pristupi ličnim podacima podnosioca prigovora u Centralnom registru kredita su izvršeni radi objedinjavanja dokumentacije i eventualnog odobrenja zahtjeva za kredit koji je podnijela njegova supruga. Istaknuto je da je lične podatke podnosioca prigovora kao potencijalnog sudužnika po kreditu dala njegova supruga, navodeći ih na obrascu za kredit. Prilikom obrade zahtjeva utvrđeno je da je supruga podnosioca prigovora sudužnik po kreditu za koji postoje nenaplaćena potraživanja. S obzirom da je podnosilac prigovora dužnik po tom kreditu, izvršeni su pristupi njegovim ličnim podacima, a sve kao bi se utvrdilo da li je njegova supruga kreditno sposobna.

Relevantnim Odlukom⁵ je propisano da korisnici podataka iz Centralnog registra kredita u koje između ostalog spadaju i kreditne organizacije, mogu koristiti isključivo uz pisanu saglasnost poslovnih subjekata i fizičkih lica.

⁵ Odluka o centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 92/11, 103/11 i 22/12)

Banka je bez pisane saglasnosti podnosioca prigovora, izvršila pristupe ličnim podacima podnosioca prigovora u Centralnom registru kredita radi objedinjavanja dokumentacije i eventualnog odobrenja zahtjeva za kredit njegove supruge, pravdajući se činjenicom da je ista u zahtjevu za kredit dobrovoljno navela njegove lične podatke kao potencijalnog sudažnika.

Ova obrada ličnih podataka od strane Banke je suprotna principu pravičnosti i zakonitosti iz člana 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

- *Objavljivanje ličnih podataka o visini neisplaćenih naknada za prevoz i topli obrok, za vrijeme trajanja štrajka radnika*

Prigovor nekolicine nosilaca ličnih podataka, zaposlenih u Željeznicama RS a.d. Doboj (u daljem tekstu: Željeznice) zbog javnog objavljivanja njihovih ličnih podataka koji se odnose na visinu neisplaćenih naknada za prevoz i topli obrok, odbijen je kao neosnovan.

Željeznice su za vrijeme trajanja štrajka radnika zbog neisplaćenih potraživanja, javno objavile podatke o visini neisplaćenih naknada za prevoz i topli obrok prema svakom od podnosilaca prigovora. Željeznice su u izjašnjenju na navode iz prigovora istakli da su podnosioci prigovora stupili u štrajk glađu i da su zlonamjernim medijskim istupima i davanjem neistinitih podataka o visini dugovanja, te o svom i statusu drugih radnika, pokušavali da obmanu javnost oko osnovanosti, vrste i iznosa potraživanja koje imaju prema Željeznicama. Iz navedenih razloga Željeznice su odlučile da informišu javnost kolika su potraživanja „štrajkača“ za 2017. godinu, te su putem novinske agencije dostavili saopštenje za javnost, u kojem su navedeni podaci o prispjelim a neisplaćenim primanjima za prevoz i topli obrok štrajkača.

Prema Zakonu o radu⁶ lični podaci koji se odnose na radnike ne mogu biti dostupni trećim licima, osim u slučajevima i pod uslovom utvrđenim zakonom ili ako je to potrebno radi dokazivanja prava i obaveza iz radnog odnosa ili u vezi sa radom. Nesporno je da su podnosioci prigovora u toku štrajka, iznosili podatke o dugovanjima po osnovu neisplaćenih naknada, za prevoz i topli obrok, te da je javnost upoznata sa činjenicom da Željeznice imaju dugovanja prema svojim radnicima po tim osnovama.

Željeznice su imale zakonit interes da u svrhu demantovanja navoda podnosilaca prigovora, izdaju Saopštenje za javnost putem kojeg su javno objavile podatke podnosilaca prigovora koji se odnose na visinu dugovanja po osnovu neisplaćenih naknada, za prevoz i topli obrok. Osim toga, objavljivanje podataka na utvrđeni način nije u suprotnosti sa članom 136. Zakona o radu, jer nisu objavljeni podaci o pojedinačnim isplatama plata, koji uključuju odbitke za alimentaciju, članarinu za sindikat i slično.

- *Uzimanje kopije kupoprodajnog ugovora prilikom promjene potrošača električne energije*

Prigovor nositeljice ličnih podataka protiv JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (U daljem tekstu: Elektroprivreda) zbog prikupljanja kopija kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača, usvojen je kao osnovan. Elektroprivredi je naloženo da vrati kopiju kupoprodajnog ugovora podnositeljici prigovora.

Podnositeljica prigovora je u prigovoru navela da je nakon kupovine stana i nakon plaćanja poreza i završene procedure upisivanja nekretnine u zemljišne knjige, pokrenula proceduru prijave računa na svoje ime. Na šalteru Elektroprivrede dobila je informacije da je u navedenu svrhu dužna dostaviti

⁶ Zakon o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16)

Sarajevo-Capajeso, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/тел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251

kopiju kompletnog kupoprodajnog ugovora. Podnositeljica prigovora je smatrala da su za Elektroprivredu nebitne informacije o uslovima plaćanja stana, karakteristikama nekretnine i smatrala je da je dovoljno dostaviti prvu stranicu ugovora iz koje se vidi predmet ugovora i ugovorne strane i posljednju stranicu ugovora na kojoj se nalaze potpisi ugovornih strana.

U izjašnjenju Elektroprivrede je navedeno, da Opšti uslovi⁷ propisuju da se kod promjene vlasništva objekta krajnjeg kupca, raniji vlasnik krajnji kupac obavezan u roku 30 dana od dana promjene vlasništva dostaviti obavještenje o otkazu ugovora o korištenju distributivne mreže, kao i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odgovarajuće isprave, a novi vlasnik podnijeti zahtjev za zaključenje novog ugovora uz predočenje odgovarajuće isprave o promjeni vlasništva. Dalje je navedeno da u sporovima koji se vode na sudu, ugovori o kupoprodaji često služe kao dokaz na okolnosti prava na priključak električne energije na objekat kupca, a u slučajevima drugostepenog postupka pred FERK-om, FERK od distributera zahtijeva dostavljanje kompletne dokumentacije na osnovu koje je izvršena prijava kupca, te da je kupoprodajni ugovor jedan od osnovnih dokaza i zakonskih osnova priključenja kupca.

Opšti uslovi u članu 35. propisuju zaključenje ugovora, te koje podatke ugovor o snabdijevanju električnom energijom treba da sadrži. Opšti uslovi u članu 41. propisuju da je kod promjene vlasništva objekta krajnjeg kupca, raniji vlasnik - krajnji kupac obavezan u određenom roku dostaviti obavijest o otkazu ugovora o korištenju distribucijske mreže kao i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odgovarajuće isprave, a novi vlasnik objekta je dužan u određenom roku podnijeti zahtjev za zaključenje novih ugovora uz predočenje odgovarajućeg dokaza o vlasništvu.

Dakle, propis je jasan i zahtijeva predočenje, a ne prilaganje odgovarajuće isprave o dokazu vlasništva.

Shodno navedenom, podnositeljica prigovora je bila dužna da Elektroprivredi podnese zahtjev za zaključenje ugovora o korištenju distribucijske mreže i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odnosno davanje na uvid odgovarajućeg dokaza o vlasništvu objekta. Uvidom u kupoprodajni ugovor ovlašteni službenik Elektroprivrede može provjeriti sve podatke neophodne za zaključenje navedenih ugovora, te u obrazac zahtjeva upisati broj isprave o promjeni vlasništva, datum izdavanja isprave i poslovno ime subjekta koje je sačinio ispravu.

Osim što ne postoji pravni osnov za prikupljanje kopija kupoprodajnih ugovora, isto nije neophodno, jer se svrha prijave promjene potrošača, tj. upisivanje podataka o novom vlasniku, predmetu ugovora, mjestu isporuke i ostalih podataka koji se unose u ugovor o korištenju distribucijske mreže i ugovor o snabdijevanju električnom energijom, može postići bez uzimanja kopije kupoprodajnog ugovora.

Navedenim postupanjem Elektroprivrede došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori ličnih podataka.

- *Navođenje ličnih podataka o bračnom srodstvu sa mužem u nekovertiranom pozivu za stranku*

Prigovor bračnog para zbog obrade ličnih podataka o srodstvu i radnom mjestu jednog bračnog supružnika u nekovertiranom pozivu upućenom drugom bračnom supružniku za stranku u upravnom postupku protiv Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), usvojen je kao osnovan. Ministarstvu je naloženo da u pozivu za stranku u upravnom postupku obrađuje samo one lične podatke koji su propisani relevantnim zakonom.

⁷ Opšti uslovi za isporuku električne energije („Službene novine FBiH“ br: 89/14)

U prigovoru je navedeno da je supruga zaprimila poziv za stranku, iz Ministarstva, radi izricanja zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom „B“ kategorije. U pozivu je pored navođenja njenih ličnih podataka navedeno boldiranim slovima u zagradi „supruga ime i prezime komandira policijske stanice x.....“, što smatraju neosnovanim miješanjem u njihov privatni život.

U izjašnjenju Ministarstva nevedeno je da su preporučenom poštom poslali nekovertirani poziv na prijavljenu adresu prebivališta i koja je kao takva evidentirana u Civilnom registru građana. Poziv je vraćen uz konstataciju poštošne da je dostava pokušana, ali da fizičko lice kome je poziv upućen ne živi na adresi, uz konstataciju čija je ista supruga. Došli su do saznanja da je lice kome je upućen poziv preselilo na drugu adresu na kojoj je i dostava uredno izvršena. Kada su u pitanju nekovertirani pozivi, istaknuto je da je na nivou Ministarstva postignut dogovor da se u cilju ušteda i smanjenja troškova kancelarijskog materijala, pozivi šalju nekovertirani, po tipskom obrascu poziva.

Prema relevantnom propisu⁸ u pismenom pozivu potrebno je naznačiti naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresu lica koje se poziva, mjesto, dan, a kada je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vještak itd.), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. Protivno navedenoj normi, osim imena i prezimena i adrese prebivališta/stanovanja, Ministarstvo je navelo i koji je bračni supružnik pozvanog, te njegovo radno mjesto.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori ličnih podataka.

- *Obrada ličnih podataka polaznika kursa stranog jezika vršenjem audio i video nadzora, uzimanjem kopije lične karte i jedinstvenog matičnog broja*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv „Germania“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka (u daljem tekstu: Germania) zbog obrade ličnih podataka polaznika kursa stranog jezika vršenjem audio i video nadzora, uzimanjem kopije lične karte i jedinstvenog matičnog broja usvojen je kao osnovan. Germanii je naloženo da prekine audio i video nadzor u prostorijama u kojima se održava nastava, te je zabranjeno da prikuplja kopije ličnih karata i jedinstveni matični broj polaznika kursa, kao i uništenje do sada nastalih snimaka i prikupljenih kopija ličnih karata i jedinstvenih matičnih brojeva.

U provedenom postupku je utvrđeno da je Germania u svrhu lične sigurnosti i kvaliteta nastave, te onemogućavanja profesora da polaznicima daju individualne časove stranog jezika, sa četiri kamere postavljene u učionici i jednom kamerom postavljenom na recepciji, vršila tonsko snimanje razgovora zaposlenih i polaznika kursa stranog jezika kao i razgovora drugih lica koja dolaze u prostorije Germanie. Takođe, Germania je sa devet kamera vršila video nadzor u unutrašnjim i vanjskim prostorima u svrhu osiguranja lične sigurnosti i kvaliteta nastave, te sprječavanja otuđenja knjiga koje su autorsko djelo i vlasništvo Germanie. Unutrašnjim kamerama video nadzora snimale su se četiri učionice i recepcija. Od svih polaznika uzimala se kopija lične karte, a u ugovoru o organizovanju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina obrađivao se jedinstveni matični broj u svrhu identifikacije. U skladu sa relevantnim pravnim propisima⁹ za navedeno postupanje ne postoji ni pravni osnov, niti neophodnost obrade ličnih podataka na opisani način.

⁸ Zakon o upravnom postupku („Službene novine FBiH broj: 2/98 i 48/99)

⁹ Zakon o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16)

Zakon o ličnoj karti državljanina BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Snimanjem video i audio kamerama dolazilo je do povrede prava na privatni život kako polaznika tako i nastavnog osoblja gdje se snimaju njihovi glasovi kao i pokreti na određenom prostoru čime se ova lica sprječavaju u njihovoj slobodi ponašanja za vrijeme izvođenja nastave, a štićene vrijednosti imovina, knjige i ugovaranje časova između polaznika i nastavnog osoblja nisu vrijednosti koje nadjačavaju njihovo pravo na zaštitu privatnog života u pogledu obrade ličnih podataka.

Kada je u pitanju prikupljanje kopija ličnih karata i jedinstvenog matičnog broja, stvara se neopravdan rizik od njihove zloupotrebe budući da nedostaje jasan zakonski osnov za njihovu obradu.

Navedenim postupanjem Germanie došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori ličnih podataka.

- *Dostavljanje medijima informacije o prvostepenoj presudi kojom je bivši nosilac javne funkcije oglašen krivim, za zloupotrebu položaja i ovlaštenja dok je vršio tu dužnost*

Prigovor nosioca ličnih podataka protiv Kantonalnog tužilaštva Tuzla (u daljem tekstu: Tužilaštvo) zbog dostavljanja medijima informacije da je Opštinski sud Tuzla donio prvostepenu presudu kojom je podnosilac prigovora oglašen krivim za zloupotrebu položaja ili ovlaštenja vršenjem funkcije ministra, odbijen je kao neosnovan. U dostavljenoj i objavljenoj informaciji se navodi da se radi o prvostepenoj nepravosnažnoj presudi Opštinskog suda Tuzla, te se navode ime i prezime podnosioca prigovora, njegova životna dob, opština prebivališta, visina novčane kazne, krivično djelo za koje ga je Tužilaštvo teretilo.

Prema Zakonu o krivičnom postupku¹⁰, proizlazi da se svako lice protiv kojeg se vodi krivični postupak smatra nevinim do donošenja pravosnažne presude kojom se oglašava krivim za krivično djelo. Takođe, prema istim propisima proizlazi da je objava presude javna, čak i u slučajevima da je na glavnoj raspravi javnost bila isključena, da će sud sa svim stranama u krivičnom postupku javno pročitati dispozitiv presude. Objavljivanje presude nije ograničeno samo na stranke u krivičnom postupku, već su objavljivanju mogli prisustvovati i građani koji nemaju neposredni pravni interes u krivičnom predmetu, pa samim tim i mediji.

Prema relevantnoj Preporuci¹¹, način pružanja informacija medijima je princip koji obavezuje sudske vlasti i policiju da pružaju informacije u vezi sa krivičnim postupcima. Medijima trebaju biti pružene informacije putem izvještaja za štampu i pres konferencija koje vode ovlašteni dužnosnici. Zaštita privatnosti u kontekstu domaćih krivičnih postupaka glasi: „Pružanje informacija o osumnjičenima, optuženima ili osuđenim licima kao i o drugim stranama u krivičnim postupcima, treba da poštuje njihovo pravo na privatnost u skladu sa članom 8. Konvencije.“ Posebna zaštita treba da bude pružena stranama koje su maloljetne i drugim ranjivim licima, kao i žrtvama, svjedocima i porodicama osumnjičenih, optuženih ili osuđenih. U svim ovim postupcima posebna

Zakon o obligacionim odnosima („Zakon o obligacionim odnosima Sl. List SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Sl. Glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04).

¹⁰ Zakon o krivičnom postupku FBiH („Službeni novine FBiH“, broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

¹¹ Preporuka REC (2003)13 Odbora ministara zemljama članicama u pružanju informacija putem medija u vezi sa krivičnim postupcima, Aneks Preporuke

pažnja treba da se posveti štetnom efektu koji otkrivanje informacija koje omogućavaju njihovu identifikaciju može imati na lica na koja se odnosi ovaj princip.

Shodno navedenom, pošto je podnosilac prigovora vršio javnu funkciju, te da je Tužilaštvo protiv istog nadležnom sudu podnijelo krivičnu prijavu za zloupotrebu položaja i ovlaštenja vršenjem javne funkcije, nije lice iz Konvencije kojemu treba biti posvećena posebna pažnja.

Javni je interes da javnost bude obaviještena na koji način izabrani nosioci javnih funkcija vrše povjerene im poslove, što može biti od uticaja i na njihov privatni život, ali je sasvim jasno da nosioci javnih funkcija ne mogu uživati zaštitu privatnosti kao „obični građani“.

- *Objavljivanje jedinstvenog matičnog broja studenta koji konkuriše za dodjelu stipendija na službenoj web stranici ministarstva*

Prigovor nositeljice ličnih podataka protiv Ministarstva prosvjete i kulture RS (u daljem tekstu: Ministarstvo) zbog objavljivanja njenog jedinstvenog matičnog broja na službenoj web stranici, kao studenta koji je konkurisao za dodjelu stipendija, usvojen je kao osnovan. Ministarstvu je zabranjeno objavljivanje jedinstvenih matičnih brojeva na službenoj web stranici.

Na službenoj web stranici Ministarstva bila je objavljena konačna rang lista za kategoriju „Uspješni studenti“ za studente prvog ciklusa studija na visoko školskim ustanovama u RS koja se finansiraju iz budžeta za 2012. godinu, Naučna oblast: Humanističke nauke, koji je sadržavala podatke o imenu i prezimenu studenta, imenu roditelja i jedinstvenom matičnom broju podnositeljice prigovora i još 16 studenata. Navedeni dokument je uklonjen sa službene web stranice, ali se isti može pronaći na internetu korištenjem različitih internet pretraživača.

Prema izjašnjenju Ministarstva svake godine se dodijeli oko 1000 stipendija, a pretragom jedinstvenog matičnog broja se jedino može doći do tog podataka koji su željeli učiniti dostupnim. Objavljivanje je izvršeno kako bi se vidjelo da je način dodjele stipendija propisanih Pravilnikom o dodjeli stipendija¹² korektan i u skladu sa pomenutim pravilnikom, te da je ovakav način objavljivanja listi bila želja studenata. Takođe, objašnjeno je da se sadašnje liste objavljuju bez jedinstvenog matičnog broja, te da je sporna lista iz 2012. godine.

Relevantni zakon¹³ za obradu jedinstvenog matičnog broja propisuje da „samo ako je to zakonom propisano JMB se upisuje u ličnu kartu, izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih, radnu knjižicu, zdravstvenu legitimaciju, putnu ispravu vozačku dozvolu, oružni list, evidenciju o državljanstvu kao i druge evidencije i javne isprave građana.“

Posebni zakon¹⁴ koji se primjenjuje za dodjelu stipendija ne propisuje obradu jedinstvenog matičnog broja studenata.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori ličnih podataka.

- *Traženje ovjerene kopije lične karte u konkursnoj proceduri za izbor pravobranioca i zamjenika pravobranioca*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv Ministarstva pravde RS (u daljem tekstu: Ministarstvo), zbog traženja od kandidata da dostave ovjerenu kopiju lične karte, u konkursnoj proceduri, za izbor

¹² Pravilnik o dodjeli studentskih stipendija („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 101/10, 92/12, 90/13 i 73/15)

¹³ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08, 103/11, 87/13 i 84/15)

¹⁴ Zakon o studentskom standardu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 34/08)

pravobranioca i zamjenika pravobranioca RS, usvojen je kao osnovan. Ministarstvu je naloženo da uništi prikupljene ovjerene kopije ličnih karata.

Ministarstvo je javnim konkursom od kandidata za pozicije pravobranioca i zamjenika pravobranioca zahtijevalo dostavljanje ovjerenih kopija ličnih karata. U odgovoru Ministarstva, po zahtjevu Agencije, navedeno je da je postojala saglasnost kandidata, u smislu da je prijava na javni konkurs dobrovoljna, te da su kandidati svojom voljom dostavljali tražene dokumente.

Ministarstvo je javni organ koji provođenje konkursne procedure, te u okviru iste i obradu ličnih podataka, ne može zasnivati na saglasnosti pojedinaca. Rad javnih organa, pa tako i u odnosu na obradu ličnih podataka, zasniva se na izvršavanju zakonom utvrđenih nadležnosti i ovlaštenja i u principu ne zavisi od saglasnosti građana.

Relevantni pravni propisi¹⁵, koji se odnose na ličnu kartu, te propisi koji se odnose na imenovanje, ne daju pravo javnom organu da u konkursnoj proceduri može zahtijevati kopiju lične karte. Uzimanjem i zadržavanjem kopije lične karte u svrhu identifikacije kandidata ili dokazivanja drugih činjenica sadržanih u ličnoj karti, Ministarstvo je znatno prevazišlo granicu potrebne identifikacije i stvorilo neopravdan rizik od zloupotrebe ličnih podataka. Identifikacija kandidata u konkursnoj proceduri se mogla izvršiti uvidom u ličnu kartu i evidentiranjem neophodnih podataka, bez traženja i zadržavanja kopije lične karte.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

- *Evidentiranje broja lične karte kupaca prilikom prodaje artikala po sniženoj cijeni*

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv ZU „Moja apoteka“ Banja Luka (u daljem tekstu: Apoteka), zbog obrade broja lične karte prilikom prodaje artikala po sniženoj cijeni, usvojen je kao osnovan. Apoteci je naloženo da izbriše brojeve ličnih karata kupaca artikala po sniženoj cijeni.

U odgovoru Apoteke, po zahtjevu Agencije, dostavljene su informacije da je Apoteka obavezna preduzeti ove mjere u skladu sa Zakonom¹⁶ kojim je propisano da „trgovac koji obavlja trgovinu na malo dužan je da u svakom prodajnom objektu ili prodajnom mjestu vodi i drži trgovačku knjigu koja sadrži evidencije o kupovini i prodaji robe i da osigura dostupnost te evidencije“.

Citirana zakonska norma obavezuje vođenje trgovačke knjige, ali ne i obradu ličnih podataka. Shodno ovoj zakonskoj normi Apoteka je dužna za svaku prodatu robu ili izvršenu uslugu kupcu izdati fiskalni račun, te evidentirati ostvareni promet u trgovačkoj knjizi. Vođenje trgovačke knjige je ograničeno na informacije o ostvarenom trgovačkom prometu robama i uslugama, pri čemu su lični podaci pojedinačnih kupaca irelevantni, te obrada istih nije propisana zakonom.

Navedenim postupanjem Apoteke došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

- *Dostavljanje ličnih podataka poslodavcu, od strane policije*

¹⁵ Zakon o ličnoj karti državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 41/03)

¹⁶ Zakon o trgovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 2/11 i 67/13)

Prigovor nosioca ličnih podataka, protiv MUP-a HNK (u daljem tekstu: Ministarstvo) zbog dostavljanja ličnih podataka iz službene evidencije njegovom poslodavcu, usvojen je kao osnovan. Ministarstvo je upozoreno da lične podatke obrađene u policijske svrhe ne dostavlja trećoj strani bez pravnog osnova i svrhe za takvu obradu, a poslodavcu je naloženo da obavijest sa ličnim podacima podnosioca prigovora vrati Ministarstvu.

Ministarstvo je putem nadležne policijske uprave zaprimilo prijavu o nasilničkom ponašanju podnosioca prigovora, nakon čega su su ga lišili slobode i kompletan predmet predali u nadležnost kantonalnog tužilaštva. Ministarstvo je putem nadležne policijske uprave dostavilo poslodavcu podnosioca prigovora informacije da je njihov zaposlenik počinio navedeno djelo, te da mu je opštinski sud odredio jednomjesečni pritvor. Osim navedenog, dostavljene su i informacije da je podnosilac prigovora u prethodnom periodu evidentiran u operativnoj evidenciji da je počinio više krivičnih djela (razbojništva, nasilničkog ponašanja, lake tjelesne povrede) za koja se vode postupci pred nadležnim sudovima.

U odgovoru, po zahtjevu Agencije, Ministarstvo je navelo da su se prilikom dostavljanja ovih informacija rukovodili činjenicom da je podnosilac prigovora zaposlen, te da može dovesti u opasnost zdravlje i sigurnost pojedinaca, javnosti ili okoline, te da su postupajući u javnom interesu izvršili dostavljanje informacija kako bi poslodavac mogao preduzeti mjere i radnje iz njegove nadležnosti.

Prema relevantnim propisima¹⁷ Ministarstvo je bilo nadležno, radi sprječavanja krivičnih djela i održavanje javnog reda i mira, privesti podnosioca prigovora i o istom sačiniti izvještaj i predati ga nadležnom kantonalnom tužilaštvu, što je i učinilo. Dakle, Ministarstvo nije imalo pravni osnov za dostavljanje ličnih podataka podnosioca prigovora njegovom poslodavcu. Imajući u vidu da je Ministarstvo podnijelo izvještaj protiv podnosioca prigovora i predalo cijeli predmet nadležnom tužilaštvu, zbog osnova sumnje da je imenovani izvršio određeno krivično djelo, relevantne su odredbe krivično procesnog zakonodavstva iz kojih proizlazi da ovlašteni policijski organi preduzimaju potrebne radnje isključivo pod nadzorom tužilaštva. Dakle, poslije predaje u nadležnost tužilaštva i suda, na prava podnosioca prigovora se moglo uticati samo odlukama tih pravosudnih organa, a ne proizvoljnim radnjama Ministarstva. U kontekstu naprijed navedenog, značajno je istaknuti da, ukoliko je određenom licu pravosnažnom sudskom odlukom izrečena krivična sankcija, podaci o istoj se obrađuju u okviru kaznene evidencije. Davanje podataka iz kaznene evidencije je propisano članom 227. Zakona o krivičnom postupku, prema kojem se isti podaci mogu dati na obrazložen zahtjev državnim organima ako još traju određene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude. Iz navedenog proizlazi da, čak i da je lice osuđeno pravosnažnom sudskom odlukom, za policijski organ ne postoji obaveza obavještanja njegovog poslodavca i drugih subjekata o tome.

Dostavljanjem informacija o podnosiocu prigovora njegovom poslodavcu, podnosilac prigovora je izložen riziku snošenja štetnih posljedica na njegov privatni život, iako prema prethodno navedenim propisima Ministarstvo nije imalo pravni osnov da obavještava poslodavca o preduzetim policijskim ovlaštenjima.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

¹⁷ Zakon o policijskim službenicima HNK („Službene novine HNK“ broj:9/07 i 9/12)

Zakon o krivičnom postupku FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

3.5.6. Uporedni podaci za 2009 - 2017

PRIGOVORI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno prigovora	7	29	35	71	107	140	121	113	96
Rješenja	7	17	23	55	75	87	90	70	67
Mišljenja	0	7	1	2	1	0	0	0	0
Ustupljeni predmeti	0	1	0	0	0	0	0	3	1
Zaključci	0	0	6	15	16	19	18	28	11
Predmeti u radu	0	1	5	2	12	34	17	12	17
Predmeti iz prethodne godine	0	0	1	5	12	13	34	14	12

3.6. Postupci po službenoj dužnosti

Postupak po službenoj dužnosti Agencija pokreće na osnovu saznanja o nezakonitoj obradi ili sumnji u nezakonitu obradu ličnih podataka. Saznanje može steći prijavom različitih subjekata, uključujući i anonimnu prijavu, opažanjem na elektronskim i pisanim medijima, internetu, iz drugih predmeta u radu Agencije i slično.

U izvještajnom periodu pokrenuto je ukupno 45 postupaka po službenoj dužnosti, od čega je 16 postupaka pokrenuto protiv javnih organa, dok je 29 postupaka pokrenuto protiv drugih subjekata. U cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja u 11 postupaka po službenoj dužnosti izvršen je vanredni inspekcijski nadzor, dok su 34 postupka riješena bez inspekcijskog nadzora.

U vezi sa postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti u izvještajnom periodu doneseno je 26 rješenja, četiri zaključka (jedan o nenadležnosti i tri o obustavi postupka), šest postupaka je okončano drugim aktima (prijedlog, mišljenje, obavijest). Devet postupaka nije riješeno.

3.6.1. Postupci po službenoj dužnosti prema javnim organima

Prema javnim organima provedeno je 16 postupaka. Doneseno je osam rješenja kojima su naložene upravne mjere, u jednom postupku donesen je zaključak o nenadležnosti, u jednom postupku je dat prijedlog za izmjenu pravilnika, u jednom postupku je izdano mišljenje. Pet postupaka nije riješeno.

Kontrolori kojima su naložene upravne mjere:

1. Grad Trebinje – obrada ličnih podataka građana Trebinja, putem anketiranja;
2. Institut za nestala lica BiH – obrada ličnih podataka nestalih lica i članova njihovih porodica;
3. Zavod zdravstvenog osiguranja USK - zaštita ličnih podataka pacijenata zbog promjene propisanog e-recepta;
4. Zavod zdravstvenog osiguranja TK - prenos podataka iz medicinske evidencije;
5. Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH - odobravanje pravnim licima stalnog pristupa ličnim podacima u evidencijama IDDEEA;
6. Agencija za državnu upravu RS - obrada jedinstvenog matičnog broja u obrascu prijave, kopije lične karte / pasoša i vozačke dozvole uz prijavu na javne konkurse;
7. Zavod zdravstvenog osiguranja KS - objavljivanje ličnih podataka građana, koji su dobili elektronske zdravstvene knjižice, na internet stranici Zavoda;
8. Opština Han Pijesak - obrada ličnih podataka upotrebom video nadzora.

3.6.2. Postupci po službenoj dužnosti prema kontrolorima iz privatnog sektora

Prema kontrolorima iz privatnog sektora provedeno je 26 postupaka. Doneseno je 19 rješenja kojima su naložene upravne mjere, prema kontrolorima. Donesena su tri zaključka o obustavi postupka. Četiri postupka nisu riješena.

Kontrolori kojima su naložene upravne mjere:

1. JKP „Visoko“ d.o.o. Visoko - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju za krivično djelo i privredni prestup i uvjerenja o nevođenju krivičnog postupka od svih kandidata u konkursnoj proceduri;

2. Javno preduzeće Autoceste FBiH d.o.o. Mostar - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju za krivično djelo i privredni prestup i uvjerenje o nevođenju krivičnog postupka u konkursnoj proceduri;
3. KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo - obrada ličnih podataka korisnika usluga putem obrađivača;
4. AD Gradska čistoća Bratunac - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju i nevođenju krivičnog postupka u konkursnoj proceduri;
5. JP Rad Bratunac - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju i nevođenju krivičnog postupka u konkursnoj proceduri;
6. Alumina d.o.o. Zvornik - Zbirke ličnih podataka; Izvršavanje obaveza propisanih zakonom;
7. Intereuropa RTC d.d. Sarajevo - zadržavanje lične karte ili drugih ličnih dokumenata građana za vrijeme boravka u prostoru Carinskog terminala u Sarajevu;
8. A.D. Olimpijski centar „Jahorina“ Pale - obrada izjave o osuđivanosti kandidata u javnom konkursu;
9. „Toplana“ a.d. Prijedor - objava spiskova s imenima i prezimenima stanara i iznosima dugovanja na ulazima stambenih zgrada;
10. KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo - omogućavanje korisnicima komunalnih usluga u zgradama kolektivnog stanovanja da putem službene internet stranice www.viksa.ba izvrše uvid u spisak svih stanara u zgradi sa brojem članova kućanstva;
11. Nešković osiguranje a.d. Bijeljina - objava liste štetnika na internet stranici;
12. Centrotours d.o.o. Sarajevo – obrada jedinstvenog matičnog broja kupaca karata za utakmice fudbalske „A“ reprezentacije BiH;
13. OKI Upravitelj d.o.o Sarajevo - objava Analitičke kartice na oglasnoj tabli zgrade;
14. Robot GT Co d.o.o Sarajevo - obrada ličnih podataka kandidata u konkursnoj proceduri putem kadrovskog upitnika „Obrazac za zapošljavanje“;
15. Turk Hava Yollari A.O. Predstavništvo u Sarajevu - prikupljanje kopije pasoša ili lične karte od putnika koji prijavljuju gubitak ili oštećenje prtljaga ili kašnjenje u isporuci prtljaga;
16. Predstavnik etažnih vlasnika - objava spiska dužnika za održavanje zajedničkih dijelova zgrade na oglasnoj tabli zgrade;
17. Predstavnik etažnih vlasnika - objava Analitičke kartice na oglasnoj tabli zgrade;
18. Neidentifikovani kontrolor - objava putnog dokumenta maloljetnog djeteta na portalu klix.ba.

3.6.3. Postupci po službenoj dužnosti iz 2016. godine, okončani u izvještajnom periodu

U izvještajnom periodu, riješeno je osam predmeta po službenoj dužnosti koji su pokrenuti u 2016. godini, te su u okviru tih postupaka donesena rješenja kojim su kontrolorima naložene upravne mjere radi otklanjanja utvrđenih nedostataka. Postupci po službenoj dužnosti su provedeni u odnosu na:

1. MUP a RS u vezi sa obradom ličnih podataka zaposlenika o posjedovanju važećih vozačkih dozvola, te valjanošću registracije motornih vozila u privatnom vlasništvu istih i članova njihove uže porodice;
2. Ministarstvo inostranih poslova BiH u vezi sa obradom ličnih podataka određenog lica prilikom izdavanja sprovednice za prenos posmrtnih ostataka iz Republike Austrije u BiH;
3. Unicredit banku d.d. Mostar u vezi sa obradom ličnih podataka u svrhu otvaranja deviznog računa;
4. Minell d.o.o. Sarajevo u vezi sa obradom ličnih podataka putem video nadzora;
5. Udruženja penzionera „Centar“ Bratunac u vezi sa obradom jedinstvenog matičnog broja članova sindikata;

6. Samostalni sindikat radnika komunalne privrede - Kantonalni odbor Sarajevo i Sindikalna organizacija KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo u vezi sa mjerama sigurnosti u ZZOKS i izvršenjem konačnih Rješenja Agencije;
7. Hetig d.d. Sarajevo u vezi sa objavom spiska sa imenima i prezimenima etažnih vlasnika i iznosima njihovih dugovanja za održavanje zajedničkih djelova zgrade na oglasnoj tabli u zgradi;
8. Skupštinu KS u vezi sa objavom Ugovora o djelu u kojima se navodi adresa stanovanja i jedinstveni matični broj određenog lica. na web stranici Skupštine u odjeljku Zastupnička pitanja.

3.6.4. Primjeri iz prakse

- *Obrada ličnih podataka putem ankete u mjesnim zajednicama*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade ličnih podataka od strane Grada Trebinje (u daljem tekstu: Grad), koji je prikupljao lične podatke građana provođenjem ankete u mjesnim zajednicama, u svrhu sagledavanja potreba građana i planiranja pomoći. Gradu je naloženo da uništi obrasce „Informativni upitnik o domaćinstvu“ koji sadrži lične podatke građana Trebinja.

Na zahtjev Agencije, da joj se dostave raspoložive informacije i saznanja u vezi sa provođenjem navedenih aktivnosti, a posebno o vrstama ličnih podataka i pravnom osnovu za njihovu obradu, Grad je dostavio informaciju o ulozi i načinu organizovanja mjesnih zajednica, kao jedinica lokalne samouprave, te da je donesena Odluka o raspisivanju izbora za članove mjesnih vijeća i da su provedene te aktivnosti u vezi sa izborom članova vijeća. Nadalje, u aktu je navedeno da je nakon objave imena članova vijeća mjesnih zajednica u službenom glasniku, Grad započeo sa provođenjem ankete. Cilj ankete je prepoznati probleme građana, kao bi se na adekvatan način preduzele sve neophodne aktivnosti u cilju unaprjeđenja života građana. Istaknuto je da su građani o preduzetim aktivnostima upoznati preko veb stranice Gradske uprave, te da bi se izbjegli svi nesporazumi o preduzetim aktivnostima u mjesnim zajednicama, obaviješten je Centar javne bezbjednosti Trebinje.

U provedenom postupku utvrđeno je da je Grad tokom aprila i maja 2017. godine angažovanjem članova vijeća mjesnih zajednica, u svim mjesnim zajednicama proveo anketiranje građana, popunjavanjem obrasca „Informativni upitnik o domaćinstvu“. Upitnik sadrži podatke o imenu i prezimenu, srodstvu, jedinstvenom matičnom broju, zanimanju, radnom statusu, vrsti prihoda, iznosu mjesečnih prihoda, vrsti objekta, strukturi vlasništva, raspoloživom obrađenom i neobrađenom zemljištu, kao i eventualnoj zainteresovanosti za prekvalifikaciju - dodatno obrazovanje, samostalno pokretanje privatnog biznisa, obnova kuće, zainteresovanost za rad u privatnom sektoru, bavljenje poljoprivredom i stočarstvom i potrebna socijalna davanja. Anketiranje je izvršeno po pristanku građana da se izjasne na pitanja iz upitnika, a svrha prikupljanja podataka je sagledavanje stanja u cilju rješavanja svih problema sa kojima se susreću građani, unaprjeđenje života u lokalnoj zajednici i planiranje pomoći.

Shodno osnovnim principima zakonite obrade ličnih podataka, da bi Grad Trebinje, kao jedinica lokalne samouprave, mogao obrađivati lične podatke građana u svojstvu kontrolora putem informativnog upitnika, mora imati za to jasno zakonsko ovlaštenje. Prema mjerodavnom propisu¹⁸, koji se odnosi na Grad, taksativno su nabrojane nadležnosti po oblastima koje spadaju u samostalne poslove lokalne samouprave. Prikupljanje ličnih podataka anketiranjem građana i dalja obrada tih podataka u bilo koju svrhu od strane jedinica lokalne samouprave, nema valjan pravni osnov.

¹⁸ Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj: 97/16)
Sarajevo-Capajeso, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251

Saglasnost, kao pravni osnov za anketiranje građana, na koju se pozivao Grad ne može biti relevantan pravni osnov, jer rad javnih organa generalno može biti zasnovan isključivo na zakonu kojim se propisuju određene nadležnosti i ovlaštenja u interesu svih građana, a ne onih koji su saglasni. Grad ne može kao pravni osnov uzimati saglasnost pojedinaca i zavisiti od njihove volje. Upravo iz tog razloga upitni su i pokazatelji i rezultati do kojih bi se došlo na osnovu tako prikupljenih podataka.

Navedenim postupanjem Grada došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

- *Prikupljanje jedinstvenih matičnih brojeva kupaca karata za utakmice fudbalske reprezentacije*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade jedinstvenog matičnog broja kupca karata za utakmice od strane Centrotours d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Centrotours). Centrotours-u je zabranjeno da obrađuje jedinstveni matični broj kupaca karata za utakmice fudbalske „A“ reprezentacije BiH, te da izbriše do sada prikupljene jedinstvene matične brojeve kupaca.

U provedenom postupku utvrđeno je da Centrotours vodi zbirku ličnih podataka - evidenciju kupaca karata za utakmice fudbalske „A“ reprezentacije BiH. Predmetna evidencija je uspostavljena kako bi se spriječila zloupotreba u prodaji karata, odnosno da se onemogući da jedno lice kupi više karata nego što je odredio Fudbalski savez BiH. U evidenciji su se obrađivali lični podaci o imenu i prezimenu kupaca karata i njihov jedinstveni matični broj. Evidencija je uspostavljena 2013. godine i nije vršena njena ažurnost.

Budući da zakonskim propisima nije regulisana kupovina karata za fudbalske utakmice s jedne strane, a s druge strane postojanje propisa¹⁹ koji izričito propisuje obradu jedinstvenog matičnog broja samo u zakonom propisanim slučajevima, u provedenom postupku je utvrđeno da je Centrotours obradio jedinstveni matični broj protivno principu pravičnosti i zakonitosti.

Cijeneći da prilikom prodaje karata može doći do zloupotrebe, tako da jedno lice može kupiti veći broj karata, opravdano je da se odredi maksimalan broj karata koje može kupiti jedno lice. U tu svrhu dovoljno je bilo evidentirati ime i prezime kupca i broj njegove lične karte, na osnovu koje je izvršena identifikacija kupaca, bez obrade jedinstvenog matičnog broja. Dakle, osim što nema zakonskog osnova, za obradu jedinstvenog matičnog broja, takođe ne postoji neophodnost za njegovu obradu, jer se svrha sprječavanja zloupotreba prilikom kupovine karata može postići obradom imena i prezimena i broja lične karte kupca. Osim navedenog, Centrotours je dužan utvrditi i vremenski period u kojem će čuvati lične podatke kupaca karata. Centrotours nije brisao lične podatke kupaca karata od 2013. godine iako je svrha obrade ličnih podataka u evidenciji ispunjena nakon održanog sportskog događaja.

Navedenim postupanjem Centrotoursa došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti, principa mjere i obima, te principa vremenskog čuvanja ličnih podataka, u skladu sa kojima su dužni postupati svi kontrolori.

- *Objavljivanje spiskova građana koji nisu dobili elektronske zdravstvene knjižice*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade ličnih podataka od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) koji je objavio na službenoj internet stranici, imena i prezimena građana koji su dobili elektronske zdravstvene

¹⁹ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08, 103/11 i 87/13)

Sarajevo-Sarajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/men ++387 33 726-250, faks/faks 726-251

knjižice, u svrhu njihovog obavješćavanja da iste mogu preuzeti. Zavodu je naloženo da sa službene internet stranice ukloni objavljene spiskove građana Kantona Sarajevo.

U provedenom postupku je utvrđeno da je Zavod na službenoj internet stranici objavio spiskove od cca 200.000 građana Kantona Sarajevo koji su dobili zdravstvene knjižice, u svrhu njihovog obavješćavanja da iste mogu preuzeti. U spiskovima su obrađivani ime i prezime, godina rođenja i poslovnica u kojoj se elektronska zdravstvena knjižica može preuzeti. Shodno Zakonu, Zavod je kontrolor ličnih podataka građana Kantona Sarajevo kojima je izdana elektronska zdravstvena knjižica i koji je lične podatke tih građana objavio na službenoj internet stranici i dužan je pridržavati se osnovnih principa zakonite obrade ličnih podataka.

Pozitivni pravni propisi iz oblasti zdravstvenog osiguranja ne regulišu pitanje objavljivanja ličnih podataka osiguranika, uključujući i objavljivanje na službenoj internet stranici Zavoda. S tim u vezi, postavlja se pitanje neophodnosti obrade ličnih podataka na ovaj način, odnosno da li se ista svrha može postići na drugi način, čime bi se izbjeglo da lični podaci osiguranika budu dostupni široj javnosti putem interneta. Polazeći od pretpostavke da zakon ili podzakonski akt ne mogu regulisati svaku radnju kontrolora u oblasti obrade ličnih podataka, a posebno u dijelu njihovog objavljivanja, može se zaključiti da nedostatak ovih normi u postojećem pravnom okviru nije stvarni razlog što je ova obrada protivna principu pravičnosti i zakonitosti. Osnovni razlog je odsustvo neophodnosti jer je postojala mogućnost da se građani putem javnog poziva obavijeste da mogu preuzeti zdravstvene knjižice, bez objavljivanja njihovih identiteta.

Dostupnost ličnih podataka široj javnosti stvara mogućnost da se od različitih subjekata ovi podaci iskoriste u bilo koju drugu svrhu, što je sa aspekta Zakona neprihvatljivo. Zavod je, ne vodeći računa o zaštiti ličnih podataka, veliki broj građana izložio opasnosti da budu kontaktirani ili na drugi način ometeni u svom privatnom životu.

Navedenim postupanjem Zavoda došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti propisanog članom 4. stav (1) tačka a) Zakona, u skladu sa kojim su obavezni postupati kontrolori.

- *Obrada ličnih podataka nestalih lica i njihovih srodnika u svrhu identifikacije*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade ličnih podataka od strane Međunarodne komisije za nestala lica (u daljem tekstu: ICMP) povodom izmiještanja laboratorije za analizu DNK uzoraka krvi, iz Bosne i Hercegovine u Hag. Institutu za nestala lica BiH (u daljem tekstu: Institut) naloženo je da sa Međunarodnom komisijom za nestala lica zaključi sporazum iz člana 12. Sporazuma o preuzimanju uloge suosnivača za Institut za nestala lica BiH.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je od Agencije zahtijevalo odgovore na niz pitanja vezanih, kako su istakli, za jednostranu odluku ICMP da laboratoriju za identifikaciju nestalih lica izmjesti u Hag. Pitanja su se odnosila na vlasništvo i zaštitu podataka u odnosu na uzorke DNK profila i uzoraka krvi i koštane srži, te da li je takva baza podataka prijavljena Agenciji. Takođe, zahtijevano je da Agencija dostavi informacije gdje se u ulozi kontrolora pojavljuje Institut. Agenciji je dostavljena i korespondencija između Ministarstva i ICMP, u kojoj ICMP ukazuje da je 2014. godine postao Međunarodna organizacija, iz čega je proizašla i potreba izmještanja sjedišta i laboratorije u Hag. Agencija je na osnovu dostavljenih informacija, te saznanja i dokaza do kojih je došla u inspeksijskom nadzoru izvršenom u Institutu, utvrdila sljedeće činjenično stanje:

Institut vodi centralnu evidenciju nestalih lica u BiH (CEN), koja sadrži lične podatke, uključujući i posebnu kategoriju ličnih podataka iz izvještaja o DNK rezultatima analize uzoraka krvi srodnika i koštanih uzoraka nestalih lica. Analizu i uzimanje DNK uzoraka vrši ICMP u svojoj laboratoriji, te Institutu dostavlja DNK izvještaj o preliminarnoj identifikaciji. Institut nije zaključio sporazum kojim se reguliše pružanje usluga u DNK laboratoriji ICMP i nije upoznat sa procedurama, uzimanja, korištenja i čuvanja uzoraka koji se koriste za DNK identifikaciju. Shodno Zakonu,

Institut je kontrolor ličnih podataka sadržanim u CENBiH, uključujući i posebnu kategoriju ličnih podataka, koja se odnosi na DNK rezultate analize uzoraka krvi srodnika nestalih lica, te je dužan te podatke obrađivati u skladu sa osnovnim principima zakonite obrade ličnih podataka.

Prema mjerodavnim propisima²⁰ u cilju unaprijeđenja procesa traženja i identifikacije nestalih lica, osnovan je Institut, kao nezavisna institucija za traženje nestalih lica. Osim, navedenog propisano je da suosnivač Instituta može biti i međunarodna organizacija, te da će Sporazumom o osnivanju koji zaključuju suosnivači biti regulisan način osnivanja, bliže nadležnosti i sl.

Dakle, saglasno Zakonu o nestalim licima, zaključen je Sporazum o preuzimanju uloge suosnivača za Institut, između Vijeća ministara BiH i ICMP-a. Sporazumom su utvrđene nadležnosti Instituta, njegova organizacija, organi upravljanja, finansiranje, tehnička pomoć i sl. Sporazumom se u posebnom članu (Tehnička i stručna pomoć ICMP-a) propisuje da će Institut i ICMP regulisati odnose koji se odnose na tehničku pomoć koju ICMP pruža Institutu, pružanje usluga u DNK laboratorijama, antropološku i arheološku pomoć i druge vrste tehničke pomoći, uključujući nabavku, i/ili prenos opreme i/ili drugih sredstava.

Zakon u članu 12. (obrađa ličnih podataka preko obrađivača) propisuje obavezu zaključivanja ugovora između kontrolora i obrađivača, koji treba sadržavati sve radnje koje obrađivač preduzima za kontrolora. Međutim, utvrđeno je da se obrađa ličnih podataka koja podrazumijeva uzimanje uzoraka u svrhu identifikacije, vršenje analize DNK, razmjenu podataka DNK izvještaja, te čuvanje uzoraka za analizu, u praksi provodi bez formalno regulisanih pravila i procedura.

Nadalje, između ICMP i Vijeća ministara BiH zaključen je međunarodni sporazum, čime je dat međunarodni karakter odnosu između ICMP-a i BiH, te se shodno tome može primijeniti član 18. Zakona koji propisuje da se lični podaci mogu „iznositi u drugu državu ili davati na korištenje međunarodnoj organizaciji koja primjenjuje adekvatne mjere zaštite ličnih podataka propisane ovim Zakonom“. Imajući u vidu da se radi o prenosu ličnih podataka međunarodnoj organizaciji, isto podrazumijeva da njeno sjedište može biti i izvan BiH, te ta činjenica nije od uticaja na valjanost pravnog osnova koji proizlazi iz međunarodnog ugovora.

Zaključno, kao posljedica nezaključivanja predviđenog sporazuma, o regulisanju odnosa između Instituta i ICMP-a pojavio se niz sumnji i nejasnoća, kao što je prenos ličnih podataka u DNK laboratoriju, izmiještanje laboratorije, nejasna dalja saradnja za slanje i vraćanje DNK uzoraka i sl.

- *Stalni pristup pravnih lica ličnim podacima sadržanim u centralnoj evidenciji koje održava IDDEEA*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti odobravanja i omogućavanja od strane IDDEEA stalnog elektronskog pristupa ličnim podacima sadržanim u elektronskim evidencijama pravnim licima. Neposredni povod za provođenje postupka bilo je saopštenje Unicredit Bank d.d. Mostar da je otpočela sa pružanjem usluge izdavanja izvoda iz centralne evidencije prebivališta i boravišta državljana BiH, kao zamjenu za potvrdu o prebivalištu izdatu od strane nadležnih organa. U provedenom postupku Agencija je utvrdila da je IDDEEA odobrila i omogućila pravnim licima (35) stalni pristup ličnim podacima građana sadržanim u elektronskim evidencijama. Stalni pristup je omogućen pravnim licima koja pružaju finansijske usluge, usluge telekomunikacija te komunalne usluge.

²⁰ Zakon o nestalim licima („Službeni glasnik BiH“ broj: 50/04) Sporazum o preuzimanju uloge suosnivača za Institut za nestala lica Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“ broj: 13/05)

Prema principu pravičnosti i zakonitosti relevantni pravni propisi za postupanje IDDEEA su Zakon o IDDEEA²¹ i Pravilnik.²² Zakonom o IDDEEA su jasno definisani nadležni ili izvorni organi i prijemni organi. Nadležni ili izvorni organi su institucije koje sarađuju sa IDDEEA i koje dostavljaju podatke u centralne registre ili koji dostavljaju zahtjeve za personalizaciju dokumenta. Prijemni organi su organi kojima IDDEEA, u skladu sa relevantnim zakonima u BiH, omogućava pristup centralnim evidencijama koje vodi. Shodno navedenom, pravna lica nisu ni izvorni ni prijemni organi, kojim je prema Zakonu o IDDEEA dozvoljen stalni pristup podacima iz evidencije koje se vode kod IDDEEA.

Međutim, Zakonom o IDDEEA je propisano da IDDEEA „izdaje podatke o evidencijama i iz evidencija ovlaštenim institucijama i pravnim licima.“ Dakle, ovo zakonsko ovlaštenje za izdavanje podataka iz evidencija ne može se smatrati pravnim osnovom za stalni pristup podacima pravnim licima, jer je zakonodavac opravdano i jasno napravio razliku između instituta pristupa i instituta izdavanja podataka.

Zakonom o IDDEEA propisan je pravni osnov za donošenje Pravilnika. Pravilnikom je propisano da pored izvornih i prijemnih organa, pravo na stalni pristup podacima koje se vode u evidencijama IDDEEA, imaju i „ostala pravna lica“, koja za to imaju pravni interes. Dakle, Pravilnikom koji je trebao propisati samo način i postupak, kao i tehnička i operativna pravila pristupa, utvrđen je i pravni osnov za stalni pristup pravnim licima. Jasno je da Pravilnikom, kao podzakonskim aktom, ne mogu biti ustanovljena nova prava za koja ne postoji pravni osnov u zakonu.

Odobranje pravnim licima stalnog pristupa podacima iz evidencija koje se vode kod IDDEEA, u suprotnosti je i sa članom 11. Zakona o IDDEEA, kojim je propisano da su lični podaci povjerljivi i mogu se prikupljati i obrađivati samo u skladu sa zakonom, koji reguliše oblast zaštite ličnih podataka i drugim relevantnim zakonima. Odobreni stalni pristup pravnim licima direktno je suprotan i odredbama Zakona jer, shodno istom, svaki pojedini pristup ličnim podacima mora imati utvrđen pravni osnov i svrhu, a ne da se oni pretpostavljaju ili zavise od procjene subjekta koji zahtijeva podatke. Omogućavanjem stalnog pristupa pravnim licima, ta pravna lica su imala tehničku mogućnost da štampaju izvode iz evidencija kojim pristupaju uz jedini ograničavajući faktor, da plate paušalnu naknadu u iznosu od 3 KM po jednom pristupu. Na utvrđeni način stvorena je direktna opasnost da se postupanje sa ličnim podacima pod kontrolom javnih organa zasniva na proizvoljnosti, a što dalje može stvoriti opravdanu sumnju građana u moguću povredu prava na privatnost iz oblasti zaštite ličnih podataka.

Navedenim postupanjem IDDEEA došlo je do povrede principa pravičnosti i zakonitosti, propisanog u članu 4. stav (1) u skladu sa kojim su dužni postupati svi kontrolori.

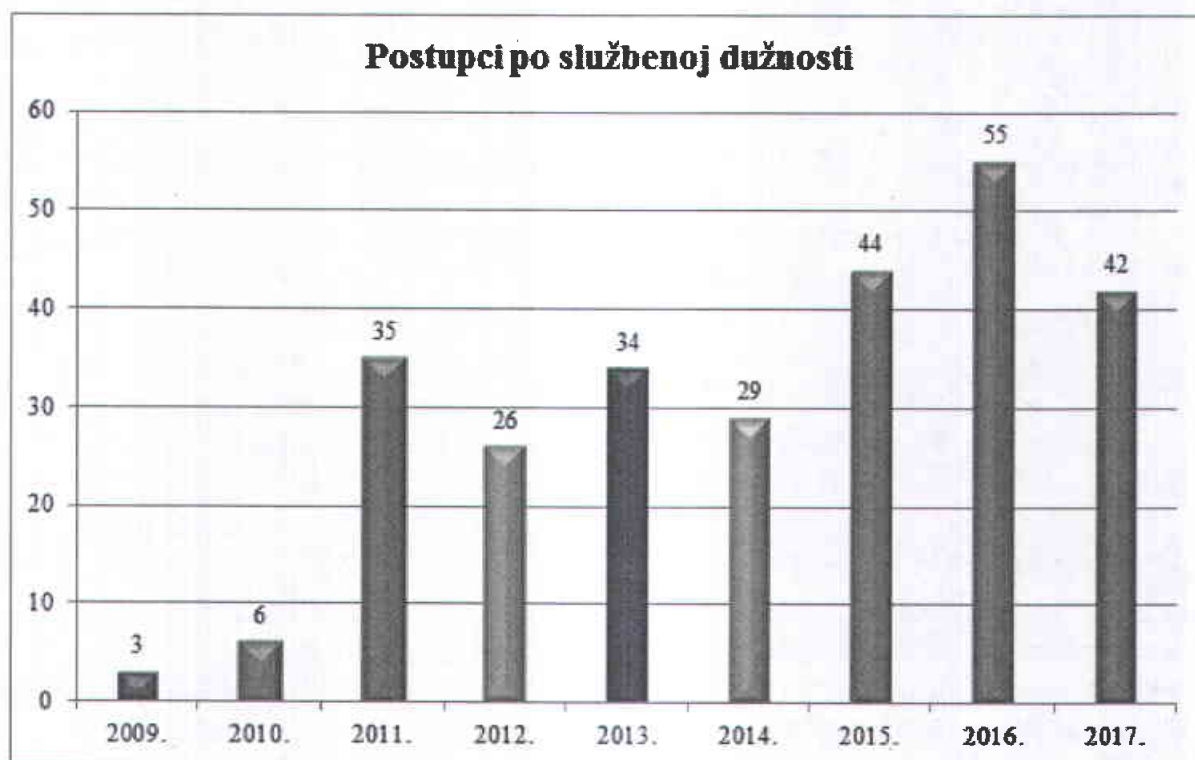
²¹ Zakon o Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 56/08)

²² Pravilnik o načinu pristupa evidencijama i razmjeni podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 35/09 i 55/15)

Sarajevo-Capajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, факс/факс 726-251

3.6.5. Uporedni podaci za 2009 – 2017

POSTUPCI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno postupaka	3	6	35	26	34	29	44	55	42

3.7. Kažnjavanje – prekršajni postupci

U izvještajnom periodu izdato je 15 prekršajnih naloga, i to:

1. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, načelniku Općine Živinice, zbog prikupljanja dokumentacije i ličnih podataka određenog lica od JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice i Kera&Disk d.o.o. Živinice, u svrhu provođenja postupka Javnog konkursa za prijem državnih službenika za upražnjena radna mjesta u Općini Živinice.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

2. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, direktoru Kera&Disk d.o.o. Živinice, zbog protivpravnog davanja ličnih podataka određenog lica i dokumentacije u vezi sa njegovim prestankom radnog odnosa u Kera&Disk d.o.o. Živinice, Općini Živinice.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

3. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, rukovodiocu JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice zbog protivpravnog davanja ličnih podataka određenog lica koji se odnose na njegov status i podatke u vezi sa periodom prijave i odjave sa evidencije nezaposlenih, podataka o periodu zasnivanja i prestanka radnog odnosa kod prethodnog i aktuelnog poslodavca, Općini Živinice.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

4. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, službeniku - zaposleniku JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice za protivpravno davanje ličnih podataka određenog lica koji se odnose na njegov status i podatke u vezi sa periodom prijave i odjave sa evidencije nezaposlenih, podataka o periodu zasnivanja i prestanka radnog odnosa kod prethodnog i aktuelnog poslodavca, Općini Živinice.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

5. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM izdat komandiru/zapovjedniku Policijske stanice Glamoč, koji je u svojstvu odgovornog lica odbio i nakon pismenog zahtjeva podnosioca prigovora da provede postupak brisanja uslovne kazne izrečene Presudom Osnovnog suda u Banja Luci.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

6. Prekršajni nalog u iznosu od 1.500,00 KM, sekretaru Skupštine KS, zbog toga što je, kao odgovorno lice Službe za skupštinske poslove Skupštine KS, na službenoj internet stranici, prilikom objave ugovora o djelu, objavila JMB određenog lica, njegovu adresu stanovanja, broj žiro računa u banci i njegov potpis i potpis odgovornog lica JU Zavod za medicinu rada KS.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

7. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, izdat je direktoru ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa u kojoj je određenom licu omogućeno davanje zdravstvenog kartona A.B..

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

8. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdat zaposlenom licu ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa jer je određenom licu dalo zdravstveni karton drugog lica.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

9. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdat sekretaru Ministarstva pravde RS.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

10. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdat kontroloru JP regionalna deponija „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka zbog zahtijevanja od kandidata da uz prijavu na konkurs za izbor direktora dostave uvjerenje o nekažnjavanju, odnosno zbog počinjenog prekršaja iz člana 4. stav (1) tačka a) Zakona.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

11. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdat kontroloru JP regionalna deponija „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka zbog odbijanja izvršenja naloženih upravnih mjera, odnosno počinjenog prekršaja iz člana 41. stav (1) Zakona.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

12. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdat „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka, zbog toga što je sa devet kamera vršila video nadzor, a da prethodno nije donesena odluka koja sadržava pravila obrade, da je od polaznika tečaja stranog jezika prikupljala kopiju lične karte prilikom potpisivanja Ugovora o organizovanju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina, te da je u ugovoru obrađivala JMB polaznika kursa.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

13. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, izdat je odgovornom licu „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka, zbog toga što je Germania sa devet kamera vršila video nadzor, a da prethodno nije donesena odluka koja sadržava pravila obrade, da je od polaznika kursa stranog jezika prikupljala kopiju lične karte prilikom potpisivanja Ugovora o organizovanju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina, te da je u ugovoru obrađivala JMB polaznika tečaja.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

14. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdat zaposleniku SBERBANK d.d. Sarajevo jer je izvršio pristup ličnim podacima određenog lica u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH, bez njegove saglasnosti.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

15. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdat zaposleniku SBERBANK d.d. Sarajevo jer je izvršio pristup ličnim podacima određenog lica u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH, bez njegove saglasnosti.

Prekršajni nalog je realizovan u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

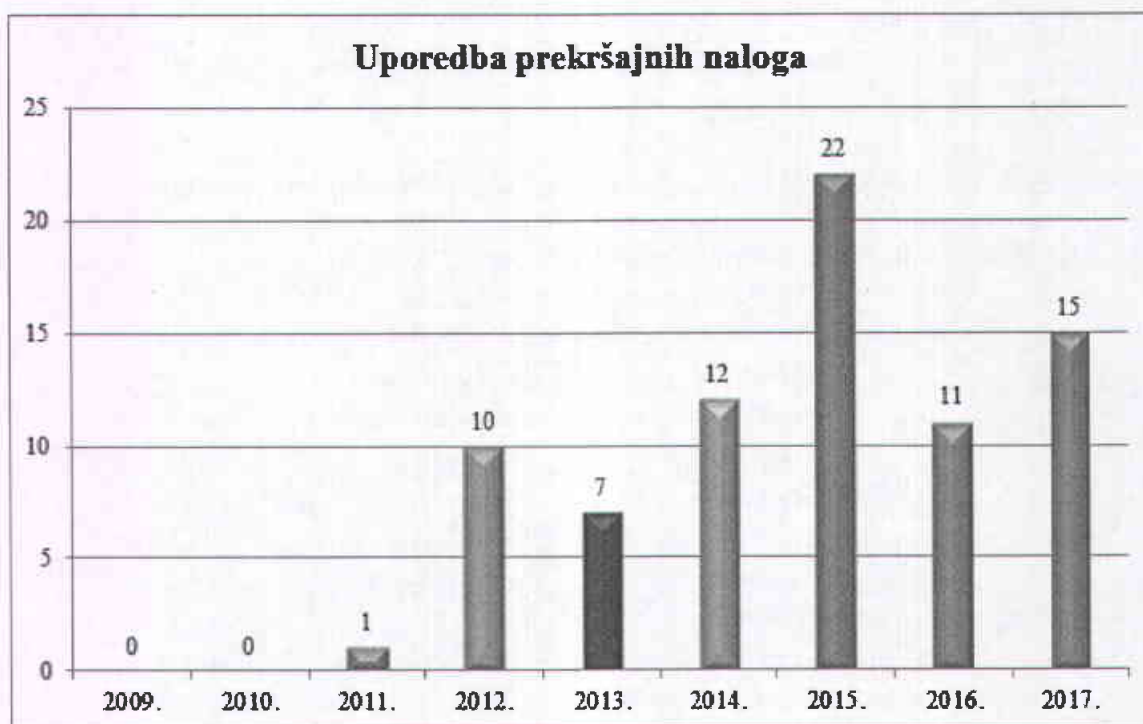
Po osnovu izdatih i realizovanih prekršajnih naloga, na jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u toku 2017. godine, uplaćeno je 3.150,00 KM. Sudsko odlučivanje je zatraženo u sedam slučajeva.

Prekršajni sudski postupci pokrenuti po tužbama na izdate prekršajne naloge Agencije

1. Osnovni sud u Banja Luci - Prekršajno odjeljenje u Laktašima donio je rješenje kojim „Telekomunikacije RS“ a.d. Banja Luka, oglašava odgovornim i kažnjava novčanom kaznom od 1.000,00 KM, sa troškovima postupka u iznosu od 150,00 KM.
2. Općinski sud Živinice donio je rješenje kojim je okrivljeni oglašen odgovornim i izrečena mu novčana kazna u iznosu od 500,00 KM sa obavezom uplate troškova postupka od 50,00 KM.
3. Općinski sud Živinice donio je rješenje kojim je okrivljeni oglašen odgovornim i izrečena mu novčana kazna u iznosu od 300,00 KM i obavezom uplate troškova postupka od 50,00 KM.
4. Općinski sud u Livnu donio je rješenje kojim se okrivljeni oglašava odgovornim i uslovno kažnjava novčanom kaznom od 500,00 KM, za period provjeravanja od šest mjeseci.
5. Kantonalni sud u Tuzli donio je rješenje kojim se žalba okrivljenog protiv rješenja Općinskog suda u Živinicama djelimično usvaja i rješenje preinačava u odluci o sankciji, te se okrivljeni uslovno kažnjava novčanom kaznom od 300,00 KM, za period provjeravanja od šest mjeseci.

3.7.1. Uporedni podaci za 2009 - 2017

PREKRŠAJNI NALOG									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno prekršajnih naloga	0	0	1	10	7	12	22	11	15
Kontroloru	0	0	0	0	0	1	1	4	3
Odgovornom licu	0	0	1	8	6	8	6	6	7
Zaposlenom u kontroloru	0	0	0	2	1	3	15	1	5
Javni organ	0	0	1	6	5	5	20	4	8
Pravno lice	0	0	0	4	2	6	2	7	7
Fizičko lice	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.8. Upravni sporovi

U izvještajnom periodu okončano je ukupno devet upravnih sporova pokrenutih pred Sudom BiH protiv konačnih rješenja Agencije i to: tri spora pokrenuta u 2015. godini i šest u 2016. godini. U pet sporova je odbijena tužba i potvrđena su konačna rješenja Agencije, u četiri spora je tužba uvažena i predmet vraćen Agenciji na ponovno rješavanje.

Sud BiH je donio sljedeće odluke:

1. Presudu kojom je odbijena tužba Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo radi poništenja konačnog rješenja kojim je zabranjeno Zavodu da, osim Izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad, prikuplja medicinsku dokumentaciju osiguranika od njihovih poslodavaca, u svrhu rješavanja zahtjeva za refundaciju naknade plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 42 dana;
2. Presudu kojom je odbijena tužba Fonda za povratak BiH u vezi sa onemogućavanjem određenog lica na pristup njegovim ličnim podacima;
3. Presudu kojom je odbijena tužba određenog lica protiv Vijeća za štampu BiH zbog obrade njegovog imena i prezimena putem službene internet stranice, Facebook stranice, te u internet biltenima Vijeća;
4. Presudu kojom je uvažena tužba Udruženja za zaštitu deviznih štediša protiv zaključka Agencije kojim se postupak po prijavi istog obustavlja;
5. Presudu kojom je odbijena tužba M-tel Banja Luka u vezi sa obradom JMB određenog lica, u evidenciji pretplatnika telekomunikacijskih usluga;
6. Presudu kojom je uvažena tužba Federalne uprave civilne zaštite u vezi sa obradom podataka o posebnom stažu određenog lica i drugih;
7. Presudu kojom je odbijena tužba Federalne uprave civilne zaštite zbog obrade podataka o posebnom stažu određenog lica;
8. Presudu kojom je uvažena tužba određenog lica zbog obrade podataka o posebnom stažu;
9. Presudu kojom je uvažena tužba MUP-a RS protiv zaključka Agencije kojim se oglasila nenadležnom u postupku osiguravanja zakonitosti rada IDDEEA radi uspostavljanja internet portala za pristup ličnim podacima i statusu dokumenata za sve građane BiH, putem službene web stranice.

U toku 2017. godine, pokrenuto je 12 upravnih sporova pred Sudom BiH, protiv konačnih rješenja Agencije. Od ukupnog broja pokrenutih upravnih sporova, osam je pokrenuto tužbom od strane javnih organa, jedan je pokrenut tužbom pravnog lica, a tri spora su pokrenuta tužbom podnosioca prigovora. Ovi sporovi nisu riješeni u 2017. godini.

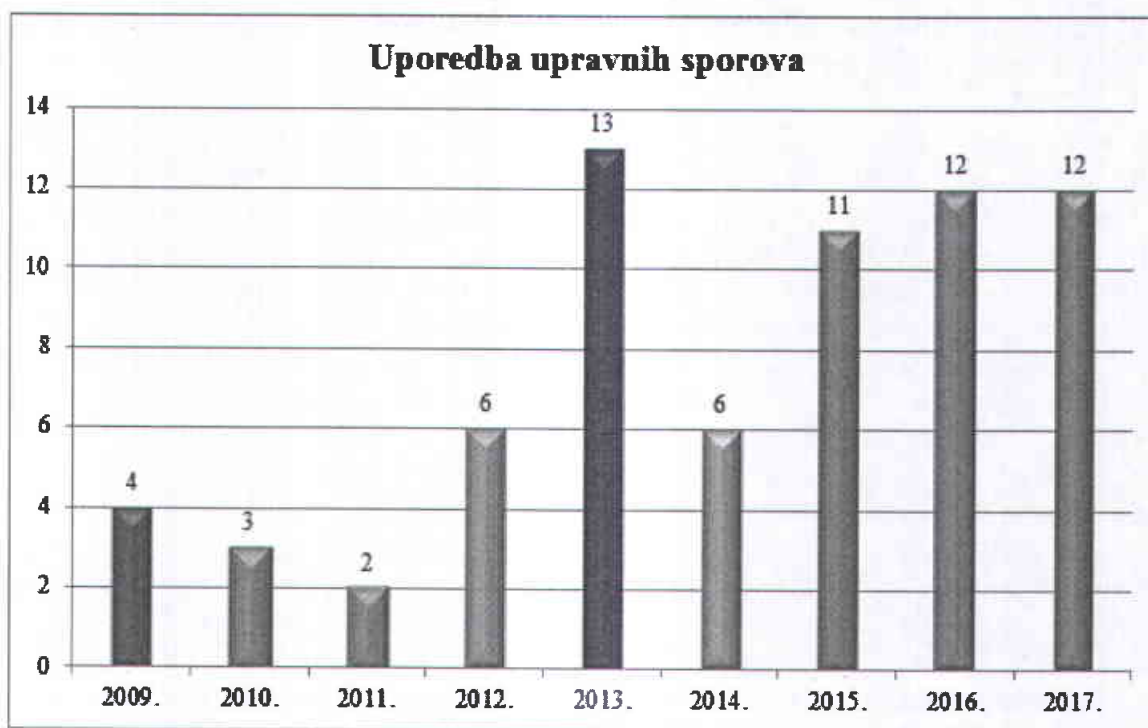
Tužbu za poništenje rješenja/zaključaka Agencije, Sudu BiH, podnijeli su:

1. Općina Živinice za poništenje rješenja, kojim je uvažen prigovor određenog lica zbog obrade njegovih ličnih podataka u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa (pribavljanje dokumentacije, uvjerenja);
2. MUP-a SBK za poništenje rješenja kojim je uvažen prigovor određenog lica zbog obrade podataka o posebnom stažu;
3. Podnosilac prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen njegov prigovor zbog uvida Zavoda zdravstvenog osiguranja KS u njegov zdravstveni karton u svrhu kontrole privremene spriječenosti za rad;

4. MUP SBK za poništenje rješenja kojim je uvažen prigovor određenih lica zbog obrade podataka o posebnom stažu;
5. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo – Elektrodistribucija Sarajevo, za poništenje rješenja, kojim je usvojen prigovor određenog lica zbog prikupljanja kopije kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača;
6. MUP SBK za poništenje rješenja, kojim je usvojen prigovor određenog lica zbog obrade podataka o posebnom stažu;
7. IDDEEA za poništenje rješenja, kojim je istoj trajno zabranjeno da odobrava i omogućava pravnim licima stalni pristup ličnim podacima sadržanim u elektronskim evidencijama;
8. Bosna Bank International d.d. Sarajevo, za poništenje rješenja, kao zainteresovana strana, kojim je IDDEEA-i trajno zabranjeno da odobrava i omogućava pravnim licima stalni pristup ličnim podacima sadržanim u elektronskim evidencijama;
9. Regionalna deponija JP „DEP-OT“ Banja Luka za poništenje rješenja, kojim je uvažen prigovor određenog lica zbog zahtijevanja da uz konkursnu prijavu dostavi i uvjerenje o neosuđivanosti;
10. Podnosilac prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen prigovor protiv Porezne uprave FBiH, Kantonalni porezni ured Tuzla, Porezna ispostava Tuzla zbog davanja ličnih podataka Pravobranilaštvu RS;
11. Podnosilac prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen prigovor protiv određenog lica zbog zloupotrebe, javnog saopštavanja i korištenja netačnih ličnih podataka, bez njegove saglasnosti;
12. MUP RS za poništenje zaključka kojim je odbačen njihov zahtjev za osiguravanje zakonitosti rada IDDEEA radi uspostavljanja internet portala za pristup ličnim podacima i statusu dokumenata za sve građane BiH, putem službene web stranice.

3.8.1. Uporedni podaci za 2009 – 2017

UPRAVNI SPOROVI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno upravnih sporova	4	3	2	6	13	6	11	12	12
Riješeno	4	3	2	6	9	6	11	7	0
Riješeno u korist Agencije	4	2	2	6	11	5	10	3	0
Riješeno protiv Agencije	0	1	0	0	2	1	1	4	0
Neriješeno	0	0	0	0	0	0	0	5	12

3.9. Mišljenja

U izvještajnom periodu je dato 199 mišljenja po zahtjevima različitih kontrolora i nosilaca ličnih podataka. Javnim organima je dato 66 stručnih mišljenja, pravnim licima 36, 19 mišljenja o prenosu ličnih podataka u inostranstvo i fizičkim licima 78 stručnih mišljenja.

Osim toga, u izvještajnom periodu, po dostavljenim zahtjevima, Agencija je dala 146 odgovora umjesto mišljenja, te podnosiocze zahtjeva u 37 slučajeva uputila na akte objavljene na web stranici. Ukupno, po osnovu mišljenja, odgovora i uputa na web stranicu izdano je 360 akata.

3.9.1. Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte

Agencija je dala mišljenje na dostavljene nacрте i prijedloge sljedećih zakona:

1. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o radu u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

Članom 6. Nacrta dodaje se novi član 11a. koji propisuje obavezu poslodavca da vodi Knjigu evidencije o zaposlenima i personalne dosjee zaposlenih, čija će sadržina i način vođenja biti propisani Uputstvom o sadržini, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjjea zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine i Uputstvom o sadržini i načinu vođenja Knjige evidencije o zaposlenima.

Predloženo rješenje utvrđuje obavezu vođenja Knjige evidencije i personalnih dosjjea zaposlenih, ali se na taj način suštinski ne propisuje niti uređuje uspostava i vođenje evidencije od strane poslodavaca. Navedena odredba ne propisuje naziv evidencije, iako je u obrazloženju istaknuto da „...se propisuje obaveza vođenja evidencija zaposlenih u organima uprave i institucijama sa javnim

ovlaštenjima kako bi se na jednom mjestu na brz i efikasan način mogli utvrditi kadrovski kapaciteti zaposlenih u instituciji, kao i status zaposlenih. “.

Izneseno je mišljenje da je potrebno predmetnom normom osigurati adekvatan zakonski okvir, tj. zakonom propisati naziv evidencije, svrhu, način vođenja evidencije (elektronskoj i/ili materijalnoj formi), te propisati vrste ličnih podataka i rok čuvanja. Propisivanjem evidencije i obrade ličnih podataka u zakonskoj normi, osigurao bi se valjan pravni osnov, postigla usaglašenost sa članom 12. te omogućila lakša i preciznija primjena člana 15. Zakona o radu u institucijama BiH. Takođe, ostvario bi se neophodan uslov za zakonitu obradu pojedinih vrsta ličnih podataka za čiju obradu je potreban izričit zakonski osnov. Izričit zakonski pravni osnov, osim za uspostavu evidencije zaposlenih, neophodan je i za obradu pojedinih vrsta ličnih podataka, što je slučaj kod obrade JMB ili elektronske obrade posebne kategorije ličnih podataka.

Zaključno, izneseno je mišljenje da propisivanje sadržaja i načina vođenja dosijea i evidencije Uputstvom, kao podzakonskim aktom, nije prihvatljivo.

2. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravi - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

Članom 5. Prijedloga se u članu 56., iza stava (2) dodaju novi stavovi (3) i (4), koji glase: „*Posebne uslove za imenovanje rukovodioca i zamjenika rukovodioca iz st. 1. i 2. ovog člana utvrdiće Vijeće ministara posebnim aktom, ukoliko ti uslovi nisu propisani posebnim zakonom, na prijedlog Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo pravde).*

Ministarstvo pravde će obavezno prilikom sačinjavanja prijedloga akta iz stava 3. ovog člana konsultovati organ uprave za koji se utvrđuju posebni uslovi.“

Iznesen je stav da predloženo zakonsko rješenje nije u skladu sa osnovnim principima zakonite obrade ličnih podataka. Zakonom je u članu 4. stav (1) tačka a) propisan princip pravičnosti i zakonitosti, koji znači pridržavanje materijalnih i formalno-pravnih propisa koji se imaju primijeniti prilikom obrade ličnih podataka u određenoj oblasti. Dakle, osnovni princip zakonite obrade ličnih podataka polazi od toga da li je i na osnovu čega propisana obrada ličnih podataka. Zakonski propis predstavlja najsigurniji i najpouzdaniji način regulisanja društvenih odnosa, a naročito u oblasti ljudskih prava, čime se sprječava proizvoljnost i mogućnost zadiranja u pravo, više nego što je neophodno i potrebno u demokratskom društvu. Predloženo zakonsko rješenje dovodi do nejednakog odnosa u pogledu propisivanja posebnih uslova za rukovodioce i zamjenike rukovodilaca, jer se za jedne posebni uslovi propisuju zakonom, dok se za druge propisuju podzakonskim aktom i uz uticaj organa uprave u kojem se vrši imenovanje u svakom pojedinom slučaju. Izneseno je mišljenje da se u cilju poštovanja principa pravičnosti i zakonitosti treba propisati obaveza da se posebni uslovi za imenovanje rukovodioca i zamjenika rukovodioca trebaju utvrditi relevantnim zakonskim propisom.

Mišljenje Agencije nije prihvaćeno i Zakon je usvojen kakav je bio u Prijedlogu, bez obrazloženja.

3. Prijedlog zakona o parlamentarnom nadzoru - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

U članu 22. (Radnje tokom saslušanja) Prijedloga zakona o parlamentarnom nadzoru propisano je „*Saslušanje se, u pravilu, snima fonografski, odnosno o njemu se vodi zapisnik, a tehničke i druge ispravke mogu se obaviti samo u dogovoru i uz saglasnost lica koja su predmet saslušanja.“* Shodno članu 3. Zakona, snimanje glasa predstavlja obradu biometrijskih podataka koji spada u posebne kategorije podataka i na iste se primjenjuje član 9. Stavom (2) istog člana Zakona, propisani su izuzeci od zabrane obrade posebnih kategorija ličnih podataka, te je između ostalog

prema tački g) obrada posebne kategorije ličnih podataka izuzetno dozvoljena ako „je to od posebnog javnog interesa ili u drugim slučajevima propisanim zakonom. U ovim slučajevima zakon mora sadržavati konkretne odredbe o adekvatnim mehanizmima zaštite.“

Prvi nedostatak navedene odredbe je propisivanje fonografskog snimanja „u pravilu“ što upućuje na zaključak da se saslušanje ne mora u svakom slučaju snimati fonografski. S tim u vezi, potrebno je odredbu dopuniti propisivanjem kriterijuma, koji će prevagnuti u odluci, da li vršiti fonografsko snimanje ili ne. Nedostatak se ogleda i u činjenici da ne postoji obaveza prethodnog upoznavanja lica koje se sasluša da će se snimati. S tim u vezi, potrebno je okviru iste odredbe dodati stav, kojim se propisuje obaveza, da lice koje se sasluša mora prije početka saslušanja biti informisano da se vrši fonografsko snimanje. Na taj način bi se ispoštovao član 22. Zakona koji obavezuje da se prije početka prikupljanja, nosilac podataka obavijesti o prikupljanju podataka, tj. svrsi, pravnom osnovu, kontroloru itd. U predloženoj odredbi nisu predviđeni mehanizmi zaštite koji bi se primijenili za čuvanje nastalih fonografskih snimaka.

Izneseno je mišljenje da je u okviru člana 22. Prijedloga, neophodno kroz naredne stavove propisati adekvatne mehanizme zaštite biometrijskog podatka – glasa, koji se fonografski snima tokom saslušanja. Navedeno podrazumijeva propisivanje tehničkih i organizacionih mjera kojim će se osigurati kako fizička, tako i tehnička zaštita podataka u cilju onemogućavanja neovlaštenog pristupa i prenosa podataka ili njihovog gubitka, te vremenski period čuvanja podataka.

Osim navedenih primjedbi, istaknuto je, da je usljed nedostatka obrazloženja za neophodnost uvođenja fonografskog snimanja, nužno dodatno razmotriti potrebu njegovog uvođenja. Iznesen je stav, da se svrha saslušanja lica u postupku parlamentarnog nadzora može postići i bez fonografskog snimanja, davanjem pisane izjave ili usmenog saslušanja, osim ukoliko ne postoje neki drugi, nama nepoznati, razlozi za uvođenje ovakvog načina saslušanja lica.

U članu 30. u stavu (2) Prijedloga propisano je da se dnevni redovi, svjedočenja, transkripti, zapisnici i izvještaji obavezno objavljuju na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka. U odnosu na navedenu normu izneseno je mišljenje da je potrebno na kraju navedenog stava, prije tačke dodati tekst „i Zakonom o zaštiti ličnih podataka“. Na ovaj način, bi se uspostavilo ograničenje da se navedeni akti po automatizmu ne objavljuju na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH. Dakle, to bi značilo obavezu da se prije objave akata izvrši procjena njihovog sadržaja, odnosno ispita da li je neophodno pojedine lične podatke adekvatno zaštititi kako njihovom objavom ne bi došlo do povrede prava na privatnost pojedinaca koji su učestvovali u postupku (npr. generalije učesnika, kao što su datumi rođenja, JMB, adrese, bračno stanje i sl.).

4. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje - Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Članom 2. Nacrta dodani su stavovi (3) i (4) u članu 7. Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje koji glase: „(3) U radnjama i postupcima iz nadležnosti UIO, samo u mjeri i obimu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe, kao lični podaci fizičkog lica koriste se: ime i prezime, adresa prebivališta ili boravka i jedinstveni matični broj ili, za fizičko lice koje nema jedinstveni matični broj, druga informacija koja se odnosi na fizičko lice na osnovu koje je utvrđen ili se može utvrditi identitet lica. Navedeni lični podaci upisuju se u podnescima, carinskim prijavama, odlukama i drugim službenim aktima koji se podnose i/ili nastaju u radnjama i postupcima iz nadležnosti UIO, kao i u propisanim evidencijama i registrima koje vodi UIO.“

„(4) Vođenje, prikupljanje i obrada ličnih podataka iz stava (3) ovog člana vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka.“

U Obrazloženju za ovaj član navedeno je: „Ovim članom, u stavu (3). i (4) regulisano je pitanje korištenja ličnih podataka, kao nova nadležnost UIO, a koje se pojavilo kao nužno u radnjama i postupcima iz nadležnosti Uprave, i to samo u mjeri i obimu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe“.

Predloženo zakonsko rješenje nije u skladu sa osnovnim principima zakonite obrade ličnih podataka.

Zakonom su u članu 4. stav (1) tačka a) propisani principi zakonite obrade ličnih podataka: pravičnosti i zakonitosti, princip svrhe, proporcionalnosti, vremenskog ograničenja itd. Svaki od navedenih principa treba na pravilan način primijeniti i prilikom propisivanja. Prilikom donošenja zakona, kojim se reguliše obrada ličnih podataka, potrebno je voditi računa da zakonska norma bude jasna i potpuna što znači da iz norme proizlazi koji će se lični podaci obrađivati i u koju svrhu. Neprihvatljivo je predloženo rješenje da će se u svim radnjama i postupcima odnosno službenim aktima Uprave koristiti iste vrste ličnih podataka uključujući i jedinstveni matični broj, a pri tome se ističe da je to „u mjeri i obimu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe“. Pogotovo imajući u vidu da UIO u svom radu provodi različite postupke i sasvim logično obrađuje različite podatke lica čiji je status takođe različit. To se najbolje vidi uvidom u stav (1) predmetnog člana.

Nadalje, pozivanje na Zakon je suvišno, jer je obaveza primjene ovog zakona već propisana u Zakonu. Uostalom, u stavu (3) člana 6. Zakonu o upravi za indirektno oporezivanje već postoji odredba koja glasi: „UIO štiti tajnost ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka i drugim zakonima.“

Članom 3. Nacrta iza člana 13. dodaje se novi član 13a (Obaveze operatera u vazdušnoj, pomorskoj i riječnoj luci i željezničkog operatera) Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje. U Obrazloženju za ovaj član je navedeno da su ti podaci potrebni: „radi blagovremenog provođenja analize rizika i carinskog nadzora i kontrole, a sve u smislu sprječavanja i otkrivanja eventualnih prekršaja i kaznenih djela (što uključuje i mogućnost kontrole iznosa gotovine u međunarodnom putničkom prometu sa inostranstvom, shodno deviznim propisima i /ili propisima kojima se reguliše oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti). Bez regulisanja predmetnog pitanja zakonom UIO ne može zahtijevati dostavljanje tih podataka, nezavisno od navedene potrebe za istima“. Navedeni član na jasan način propisuje obaveze operatera, vrste ličnih podataka i njihove nosioce i vremenski period obrade. Međutim, iz navedenog člana nije jasna svrha obrade ličnih podataka i u kojem će se postupku koristiti carinski nadzor i kontrola, devizno poslovanje, sprječavanje pranja novca i dr.

U aktu kojim je dostavljen Nacrt Zakona na mišljenje, navedeno je da je Vijeće ministara donijelo Odluku o formiranju radne grupe, sa zadatkom da izvrši ocjenu usklađenosti propisa i praktičnog postupanja Uprave za indirektno oporezivanje i drugih organa u BiH u vezi sa prenosom novca i novčanih instrumenata preko granice u skladu sa preporukama FATF-a. Istaknuto da je Ministarstvo finansija i trezora BiH, aktom koji je dostavljen svim relevantnim institucijama, ukazalo na obavezu preduzimanja mjera, te je ukazano da nadležne institucije na svim nivoima vlasti pripreme i u dalju proceduru upute izmjene i dopune propisa iz navedene oblasti. U istom aktu je navedeno da je na predloženi nacrt zakona i Direkcija za evropske integracije dala svoje mišljenje o njegovoj usklađenosti sa Uredbom (EC) broj: 1889/2005, te je u prilogu istog i dostavljena. Slijedom navedenih informacija, nametnut je zaključak da Nacrt Zakona treba uskladiti sa Uredbom br. 1889/2005 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 26. oktobra 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice.

Predmetna Uredba, u članu 3. Obaveza prijavljivanja, propisuje obavezu svakom licu koje ulazi ili napušta Zajednicu da prijavi gotovinu u naznačenoj vrijednosti, te koje podatke ta prijava treba da sadrži, način dostavljanja podataka itd. Dakle, Uredba je na sasvim jasan način propisala obradu ličnih podataka u svrhu kontrole unosa ili iznosa gotovine iz Zajednice u svrhu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Analizom Uredbe, utvrđeno je da u istoj ne postoji norma sadržaja koji tretira član 13a.

5. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH – SDP BiH

Na osnovu analize dostavljenog Prijedloga, utvrđeno je da se istim u cilju otklanjanja neregularnosti u izbornom procesu, predviđa uvođenje novih tehničkih rješenja koja uključuju obradu ličnih podataka. Nova tehnička rješenja predviđaju uvođenje optičkog skeniranja glasačkih listića, video nadzora na biračkim mjestima i obradu biometrijskog podatka otiska prsta birača. Cijeneći Prijedlog, moglo se zaključiti da bi kontrolor ličnih podataka obrađenih putem video nadzora na biračkim mjestima i biometrijskog podatka otiska prsta birača, bila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: CIK).

U članu 4. Zakona propisani su osnovni principi obrade ličnih podataka kojih su obavezni da se pridržavaju svi kontrolori u postupku obrade ličnih podataka. Jedan od principa obrade ličnih podataka je princip pravičnosti i zakonitosti propisan u tački a) navedenog člana, koji podrazumijeva obradu ličnih podataka na osnovu zakonskog propisa koji se primjenjuje u konkretnoj oblasti i da je obrada neophodna za ostvarivanje svrhe koja se želi postići. Nadalje, zaštita ličnih podataka obuhvaćena je članom 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama koji određuje poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske, naglašava značaj vladavine zakona u demokratskom društvu, a posebno sprječavanje proizvoljnog miješanja u prava iz Konvencije.

Svaka obrada ličnih podataka je ograničenje privatnosti, a da bi bila zakonita prema članu 8. stav 2. Konvencije moraju kumulativno biti ispunjena tri uslova: da je propisana zakonom; da se vrši u jednom od legitimnih ciljeva i da je neophodna u demokratskom društvu.

Cijeneći Prijedlog u odnosu na navedene uslove zakonitog miješanja u pravo na privatnost, nesporno je da bi istim, principijelno bio ispunjen prvi uslov koji se odnosi na postojanje zakonskog osnova.

Prijedlogom se propisuje uvođenje video nadzora na biračkim mjestima u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasanja na način na koji se ne smije povrijediti tajnost glasanja. U kontekstu zaštite prava na privatnost, video nadzor znači pribavljanje i pohranjivanje zvučnih, vizuelnih ili drugih zapisa iz praćenih mjesta gdje se kreću fizička lica, putem instaliranog sistema video nadzora. Video nadzor znači obradu ličnih podataka kada se vrši zapis o monitoringu fizičkog lica, shodno definiciji obrade ličnih podataka propisanoj članom 3. Zakona. U ovom slučaju dolazi do sistematičnog prikupljanja snimaka lica na određenom prostoru, u određenom vremenskom razdoblju, uz očekivanu pretpostavku daljeg korištenja ovih snimaka. Nadalje, video nadzor predstavlja mjeru tehničke zaštite čija je primjena opravdana jedino u svrhu lične i imovinske sigurnosti, te pod uslovom da se navedena svrha ne može ostvariti drugim, manje invazivnim mjerama. Naime, jedina legitimna i opravdana svrha upotrebe video nadzora jeste zaštita imovine i lica koja borave u/n na određenom prostoru, uz zaštitu interesa pojedinca čiji lični podaci mogu biti obrađeni upotrebom video nadzora. Primjena video nadzora na biračkim mjestima, u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasanja imala bi izrazito negativan uticaj na privatnost lica koje su pod takvim nadzorom. Instaliranje video nadzora na biračkim mjestima, kod birača bi

stvorio osjećaj nelagode, da se nalaze pod prismotrom, da se prate da li su glasali, kada su glasali, da li su došli sa članovima porodice ili sami i slično. Takođe, treba imati u vidu činjenicu da se radi o hiljadama biračkih mjesta i milionskom broju birača čiji bi lični podaci bili obrađeni video zapisom, samo zato što su izašli na izbore. Video nadzorom na biračkim mjestima bi se neopravdano ograničila privatnost svih građana, zbog potrebe za nadzorom i praćenjem pojedinaca, koji krše izborna pravila. Otklanjanje neregularnosti na izborima, uočavanje i sprječavanje povrede procesa glasanja, može se postići primjenom manje invazivnih mjera koje adekvatno i dosljedno trebaju primijeniti birački odbori i nadzirati posmatrači na biračkim mjestima. Zaključno, video nadzor na biračkim mjestima ne bi bio mjera koja je srazmjerna cilju koji se želi postići, niti je takva mjera neophodna u demokratskom društvu.

Nadalje, podatak o otisku prsta je biometrijski podatak i spada posebnu kategoriju podataka, čija je obrada shodno članu 9. stav (1) Zakona, zabranjena, osim u slučaju izuzetaka iz stava (2) istog člana koji nisu primjenjivi za predmetnu obradu. Takođe, kada se vrši automatska obrada posebne kategorije podataka, zakonom mora biti predviđena i odgovarajuća zaštita. (član 9 i 10. Zakona). Bez obzira na predloženu zakonsku normu, koja bi formalno bila pravni osnov, ovdje se nameće pitanje neophodnosti obrade ovog podataka, te koji legitimni cilj se treba ostvariti zadiranjem u privatnost svih birača u ovoj mjeri. Analizom Prijedloga Agencija nije utvrdila da postoje relevantni i dovoljno jasni razlozi koji bi bili opravdani realnom društvenom potrebom i legitimnim ciljem koji se želi postići obradom ovog ličnog podataka. Shodno izbornom zakonu Bosne i Hercegovine identitet birača se utvrđuje na osnovu važeće lične isprave (lična karta, pasoš i vozačka dozvola), što je u skladu i sa drugim zakonima kojim je propisano da se navedenim dokumentima dokazuje identitet. Stoga je nemoguće opravdati zahtjev da građani čiji identitet je na biračkom mjestu utvrđen na osnovu važećeg identifikacionog dokumenta, moraju „dati“ otisak prsta da bi ostvarili biračko pravo.

Nesporno je da CIK kao kontrolor treba da osigura regularne, poštene i fer izbore, ali ostvarivanje tog cilja ne može se vršiti pretjeranim zadiranjem u privatnost građana na način da se isti radi ostvarivanja demokratskog i građanskog prava uslovljavaju obradom biometrijskih podataka. Obrada biometrijskih podataka predstavlja posebno invazivan i rizičan prodor u privatnost pojedinca. Obrada biometrijskih podataka dozvoljena je samo kada je nužna i neophodna (npr. rasvjetljavanje krivičnih djela, identifikacija počinitelaca i sl.), a uvođenje biometrijskih mjera samo radi kontrole izbornog procesa je prekomjerno i nesrazmjerno, te na taj način predstavlja nepotrebno zadiranje u privatnost pojedinca. Nesrazmjernost se ogleda i u činjenici da građani identifikacionim dokumentom dokazuju identitet pred sudom, ovlaštenim službenim licima, da mogu preći državnu granicu, raspolagati nekretninama, kreditno se zadužiti i sl., a sa druge strane isti identifikacioni dokument ne bi bio dovoljan za identifikaciju pred biračkim odborom. Shodno navedenom, obrada otiska prsta kao biometrijskog ličnog podatka u svrhu ostvarivanja biračkog prava, i kada bi se propisala zakonom ne bi bila u skladu sa principom pravičnosti i zakonitosti, iako bi formalno postojao zakonski osnov.

Kako je ranije obrazloženo, „*propisano zakonom*“ ne znači samo puko propisivanje radnje zakonom, nego kvalitet tog zakona. Naime, zakon mora pružiti određenu mjeru zaštite od proizvoljnog miješanja javnih vlasti u prava koja štiti Konvencija. Imajući u vidu navedeno, jasno je da bi vršenje video nadzora i obrada otiska prsta u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasanja predstavljala kršenje prava na privatnost pojedinaca.

Agencija nema primjedbi u vezi sa prijedlogom da se primijeni optičko skeniranje glasačkih listića, s obzirom da isti ne uključuje obradu ličnih podataka.

6. Prijedlog Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade - Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo

Članom 41. Prijedloga, pored ostalih obaveza, propisana i obaveza upravnika „*da vodi ažurnu evidenciju etažnih vlasnika za zgradu*“, dok je u istom članu propisano ovlaštenje Ministra da donese Uputstvo o sadržaju obrasca „*Evidencije zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“, te su tačkama a) i b) decidno propisane vrste podataka koje sadrži. Iz navedenih odredbi nije bilo jasno da li se obaveza upravnika sastoji od vođenja odvojene evidencije etažnih vlasnika za zgradu ili je riječ o jedinstvenoj „*Evidenciji zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“, čiji oblik i sadržaj propisuje Ministar posebnim uputstvom. Izneseno je mišljenje, da je neophodno jasno propisati da li upravnik vodi posebnu evidenciju etažnih vlasnika ili se ista vodi u okviru „*Evidencije zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“. Takođe, potrebno je propisati da se podaci o etažnom vlasniku iz člana 41. stav (7) tačka b) Prijedloga evidentiraju na osnovu uvida u javne isprave koje dokazuju potrebne podatke za etažnog vlasnika.

Prijedlog u članu 50. stav (5) propisuje da zapisnik o odlučivanju etažnih vlasnika sadrži sve lične podatke o pojedinačnom etažnom vlasniku, koji su predviđeni i članom 41. stav 7. tačka b), pri čemu je nejasna svrha obrade navedenog obima ličnih podataka u svakom pojedinačnom odlučivanju (pismenom izjašnjavanju na zapisnik) o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade. Imajući u vidu da je prethodno već izvršena identifikacija i evidentiranje svih propisanih podataka o etažnom vlasniku, izneseno je mišljenje smo da je u narednim postupcima odlučivanja etažnih vlasnika, dovoljno evidentirati znatno manji obim ličnih podataka, kao što je ime, prezime, broj lične karte i potpis etažnog vlasnika.

Član 50. stav (9) Prijedloga predviđa obavezu etažnog vlasnika da lično ili putem predstavnika etažnih vlasnika upravniku dostavi dokaz o etažnom vlasništvu, koji je dužan voditi računa o zaštiti ličnih podataka. Za regulisanje međusobnih prava i obaveza upravnika i etažnih vlasnika dovoljno da se izvrši uvid u javnu ispravu kojom se dokazuje vlasništvo, te evidentiraju neophodni podaci bez prikupljanja kopija. Naime, obaveza etažnog vlasnika je da na prikladan način obavijesti pružaoca usluge održavanja zajedničkih prostorija-upravnika, da je pravnim poslom ili na drugi zakonit način stekao vlasništvo nad određenim stanom, te dati na uvid javnu ispravu kojom dokazuje status vlasnika.

Član 51. Prijedloga u stavu (5) predviđa da zapisnik sa odlukom donesenom prikupljanjem potpisa, bude postavljen na oglasnu tablu ili neko drugo vidno mjesto u zgradi, ali će se učiniti nevidljivim lični podaci o oznaci posebnog dijela, naziv i broj dokumenta o vlasništvu i broj lične karte etažnog vlasnika. Prema navedenom, objava imena (imena oca) i prezimena etažnih vlasnika nije izuzeta od objave, što je nesvrishodno i predstavlja neopravdano miješanje u privatne odnose etažnih vlasnika objavljivanjem na oglasnoj tabli njihovih imena, imena oca i prezimena u okviru zapisnika o odlučivanju. U kontekstu zaštite prava na privatnost, obrada predmetnog obima ličnih podataka na oglasnoj tabli je neopravdana i predstavlja nepotrebno zadiranje u privatnost etažnih vlasnika jer se obavještenje o donesenim odlukama može brojčano iskazati na način koliko je etažnih vlasnika bilo za donošenje konkretne odluke. Ukoliko neki od etažnih vlasnika zahtijeva detaljne informacije o etažnim vlasnicima koji su donijeli određenu odluku, o istom se može upoznati na način da izvrši uvid u originalni zapisnik. Objavljivanjem ličnih podataka na oglasnoj tabli, isti nisu dostupni samo etažnim vlasnicima već i svim licima koja ulaze u zgradu.

Član 54. stav (1) tačka c) Prijedloga predviđa, pored ostalih obaveza, i obavezu predstavnika etažnih vlasnika da: „*prati promjene etažnog vlasništva i promjene na zajedničkim dijelovima zgrade i o tome obavještava upravnika*“, dok je tačkom n) istog člana i stava propisana obaveza da:

„dostavlja upravniku kopije dokaza o vlasništvu svih etažnih vlasnika radi uvođenja u evidenciju, ukoliko to etažni vlasnici nisu učinili lično“. Na predloženu normu odnose se iste primjedbe kao i za član 50. stav (9) Prijedloga.

Prikupljanje kopije dokaza o vlasništvu, od strane predstavnika etažnih vlasnika i upravnika, nije neophodno, te je Agencija dala mišljenje da je dovoljno evidentiranje neophodnih podataka na osnovu uvida u ispravu kojom se dokazuje vlasništvo.

7. Prijedlog Zakona o dopunama Zakona o platama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH – Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
8. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu u institucijama BiH - Ministarstvo pravde BiH;
9. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u BiH;
10. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o polaganju pravosudnog ispita u BiH - Ministarstvo pravde BiH;
11. Nacrt Zakona o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;
12. Nacrt Zakona o visokom obrazovanju - Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo;
13. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima - Ministarstvo civilnih poslova BiH;
14. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH - Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine;
15. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje - Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
16. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost - Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
17. Prijedlog Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH - Agencija za osiguranje depozita BiH;
18. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH - Ministarstvo za ljudska prava BiH;
19. Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
20. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o radu u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
21. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o državnoj službi u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
22. Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
23. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o nezavisnim i nadzornim organima policijske strukture u BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
24. Prijedlog Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH – novi tekst - Agencija za osiguranje depozita BiH;
25. Prednacrt Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica u HNK - Ministarstvo za pitanja branilaca/boraca HNŽ/K;
26. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine - Ministarstvo pravde BiH;
27. Nacrt Zakona o dopunama Zakona o komunikacijama - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;
28. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
29. Nacrt Zakona o elektronskim komunikacijama - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;

30. Prijedlog Zakona o javnom radiotelevizijskom sistemu BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
31. Nacrt Zakona o dopunama Zakona o platama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH - Ministarstvo pravde BiH.

Napomena:

Na Nacrt i Prijedloge zakona od broja sedam do 31. Agencija nije imala primjedbi zbog toga što ti zakoni nisu sadržavali norme o obradi ličnih podataka, dok su na pojedine Nacrt i Prijedloge primjedbe Agencije bile minimalne. Iz navedenih razloga ta mišljenja nisu posebno obrazložena u Izvještaju.

- *Agencija je dala mišljenja na dostavljene podzakonske akte*
 1. Prijedlog izmjene i dopune Pravilnika o standardima i uslovima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza - Ministarstvo sigurnosti BiH;
 2. Nacrt Pravilnika o postupku upisa, sadržaju i načinu vođenja evidencije udruženja i saveza iseljenika iz BiH - Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.
- *Drugi pravni akti koji su dostavljeni Agenciji na mišljenje su:*
 1. Nacrt osnova za vođenje pregovora i zaključivanje Nacrta Sporazuma između Evropske unije i BiH o graničnoj saradnji - Ministarstvo sigurnosti BiH.
- *Agencija je uputila prijedloge za izmjene i dopune sljedećih propisa:*
 1. Prijedlog izmjene Pravilnika o načinu obilježavanja motornog vozila kojim upravlja lice koje prvi put stekne vozačku dozvolu - Ministarstvu komunikacija i transporta BiH. Predloženo je da se iz Pravilnika izbrišu odredbe o upisivanju broja vozačke dozvole vozača početnika na naljepnici koja je istaknuta na vozilu.

3.9.2. Primjeri iz prakse za druga stručna mišljenja

- *Davanje ličnih podataka pacijenata*

JU Dom zdravlja Kakanj (u daljem tekstu: Dom zdravlja) uputila je zahtjev da davanje mišljenja, na koji način da postupi po zahtjevima poslodavaca za dostavljanje medicinske dokumentacije o radnicima, zatim po zahtjevima za dostavljanje medicinske dokumentacije umrlih pacijenata, koji su podneseni od strane njihove djece, osiguravajućih društava, te banaka.

Prema Zakonu, zdravstveni podaci spadaju u posebnu kategoriju ličnih podataka, čija obrada je zabranjena, osim, između ostalog, ako je obrada potrebna za izvršavanje obaveze ili posebnih prava kontrolora iz oblasti radnog prava u onoj mjeri u kojoj je ovlašten zakonom i ako je neophodna za pokretanje, provođenje ili odbranu od pravnih zahtjeva. Dom zdravlja je kontrolor, koji na osnovu zahtjeva poslodavaca ili banaka, treba cijeliti pisani zahtjev u pogledu pravnog osnova i svrhe za koju se traže lični podaci (član 17.) te cijeliti postojanje razloga za davanje ličnih podataka koji se odnose na zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanje zakonitih interesa treće strane.

Obrada ličnih podataka pacijenata je regulisana propisima iz oblasti zdravstva²³ koji garantuju pacijentima pravo na povjerljivost informacija i privatnost, lično dostojanstvo, pravo na tajnost

²³ Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata („Službene novine FBiH“ broj: 40/10)
Zakon o zdravstvenom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)

podataka, pravo uvida u podatke sadržane u medicinskoj dokumentaciji i drugo. Dom zdravlja treba cijeliti osnovanost zahtjeva poslodavaca za dostavljanje podataka iz medicinske dokumentacije sa aspekta navedenih propisa, te ukoliko na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, donese odluku kojom se odobrava pristup i davanje traženih podataka, potrebno je da vodi računa o vrsti i obimu ličnih podataka koji se daju. Kada je u pitanju postupanje po zahtjevima za dostavljanje medicinske dokumentacije umrlih pacijenata od strane njihove djece, osiguravajućih društava i banaka, mjerodavne su odredbe zakona koji reguliše prava, obaveze i odgovornost pacijenata. Nesporno je da osiguravajuća društva i banke imaju zakonit interes da dobiju od Doma zdravlja podatke o umrlom pacijentu, koji su neophodni za rješavanje odštetnih zahtjeva proizašlih nakon njegove smrti, ali ne bi mogli ostvariti uvid u zdravstveni karton ili pak dobiti kopiju istog.

- *Davanje podataka o naknadama isplaćenim fizičkim licima od strane javnog radio- televizijskog servisa*

Klub poslanika Partije demokratskog progresa u Narodnoj skupštini RS (u daljem tekstu: Klub poslanika), podnio je zahtjev za mišljenje da li autorska naknada može biti lični podatak sakriven od javnosti. Klub poslanika postavio je pitanje Ministarstvu saobraćaja i veza RS pod kojim uslovima je određeno lice angažovano na Javnom radio-televizijskom servisu RS (u daljem tekstu: RTRS), te kolika naknada mu se po tom pitanju isplaćuje. Na postavljeno pitanje dobili su odgovor da je lice angažovano po osnovu autorskog ugovora i da autorska naknada po tom osnovu predstavlja lični podatak, te da u tom smislu RTRS nije ovlaštena da trećoj strani otkrije predmetne lične podatke.

Prema Zakonu, u skladu sa članom 17. kontrolor je dužan provesti postupak ocjene osnovanosti zahtjeva treće strane i na osnovu toga donijeti odluku da li će omogućiti pristup traženim podacima. Pravni osnov za davanje ličnih podataka može biti prvenstveno javni interes, a potom zakonom utvrđena nadležnost ili zakonit interes treće strane. Propisani uslovi nisu postavljeni kumulativno. U vezi sa navedenim, RTRS je kao kontrolor bio dužan provesti postupak osnovanosti zahtjeva i na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja donijeti odluku. RTRS je javni radio-televizijski servis, odnosno javno preduzeće čiji osnivač je RS i isti se finansira iz javnih prihoda prikupljenih putem RTV takse, a može ostvariti prihod iz budžeta Republike Srpske. Pored toga, RTRS je obavezan Narodnoj skupštini RS i javnosti predstaviti izvještaj o svom radu i finansijskom poslovanju. Dakle, nesporno je da narodni poslanici u Skupštini imaju pravo biti upoznati sa trošenjem novčanih sredstava od strane RTRS kao javnog radio-televizijskog servisa. Fizička lica koja ostvaruju novčane naknade po osnovu angažovanja u RTRS su korisnici novčanih sredstava iz javnih prihoda prikupljenih putem RTV takse koju plaćaju građani, te prihoda iz budžeta Republike. Stoga isti ne mogu uživati zaštitu na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka u onoj mjeri u kojoj se ta zaštita Zakonom osigurava fizičkom licu u privatnom sektoru. Osim navedenog, podaci koji se odnose na visinu novčanih naknada koje isplaćuje javni radio-televizijski servis ukazuju na način trošenja novčanih sredstava iz javnih prihoda. Iako otkrivanje podataka o visini autorske naknade može uticati na privatnost pojedinca, pretpostavljene štetne posljedice ne mogu nadjačati javni interes u pogledu vršenja kontrole korištenja novčanih sredstava od strane RTRS.

Agencija je dala mišljenje da narodni poslanici imaju zakonit interes da u svrhu vršenja kontrole trošenja budžetskih sredstava, traže i dobiju podatke o visini naknada koje se isplaćuju fizičkim licima po osnovu angažovanja u RTRS.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“ broj: 46/10)

Pravilnik o postupku i kriterijumima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti („Službene novine FBiH“ broj: 66/12)

- *Obrada ličnih podataka klijenata preko obrađivača*

Mikrokreditna fondacija Partner (u daljem tekstu: Partner) je dostavila zahtjev za davanje mišljenja u vezi sa korištenjem usluga hibridne pošte, koju vrše ovlašteni poštanski operateri, prilikom slanja pismenih obavještenja o stanju duga korisnicima kredita, te da li iste treba prijaviti kao obrađivače. U cilju realizacije tog posla poštanskom operateru bi se dostavljali podaci o imenu i prezimenu, te adresi korisnika kredita. Takođe, navedeno je da bi se eksternoj agenciji dostavljali kontaktni podaci bivših korisnika (ime i prezime, kontakt telefon i adresa). U tom smislu je i pitanje da li se eksterna agencija može smatrati obrađivačem.

Shodno zakonskim normama, Partner je kontrolor, koji obrađuje lične podatke svojih klijenata, a obrađivači su pravna lica koja bi u ime Partnera vršila obradu ličnih podataka klijenata u svrhu dostavljanja obavještenja o stanju duga, bivših korisnika usluga, te u svrhu provjere zadovoljstva o pruženim uslugama. Obrada ličnih podataka preko obrađivača regulisana je članom 12. Zakona, prema kojem kontrolor može zaključiti ugovor o obradi ličnih podataka sa obrađivačem ako zakonom nije isključena takva obrada. Ugovor mora biti sačinjen u pismenoj formi i u istom se trebaju navesti obim, svrha i rok na koji je zaključen, kao i adekvatne garancije obrađivača u vezi sa tehničkom i organizacionom zaštitom ličnih podataka. Obradač može djelovati na osnovu uputstava kontrolora.

Dakle, obrada ličnih podataka klijenata Partnera preko obrađivača, može se vršiti uz ispunjavanje svih obaveza propisanih članom 12. Zakona, te poštovanja i ostalih odredbi Zakona, u cilju zaštite prava na privatnost nosioca ličnih podataka.

- *Davanje medicinske dokumentacije umrlog pacijenta na zahtjev člana porodice*

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH uputila je zahtjev za mišljenje, a povodom žalbe fizičkog lica. Iz zahtjeva proizlazi da je fizičko lice putem punomoćnika od JZU „Bolnica Gradiška“ (u daljem tekstu: Bolnica) zatražilo kopiju kompletne istorije bolesti i druge medicinske dokumentacije o liječenju njegovog umrlog oca u toj ustanovi. Međutim, Bolnica je odbila predmetni zahtjev iz razloga što tražena medicinska dokumentacija sadrži lične podatke o pacijentu. Zatraženo je mišljenje da li fizičko lice ima pravo na pristup traženim podacima.

Kada je u pitanju istorija bolesti i druga medicinska dokumentacija, ta dokumentacija sadrži podatke koji otkrivaju zdravstveno stanje, koji predstavljaju posebnu kategoriju ličnih podataka, čija obrada je zabranjena osim u posebnim slučajevima propisanim u članu 9. stav (2) Zakona. Ti slučajevi se odnose na saglasnost nosioca ličnih podataka ili ako je obrada neophodna za zaštitu života, zdravlja, imovine i drugih vitalnih interesa nosioca podataka ili drugog lica za koje se saglasnost ne može dobiti, zatim ako je obrada neophodna za pokretanje, provođenje ili odbranu od pravnih zahtjeva, te u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Davanje ličnih podataka propisano je članom 17. Zakona, prema kojem je kontrolor ovlašten dati lične podatke na korištenje na osnovu pisanog zahtjeva treće strane ako je to potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni osnov za korištenje, te vrstu ličnih podataka koji se traže.

S obzirom da je podnosilac zahtjeva dijete umrlog, predmetni zahtjev treba cijeniti sa aspekta ostvarivanja njegovih zakonitih interesa kao zakonskog nasljednika umrlog pacijenta. Zakoniti interesi mogu se odnositi na regulisanje prava i obaveza ugovornih strana ili ako je obrada neophodna za zaštitu života, zdravlja, imovine i drugih vitalnih interesa, te ako su ti podaci potrebni za pokretanje, provođenje ili odbranu pravnih zahtjeva.

- *Obrada ličnih podataka o zdravstvenom stanju u svrhu uvećanja dužine godišnjeg odmora*

Fizičko lice, zaposlenik u organu uprave uputio je zahtjev za mišljenje na koji način može ostvariti pravo na uvećanje dužine trajanja godišnjeg odmora zbog hroničnog oboljenja kada nijedna zdravstvena ustanova ne želi izdati potvrdu o tome, te da li on sâm treba dostaviti medicinsku dokumentaciju o hroničnom oboljenju, koju posjeduje.

Obrada ličnih podataka zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine regulisana je Zakonom o državnoj službi²⁴ te Zakonom o radu²⁵ prema kojem se lični podaci zaposlenika ne mogu prikupljati, obrađivati, koristiti ili dostavljati trećim licima, osim ako je to određeno zakonom ili ako je to potrebno radi ostvarivanja prava i obaveza iz radnog odnosa. Podzakonskim aktom su regulisani uslovi i način korištenja godišnjeg odmora za državne službenike.

Organ uprave, kao kontrolor, dužan je poštovati princip mjere i obima iz člana 4. stav (1) tačka c) Zakona, koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe, što je u predmetnom slučaju utvrđivanje prava zaposlenog na uvećanje dužine godišnjeg odmora po osnovu hroničnog oboljenja.

Naprijed utvrđena svrha se može postići dostavljanjem ljekarskog nalaza koji sadrži podatke o postojanju hroničnog oboljenja ili otpusnog pisma koje posjeduje zaposlenik. Kako otpusno pismo sadrži mnogo više podataka nego što je potrebno za ostvarivanje prava na povećanje godišnjeg odmora po osnovu hroničnog oboljenja, istaknuto je da se isto može postići uvidom u otpusno pismo od strane ovlaštenog službenika organa uprave i evidentiranjem relevantnih informacija ili na osnovu Izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad, koji je ranije dostavljen poslodavcu.

- *Davanje ličnih podataka lica objavljenih iz evidencije nezaposlenih, na zahtjev centara za socijalni rad*

JU Služba za zapošljavanje TK (u daljem tekstu: Služba) uputila je zahtjev za mišljenje da li iz evidencije biroa za zapošljavanje, a na upit centara za socijalni rad, mogu dati podatke o svim licima koja su objavljeni u toku mjeseca sa evidencije nezaposlenih. Spiskovi bi sadržavali ime, prezime i jedinstveni matični broj, a koristili bi se od strane centara za socijalni rad u svrhu provjere korisnika novčanih naknada.

Shodno Zakonu, Služba je kontrolor ličnih podataka o nezaposlenima, koji se vode u evidenciji nezaposlenih, a centri za socijalni rad su treća strana kojoj su ti podaci potrebni radi provjere korisnika novčanih naknada u pogledu ispunjenosti uslova za ostvarivanje tog prava. Davanje ličnih podataka propisano je članom 17. Zakona, prema kojem je kontrolor ovlašten dati lične podatke na korištenje na osnovu pisanog zahtjeva treće strane, ako je to potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni osnov za korištenje, te vrstu ličnih podataka koji se traže.

Nesporno je da centri za socijalni rad treba da vrše provjeru svojih korisnika u pogledu ispunjenosti uslova za ostvarivanje novčanih naknada, te da u tu svrhu traži i dobije od Službe podatke o korisnicima koji su objavljeni iz evidencije nezaposlenih. Treba imati u vidu da predmetna evidencija, odnosno spiskovi sadrže podatke svih lica koja su objavljeni sa evidencije, a ne samo lica koja putem centara za socijalni rad ostvaruju pravo na novčanu naknadu.

²⁴ Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12.)

²⁵ Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 26/04, 7/05, 48/05, 60/120, i 32/13)

*Sarajevo-Capajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251*

Agencija je mišljenja da Služba, na zahtjev centara za socijalni rad, treba da dostavi podatke, koji se odnose na lica korisnike novčanih naknada kod centara za socijalni rad, a ne spiskove koji sadrže lične podatke o svim licima koja su objavljena sa evidencije nezaposlenih.

- *Davanje ličnih podataka o imenu i prezimenu službenika organa uprave, stranci iz okončanog upravnog postupka*

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS uputilo je zahtjev za mišljenje na koji način odgovoriti stranci iz okončanog upravnog postupka koja zahtijeva podatke o imenu i prezimenu službenika koji je bio zadužen za konkretni predmet, a pri tome pozivajući se na Zakon o slobodi pristupa informacijama.

Zakon o opštem upravnom postupku²⁶ po kojem su dužni postupati republički organi uprave, kada u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima pojedinca, pravnog lica ili druge stranke, kao i kada obavljaju druge poslove utvrđene zakonom. Između ostalog, u istom zakonu je propisano pravo stranke na razgledavanje spisa i obavješćavanje o toku postupka, te izuzeci od tog prava u vezi sa zapisnikom o vijećanju i glasanju, službenih referata, nacрта rješenja i spisa koji se vode kao povjerljivi.

S tim u vezi, iznesen je stav da ostvarivanje zakonom propisanog prava stranke na razgledanje spisa i obavješćavanje o toku postupka, što podrazumijeva i pravo na obavješćavanje koji je službenik Ministarstva bio zadužen za konkretni predmet, nije u suprotnosti sa principom pravičnosti i zakonitosti iz člana 4. stav (1) tačka a) Zakona.

- *Obrada ličnih podataka korisnika u rješenjima iz oblasti socijalne zaštite*

JU kantonalni centar za socijalni rad Ilidža (u daljem tekstu: Služba za socijalnu zaštitu) uputila je zahtjev za mišljenje na koji način provesti postupak uručenja rješenja o prestanku prava na određene novčane naknade iz oblasti socijalne zaštite. Dva puta je vraćena dostavnica sa naznakom da je lice na koje se odnosi rješenje odselilo, odnosno da je nepoznato na adresi. S obzirom da rješenje sadrži lične podatke o imenu i prezimenu, te jedinstveni matični broj, dilema je da li je isticanje tog rješenja na oglasnu tablu radi dostavljanja stranci suprotno Zakonu.

Kada je u pitanju jedinstveni matični broj, iznesen je stav da rješenje iz oblasti socijalne zaštite ne može sadržavati taj broj ukoliko to nije propisano posebnim zakonom shodno relevantnom zakonu²⁷. Zakon²⁸ kojim se reguliše upravni postupak, kao jedan od načina dostavljanja pismena stranci, propisuje isticanje istog na oglasnoj tabli organa koji je proveo postupak. Dakle, nesporno je da Služba za socijalnu zaštitu ima zakonom propisanu obavezu da pod određenim okolnostima, dostavljanje pismena stranci izvrši isticanjem istog na oglasnu tablu i takva obrada je u skladu sa principom pravičnosti i zakonitosti iz člana 4. stav (1) tačka a) Zakona.

Služba za socijalnu zaštitu je, kao kontrolor, obavezna poštovati princip iz člana 4. stav (1) tačka c), kojim je propisana obaveza kontrolora da lične podatke obrađuju samo u mjeri i obimu koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe, što znači da je dužna da vodi računa da na oglasnoj tabli ne bude vidljiv i dostupan javnosti cjelokupan sadržaj pismena sa punim obimom ličnih podataka stranke, već samo neophodni lični podaci kako bi se izvršila uredna dostava (ime, prezime i predmet pismena).

²⁶ Zakon o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 13/02)

²⁷ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08, 103/11 i 87/11)

²⁸ Zakon o upravnom postupku („Službene novine FBiH“ broj: 2/98 i 48/99)

- *Davanje informacije o prisustvu zaposlenika na poslu u javnom organu*

Fond za povratak BiH (u daljem tekstu: Fond) uputio je zahtjev za mišljenje kao postupiti po zahtjevima fizičkih lica za davanje informacija o prisustvu zaposlenika na poslu pozivajući na Zakon o slobodi pristupa informacijama.

U skladu sa Zakonom Agencija ne daje savjete i mišljenja koji se odnose na zahtjeve po Zakonu o slobodi informacijama. Obaveza javnih organa je da u svakom konkretnom slučaju ispituju sve okolnosti datog slučaja, te da sami donesu odluku u pogledu davanja tražene informacije. Agencija može upućivati na primjenu Zakona, te na relevantne odredbe kada je u pitanju davanje ličnih podataka trećoj strani. Davanje ličnih podataka trećoj strani predstavlja jednu od radnji obrade ličnih podataka, koju Zakon reguliše u članu 17. Prema tom članu, kontrolor je ovlašten dati lične podatke na korištenje na osnovu pisanog zahtjeva treće strane ako je to u javnom interesu ili ukoliko je potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni osnov za korištenje, te vrstu ličnih podataka koji se traže. Dakle, obaveza Fonda, kao kontrolora, je da cijeni da li u konkretnom slučaju postoji valjan pravni osnov za davanje ličnih podataka, te da postupi u skladu sa utvrđenim, na način da dostavi tražene podatke ili odbije takav zahtjev. Fond je javni organ, finansira se iz budžetskih sredstava, te shodno tome ni zaposleni u javnom organu ne mogu uživati zaštitu na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka u onoj mjeri u kojoj je ta zaštita Zakonom osigurana fizičkom licu zaposlenom u privatnom sektoru.

Iznesen je stav da ukoliko se predmetni zahtjev odobri, pružena informacija ne treba da sadrži podatke o razlozima odsustva sa posla.

- *Zahtijevanje kopije lične karte uz podneske građana pred organima uprave*

Opština Sokolac je podnijela zahtjev za mišljenje u vezi sa ovlaštenjem opštine, kao organa uprave, da uz podneske građana, koji se odnose na ostvarivanje prava, zahtijeva i prikuplja kopije njihovih ličnih karata.

Shodno relevantnim zakonskim odredbama Opština Sokolac je kontrolor ličnih podataka građana koji u cilju ostvarivanja različitih prava i ispunjavanja obaveza istoj upućuju različite podneske. Prema relevantnom zakonu²⁹ obrada kopije lične karte je propisana na sljedeći način: „od državljanina BiH može se tražiti kopija lične karte samo u postupku revizije ili prestanka državljanstva BiH i kada je to zakonom propisano.“

Iznesen je stav, da je za traženje i prikupljanje kopije lične karte od građana, koji radi ostvarivanja vlastitih prava i interesa dostavljaju podneske Opštini Sokolac, neophodno postojanje izričitog zakonskog osnova. U suprotnom, prikupljanje kopije lične karte bi bilo nezakonito.

- *Objavljivanje podataka iz jedinstvenog registra boraca i korisnika prava iz oblasti boračko – invalidske zaštite na web stranici*

Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata (u daljem tekstu: Ministarstvo) uputilo je zahtjev za mišljenje, u vezi sa uspostavom Registra boraca i korisnika prava iz oblasti boračko invalidske zaštite na osnovu Pravilnika o jedinstvenom registru boraca i korisnika prava iz oblasti boračko – invalidske zaštite, te o namjeri da se pojedini podaci iz

²⁹ Zakon o ličnoj karti državljanina BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12.)

Registra objave kao bi se imao uvid u transparentno trošenje budžetskih sredstava na službenoj web stranici Ministarstva.

Na osnovu postojećeg zakonskog rješenja, nesporno je pravo Ministarstva da prikuplja mjesečne zbirne izvještaje o broju korisnika, iznosu naknada i isplatama, te propisuje način vođenja evidencije i izvještavanja od strane prvostepenih organa.

Međutim, Zakonom o pravima branilaca, kao relevantnim propisom nije utvrđen pravni osnov za uspostavu i vođenje Registra, te samim tim nije ispunjen osnovni uslov zakonite obrade ličnih podataka i ograničenja privatnosti. Iz Pravilnika, proizlazi da bi se u Registru, pored ostalih, obrađivali podaci koji se odnose na JMB, nacionalnost, vjeroispovijest, zdravstveno stanje (ranjavanje, oboljenje, ozljeda) i podaci o sudskim (krivičnim) kaznama.

Kada je u pitanju obrada jedinstvenog matičnog broja relevantan je Zakon o jedinstvenom matičnom broju. Prema članu 18. stav (1) navedenog zakona, obrada jedinstvenog matičnog broja građana može se vršiti samo ako je to zakonom izričito propisano.

Podaci o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, zdravstvenom stanju i krivičnim presudama spadaju u posebnu kategoriju podataka, čija je obrada shodno članu 9. stav (1) Zakona, zabranjena, osim u slučaju izuzetaka iz stava (2) istog člana. Takođe, kada se vrši automatska obrada posebne kategorije podataka, zakonom mora biti predviđena i odgovarajuća zaštita. (član 9. i 10. Zakona).

Međutim, bez obzira na nepostojanje zakonske norme kao osnova, ovdje se nameće pitanje neophodnosti i opravdanosti obrade ličnih podataka o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, zdravstvenom stanju i krivičnim presudama, te koji legitimni cilj se treba ostvariti zadiranjem u privatnost svih branilaca i korisnika prava, u ovoj mjeri. Analizom propisa i dostavljenih informacija, Agencija nije utvrdila da u aktu Veze nisu obrazloženi relevantni i dovoljno jasni razlozi koji bi bili opravdani realnom društvenom potrebom i legitimnim ciljem koji se želi postići obradom ovih podataka.

Iznesen je stav da bi uspostavljanje Registra, kao elektronske zbirke ličnih podataka, na predloženi način, bilo suprotno principu zakonitosti i pravičnosti iz člana 4. stav (1) tačka a) Zakona. Naglašeno je da Agencija ne spori uspostavljanje i vođenja Registra, ali je za to neophodno osigurati adekvatan zakonski okvir, tj. zakonom propisati pravni osnov, svrhu, prava, odgovornosti i mjere zaštite ličnih podataka, te utvrditi vrste ličnih podataka koje će biti srazmjerne cilju koji se želi postići, bez proizvoljnog miješanja u pravo na privatnost.

Posebno pitanje, koje je bilo prioritet, je objava određenih podataka iz Registra, na web stranici Ministarstva. Svrha objave je da se podaci učine dostupnim javnosti, kako bi se imao uvid u transparentno trošenje budžetskih sredstava i utvrđivanje tačnog broja branilaca i korisnika prava. Kao osnov za objavu podataka naveden je član 6. stav (1) tačka a) Zakona, koji propisuje pravo na obradu ličnih podataka bez saglasnosti nosioca podataka, pod uslovom „*ako vrši obradu ličnih podataka u skladu sa zakonom ili je obrada neophodna da bi se ispunile nadležnosti utvrđene zakonom*“. Analizom odredbi Zakona o pravima branilaca, utvrđeno je da istim nije propisano objavljivanje ličnih podataka korisnika prava putem web stranice, odnosno obaveza da se isti učine dostupnim najširoj javnosti, niti je to opravdano ispunjavanjem bilo koje nadležnosti Ministarstva. Dakle, za objavu podataka na web stranici ne postoji zakonom utvrđen osnov.

Generalno, objavljivanje podataka na internetu predstavlja invazivan način na koji se kontinuirano vrši miješanje u privatnost pojedinca i stvara neopravdan rizik da se objavljeni podaci zloupotrijebe u različite iz svrhe, a naročito kada se radi o kategorijama oblasti boračko – invalidske zaštite.

Iznesen je stav da i u slučaju kada bi se zakonom propisala objava ličnih podataka korisnika prava iz boračko – invalidske zaštite na web stranici, ista ne bi bila u skladu sa principom pravičnosti i zakonitosti, iako bi formalno postojao zakonski osnov. Pojam „*propisano zakonom*“ ne znači samo puko propisivanje radnje zakonom, nego kvalitet tog zakona. Naime, zakon mora pružiti određenu mjeru zaštite od proizvoljnog miješanja javnih vlasti u prava koja štiti Konvencija. Iz akta Veze, nije bilo moguće utvrditi opravdanu svrhu, neophodnost i legitiman cilj koji bi se želio postići objavom podataka korisnika prava iz boračko – invalidske zaštite na web stranici. Naime, kao svrha objavljivanja podataka navedeno je „*da se javnosti učine dostupnim podaci ... kako bi se imao uvid u transparentno trošenje budžetskih sredstava, kao i utvrđivanje tačnog broja branilaca i korisnika prava...*“. Rukovodeći se razlozima transparentnosti, na ovaj način, na web stranicama bi se kao redovna aktivnost objavljivali podaci za sve isplate iz budžeta (plate, penzije, socijalna primanja itd.), što je neprihvatljivo sa aspekta zaštite ličnih podataka.

Izneseno je mišljenje da činjenje dostupnim javnosti određenih podataka, ne može biti samo sebi svrha, niti se transparentnost u trošenju budžetskih sredstava postiže trajnom i neograničenom objavom na web stranici svih ličnih podataka koje javni organ obrađuje. Isto tako apsurdno je da javnost utvrđuje tačan broj branilaca i korisnika prava, a niz nadležnih javnih organa je uključeno u postupak sticanja i kontrole ostvarivanja tog prava. Imajući u vidu navedeno, zaključeno je da je namjera objavljivanja podataka o korisnicima prava na web stranici bila rezultat proizvoljnosti, da bi predstavljala kršenje prava na privatnost zagaranatovanog članom 8. Konvencije i obrade ličnih podataka suprotno principima utvrđenim u članu 4. Zakona.

- *Prenos ličnih podataka u inostranstvo u okviru projekta IT standardizacije Grupe Triglav*

Agencija je zaprimila zahtjev Triglav osiguranja u kojem je traženo mišljenje Agencije vezano za prenos ličnih podataka u inostranstvo u okviru projekta IT standardizacije Grupe Triglav, kojim bi bio obuhvaćen prenos svih podataka društava kćeri na privatni cloud Zavarovalnice Triglav d.d. u Sloveniji. Lični podaci obrađivali bi se od strane obrađivača u Sloveniji, tj. Zavarovalnice Triglav d.d., na čiji cloud bi se pohranili podaci iz svih društava kćeri, uključujući i Triglav a.d. sa sjedištem u Banja Luci.

U mišljenju je navedeno da ukoliko su ispunjene zakonske osnove za obradu i otkrivanje ličnih podataka trećoj strani, dostavljanje ličnih podataka obrađivačima u Sloveniju bilo bi principijelno dozvoljeno s tim da, kao kontrolor ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, trebaju imati pismene ugovore o obradi ličnih podataka sa obrađivačima u inostranstvu kao što je regulisano članom 12. Zakona. Član nalaže da se u ugovoru između kontrolora i obrađivača, koji mora biti sačinjen u pisanoj formi, navede obim, svrha i rok na koji je sporazum zaključen, kao i adekvatne garancije obrađivača u vezi sa tehničkom i organizacionom zaštitom ličnih podataka. Obrada podataka preko obrađivača mora biti regulisana ugovorom koji obavezuje obrađivača prema kontroloru, a posebno da će obrađivač djelovati samo na osnovu uputstava kontrolora u skladu sa odredbama Zakona. Obradivač podataka odgovoran je za obradu ličnih podataka prema uputstvu kontrolora podataka. U obavljanju svojih dužnosti, obrađivač podataka ne može prenositi svoje odgovornosti na druge obrađivače podataka, ako za to ne dobije izričitu saglasnost od kontrolora podataka.

- *Prenos ličnih podataka prikupljenih video nadzorom u Republiku Tursku*

Agencija je zaprimila zahtjev za mišljenje a u vezi prenosa ličnih podataka, prikupljenih video nadzorom, u Republiku Tursku. U zahtjevu nije naveden pravni osnov ni svrha obrade ličnih podataka prikupljenih video nadzorom.

Ukoliko su ispunjene zakonske osnove za davanje ličnih podataka trećoj strani (član 17.), odnosno ukoliko je cjelokupni postupak obrade ličnih podataka zakonit, lični podaci koji se obrađuju mogu se iznositi iz Bosne i Hercegovine u drugu državu ili davati na korištenje međunarodnoj organizaciji koja primjenjuje adekvatne mjere zaštite ličnih podataka, propisane Zakonom, što reguliše član 18. stav (1) Zakona. Republika Turska, kao potpisnica Konvencije za zaštitu pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka ETS 108, te kao država koja ima uređene domaće propise i druge instrumente iz ove oblasti, smatra se državom kod koje se primjenjuju adekvatne mjere zaštite ličnih podataka.

Pravni osnov za prenos ličnih podataka obrađivačima u inostranstvo regulisan je članom 12. Zakona, koji propisuje da obrada podataka preko obrađivača mora biti regulisana ugovorom koji obavezuje obrađivača prema kontroloru, a posebno da će obrađivač djelovati samo na osnovu uputstava kontrolora u skladu sa odredbama Zakona. Obradivač podataka odgovoran je za obradu ličnih podataka prema uputstvu kontrolora podataka. U obavljanju svojih dužnosti, obrađivač podataka ne može prenositi svoje odgovornosti na druge obrađivače podataka, ako za to ne dobije izričitu saglasnost od kontrolora podataka.

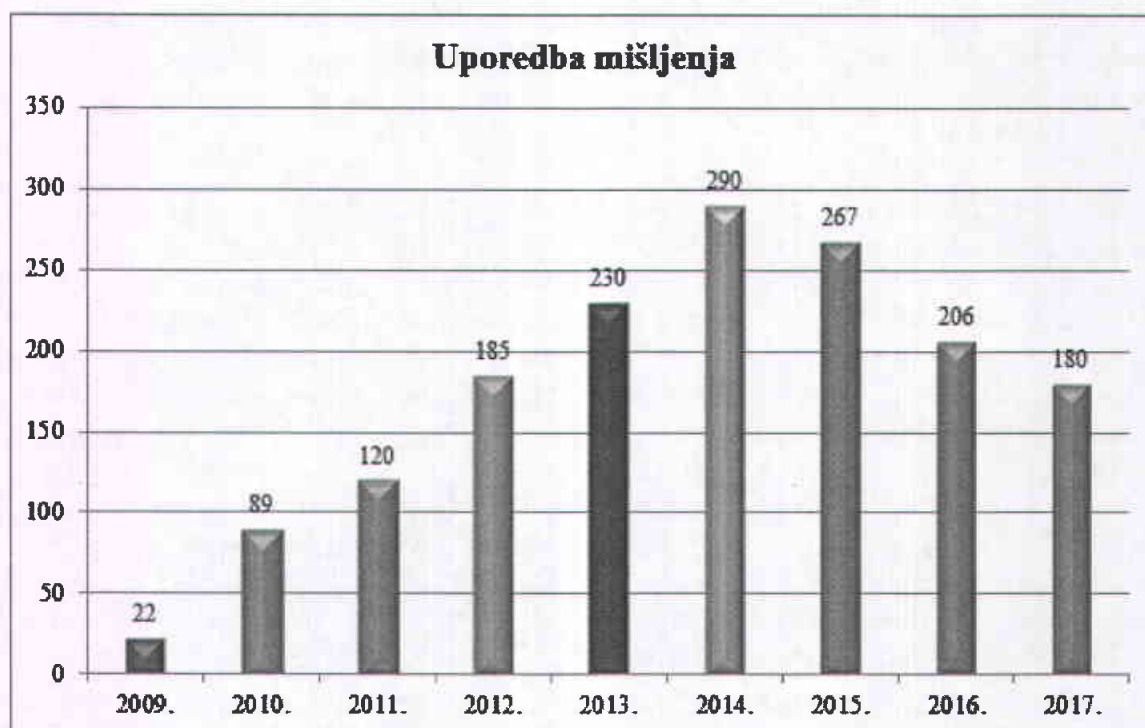
U skladu sa članom 21.a Zakona, snimci pohranjeni putem video nadzora na određenom prostoru na osnovu kojih se može identifikovati nosilac podataka, predstavljaju zbirku ličnih podataka. Kontrolor koji vrši video nadzor dužan je donijeti odluku koja će sadržavati pravila obrade s ciljem poštovanja prava na zaštitu privatnosti i ličnog života nosioca podataka, ako video nadzor nije propisan zakonom.

Samo ukoliko kontrolor ima zakonski osnov za obradu ličnih podataka video nadzorom, takav prenos ličnih podataka u Republiku Tursku principijelno je dozvoljen kontrolorima ili obrađivačima, uz uslov da se ispoštuju sve zakonske norme koje regulišu navedeno pitanje.

3.9.3. Uporedni podaci za 2009 - 2017

MIŠLJENJA									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno	22	89	120	185	230	290	267	206	199
Stručna mišljenja	22	89	117	181	215	282	259	192	158
Javnim organima	14	47	44	56	94	80	84	64	68
Pravnim licima	6	14	19	41	23	18	28	34	49
Fizičkim licima	2	28	51	84	98	184	147	94	82
Mišljenje na zakone	0	0	3	3	9	6	6	8	38
Mišljenje na podzakonske akte	0	0	0	0	5	1	0	4	2

Mišljenje na druge pravne akte	0	0	0	1	1	1	2	2	1
--------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

3.10. Glavni registar

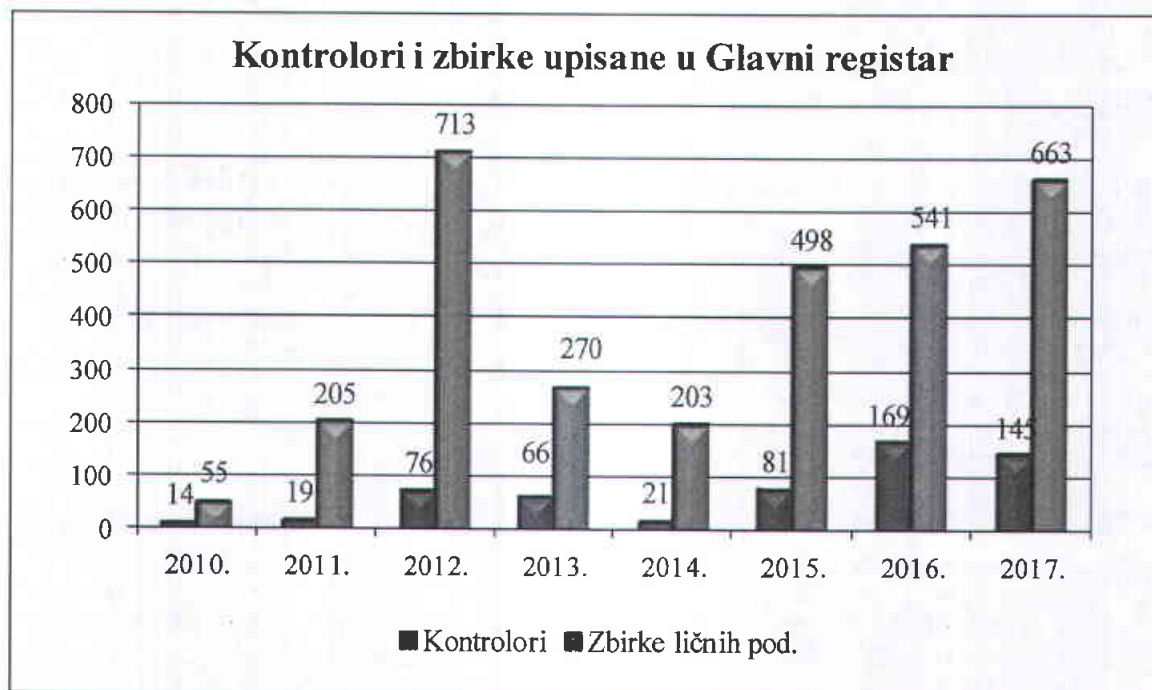
Glavni registar je elektronska evidencija osnovnih podataka o zbirkama ličnih podataka koje vode kontrolori, a ima za cilj da nosioce podataka informiše koje lične podatke kontrolori mogu prikupljati i na drugi način obrađivati. Ove informacije Agencija objedinjava i objavljuje, na koji način i nastaje Glavni registar. Glavni registar pruža mogućnost Agenciji za sagledavanje i analizu koje vrste podataka su sadržane u zbirkama ličnih podataka kontrolora u određenoj oblasti.

Registracija kontrolora je obaveza kontrolora da prije uspostavljanja zbirke ličnih podataka dostave Agenciji obavijest o namjeravanom uspostavljanju zbirke ličnih podataka sa informacijama o zbirci ličnih podataka propisanim članom 13. Zakona o zaštiti ličnih podataka. Način ispunjavanja ove obaveze propisan je Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ br. 52/09).

U toku 2017. godine u Glavni registar je registrovano 145 kontrolora.

U sljedećoj tabeli prikazan je broj kontrolora i zbirki upisanih u Glavni registar za svaku godinu. Isto je predstavljeno i grafički.

Kontrolori i zbirke upisane u Glavni registar									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ukupno
Kontrolori	14	19	76	66	21	81	169	145	591
Zbirke ličnih pod.	55	205	713	270	203	498	541	663	3148

3.11. Informacioni sistem

Redovne aktivnosti potrebne za nesmetano funkcionisanje Informacionog sistema Agencije obuhvataju niz aktivnosti, i to: instaliranje, održavanje i nadogradnju softvera; kreiranje sigurnosnih kopija za internu bazu, Glavni registar i File server; utvrđivanje i otklanjanje nepravilnosti; predlaganje servisa računara i drugih uređaja; pripremu specifikacija za nabavku računara i računarske opreme; pomoć zaposlenima pri korištenju računara; obrađivanje i vođenje evidencije o hardveru i softveru; tehničko održavanje web stranice i dodavanje novih dokumenata na web stranicu Agencije.

Interna baza je u funkciji od 2012. godine i sadrži module: Inspekcija, Prigovori i Mišljenja. Interna baza je razvijena sa ciljem da se službenicima koji rade na ovim poslovima omogući brži i jednostavniji način dolaska do potrebnih informacija. Svi službenici su dužni da u Internu bazu unesu podatke o poslovima koji su vezani za inspekcije, prigovore i mišljenja. Upisivanjem ovih podataka u bazu isti postaju dostupni i drugim službenicima koji imaju pravo pristupa. Osim toga, moguće je izvršiti statističke preglede kao što su: zbirni pregled po službenicima i datumu, te preglede po na primjer: predmetu inspekcije, vrsti nadzora, predmetu prigovora, podnosiocu prigovora, pokrenutom upravnom sporu, predmetu mišljenja i slično. U Internu bazu su do sada, između ostalog, upisani podaci za 617 inspekcija, 1588 mišljenja i 828 prigovora.

ISO 27001 je međunarodni standard objavljen od strane Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) koji opisuje kako upravljati informacionom sigurnošću. Ovaj standard se može primijeniti u organizaciji bilo kojeg tipa i predstavlja skup najboljih svjetskih praksi pri upravljanju informacionom sigurnošću. Projekat izgradnje sistema upravljanja informacionom sigurnošću (Projekat ISMS) pokrenut je sa ciljem da se u Agenciji uspostavi sistem sigurnosti informacija koji će biti u skladu sa standardom ISO 27001. Agencija je započela aktivnosti na izgradnji sistema upravljanja informacionom sigurnošću prema standardu ISO 27001 u toku 2014. godine. U toku 2017. godine pripremljen je izvršen prvi interni *audit*, te su pripremljeni prijedlozi svih dokumenata koji su zahtijevani standardom, a koji nisu bili pripremljeni u prethodnim fazama. Do kraja 2017. godine 39 dokumenata je završeno u potpunosti.

3.12. Javnost rada i saradnja sa medijima

Zbog stalne potrebe promocije zaštite ličnih podataka i privatnosti u Bosni i Hercegovini, Agencija putem različitih aktivnosti, kontinuirano jača svijest javnosti o zaštiti ličnih podataka i privatnosti u granicama svojih mogućnosti.

Agencija je osmu godinu zaredom obilježila Dan zaštite podataka u Bosni i Hercegovini. Tim povodom 27.01.2017. organizovana je Pres konferencija u Parlamentarnoj skupštini BiH i „Dan otvorenih vrata“ u Agenciji. Dan ranije Agencija je organizovala sastanak rukovodstva Agencije sa članovima Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne Skupštine BiH, uzimajući u obzir zajedničke nadležnosti pri ostvarivanju ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Smisao obilježavanja Dana zaštite podataka je promocija zaštite ličnih podataka i privatnosti putem realizacije različitih aktivnosti.

Vijeće Evrope je 2006. godine proglasilo 28. januar evropskim Danom zaštite podataka, koji je u svijetu poznat i kao Dan privatnosti. Na ovaj dan ujedno se obilježava i godišnjica Konvencije za zaštitu lica u pogledu automatizovane obrade ličnih podataka. Konvencija je na snazi u 51 zemlji članici Vijeća Evrope, a pristupile su joj i još neke zemlje koje nisu članice.

Aktivnosti vezane za medije

Agencija je u stalnom kontaktu sa medijima i javnošću i tokom 2017. godine nastavila je informisati javnost o preduzetim aktivnostima, aktuelnim predmetima i pitanjima, davanjem odgovora na česte upite medija, institucija i građanstva, putem saopštenja i izjava za medije, gostovanja u različitim medijima, te pres konferencija. Provedeno je ukupno 37 aktivnosti koje se odnose na davanje pisanih odgovora medijima, izjave za medije ili učešće u TV i radijskim emisijama. Agencija je sačinila devet saopštenja za javnost. Pregledom sredstava javnog informiranja i Interneta pronađen je veći broj objavljenih članaka vezanih za aktivnosti Agencije i zaštitu ličnih podataka.

Aktivnosti vezane za web stranicu

Putem web stranice Agencije www.azlp.ba, javnost je blagovremeno informisana o zaštiti ličnih podataka i privatnosti. Broj posjetilaca stranice Agencije u toku 2017. godine je 11594. Ukupan broj pregledanih stranica, uključujući i ponovljene preglede pojedinačnih stranica, iznosi 73930. Na web stranici Agencije, u toku 2017. godine, izvršene su 104 objave. Ukupan broj dokumenata koji su objavljeni na web stranici Agencije je znatno veći, jer se svi sadržaji objavljuju na tri ili četiri jezika. Ukupan broj dokumenta koji su dodati na web stranicu iznosi 333. Sadržaji objavljeni na web stranici Agencije po oblastima su: rješenja 18, mišljenja 18, publikacije pet, presude jedan,

propisi pet, saopštenja devet, dokumenti vezani za tendere i oglase 34 , informacije o aktivnostima Agencije šest i informacije o aktuelnostima osam.

Help desk

Osnovna svrha uspostavljanja HELP DESK-a je da fizička lica i zainteresovani pravni subjekti mogu putem kontakt telefona postaviti konkretna pitanja iz oblasti zaštite ličnih podataka. Putem kontakt telefona zaprimljeno je 428 upita od strane fizičkih i pravnih lica i svima je dat pravni savjet. Najveći broj upita se odnosio na uspostavu zbirke ličnih podataka i prijavu evidencija, video nadzor, plan sigurnosti podataka, podnošenje prigovora, davanje ličnih podataka trećoj strani, mogućnosti prenosa podataka u inostranstvo, vršenje uvida u dokumente, obradu JMB-a, davanje podataka o platama u javnom sektoru, obradu kopije lične karte, obradi podataka o brisanoj osudi, davanje podataka o zaposlenicima na zahtjev treće strane, davanje podataka o pacijentima, registracija kontrolora, saglasnost za obradu ličnih podataka, davanje podataka na zahtjev telekom operatera, objavu liste eksperata, uvjerenje o nekažnjavanju u konkursnoj proceduri, obrada otiska prsta, direktni marketing, javno objavljivanje ličnih podataka, obrade podataka u svrhu učešća u peticiji, obrade ličnih podataka u svrhu plaćanja parkinga u inostranstvu.

Iako je osnovna funkcija HELP DESKA da se na brz i jednostavan način pruži podrška građanima i pravnim licima, isti se u velikom broju koristi i od predstavnika javnih organa da bi riješili pojedinačne slučajeve koje imaju u radu. Na ovo je redovno ukazivano javnim organima, te su upućivani da se Agenciji obrate zahtjevom za davanje mišljenja.

Edukacija o zaštiti ličnih podataka

U oblasti zaštite ličnih podataka, u izvještajnom periodu je održano ukupno 11 predavanja i obuka, na kojima je učestvovalo 475 polaznika.

Agencija je organizovala edukativna predavanja o zaštiti ličnih podataka, studentima Pravnih fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Istočnom Sarajevu, Banja Luci, kao i Pravnih fakulteta Univerziteta i Sveučilišta u Mostaru, te Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu.

U saradnji sa nadležnim entitetskim organima u Bosni i Hercegovini, održane su četiri obuke za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave. Obuke su održane u Bosanskom Petrovcu, Vitezu, Banja Luci i Istočnoj Ilidži.

3.13. Međunarodna saradnja

Po prirodi svog posla Agencija je upućena na međunarodnu saradnju. Jedna od obaveza Agencije odnosi se na učešće na različitim radionicama, obukama, seminarima, naročito međunarodnim konferencijama i radnim grupama kao aktivni član ili posmatrač. Shodno mogućnostima, Agencija nastoji redovno i aktivno učestvovati na međunarodnom planu i na taj način doprinositi kontinuiranom razvoju rada, pronalaženju boljih rješenja, usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite ličnih podataka sa evropskim i svjetskim normama i standardima, te ispunjavati preuzete međunarodne obaveze.

Bosna i Hercegovina je punopravna članica Savjetodavnog odbora Konvencije za zaštitu pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka pri Vijeću Evrope, Međunarodne konferencije povjerenika za zaštitu podataka i privatnosti, Proljetne konferencije evropskih organa za zaštitu podataka, kao i međunarodnog foruma saradnje CEEDPA - Konferencije organa za zaštitu ličnih podataka zemalja Centralne i Istočne Evrope. Pomenuta punopravna članstva, kao i članstva u

pojedininim radnim grupama, između ostalog, nameću aktivno učešće Agencije i ispunjavanje različitih obaveza.

U izvještajnom periodu predstavnici Agencije učestvovali su u sljedećim događajima na međunarodnom planu:

1. Proljetnoj konferenciji evropskih organa za zaštitu podataka, održanoj u Limassolu, u organizaciji Povjerenika za zaštitu ličnih podataka Kipra, pod nazivom „Novi horizonti“;
2. Konferenciji organa za zaštitu podataka zemalja Centralne i Istočne Evrope koja je održana u Tbilisiju, u organizaciji Kancelarije inspektora za zaštitu ličnih podataka Gruzije;
3. 34. plenarnoj sjednici Savjetodavnog odbora Konvencije o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka, održanoj u Strazburu;
4. 35. plenarnoj sjednici Savjetodavnog odbora Konvencije o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka, održanoj u Strazburu;
5. Prvom sastanku Projekta „Inicijativa 2017“ održanom na Bledu. Projekat predstavlja saradnju između organa za zaštitu ličnih podataka zemalja bivše Jugoslavije. Potpisana je Deklaracija o saradnji organa za zaštitu podataka, te postignut dogovor o redovnim godišnjim sastancima Inicijative i aktivnoj razmjeni stručnih mišljenja, iskustava i najboljih praksi;
6. 8. Međunarodnoj konferenciji „Zaštita ličnih podataka“ održanoj u Moskvi u organizaciji Ministarstva veza i masovnih komunikacija Ruske Federacije.

Agencija nije bila u mogućnosti iz finansijskih razloga, kao i zbog nedovoljnog broja zaposlenih, učestvovati na 19 značajnih međunarodnih dešavanja u polju zaštite podataka i privatnosti.

• Saradnja sa TAIEX-om

TAIEX – Kancelarija za razmjenu tehničke pomoći i informacija predstavlja instrument tehničke pomoći i razmjene informacija kojim upravlja Opšta uprava za proširenje Evropske Komisije. Glavni zadaci TAIEX-a su osiguravanje kratkoročne tehničke pomoći i savjeta o implementaciji EU zakonodavstva u nacionalno zakonodavstvo zemalja korisnica.

U izvještajnom periodu osigurana je podrška TAIEX u vidu ekspertske misije. Ista je realizovana od 09. – 13. oktobra 2017. kada su u posjeti Agenciji boravili eksperti iz saksonskog povjerenika za zaštitu podataka iz SR Njemačke i hrvatske Agencije za zaštitu ličnih podataka. Tokom pet radnih dana eksperti iz EU održali su niz predavanja kojim su u određenoj mjeri predstavili primjenu odredbi iz navedene Uredbe i zajedno sa ostalim učesnicima razmatrani su važniji koraci u izradi nacрта novog Zakona o zaštiti ličnih podataka, te uspostavljanju standarda zaštite ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, po uzoru na zemlje članice Evropske unije. Zbog zahtjevnosti postupka usklađivanja zakonodavstva, Agencija je planirala u 2018. godini nastavak saradnje sa prethodno navedenim ekspertima iz EU u vidu Studijske posjete Povjereniku za zaštitu podataka u Saksoniji i hrvatskoj Agenciji za zaštitu ličnih podataka.

Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju Evropske komisije u okviru TAIEX Instrumenta organizovala je, u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim Vijećem BiH, TAIEX Multi-državnu radionicu o reformi postupka izvršenja – način poboljšanja pravosudne djelotvornosti, u Sarajevu, na kojoj je učestvovao predstavnik Agencije. Cilj Radionice bio je izrada akcionog plana za poboljšanje sudskog postupka izvršenja, sa naglaskom na smanjenje zaostataka komunalnih predmeta i identifikovanje najboljih održivih rješenja i za jačanje izvršenja neplaćenih komunalnih računa.

- Upitnik Evropske komisije

Prema Odluci o postupku usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa pravnom stečevinom EU, bila je potrebna Stručna redakтура prevoda propisa i stručnih termina. Relevantni pravni akt koji je Agencija revidirala je Zakon o zaštiti ličnih podataka. S obzirom da su pitanja iz nadležnosti Agencije bila sadržana u Političkom kriteriju Upitnika EK, obaveza odgovaranja ograničila se na ukupno 19 pitanja. Unos 19 odgovora u Informacioni sistem, Agencija je obavila 30.01.2017, te je obavljena i tehnička dorada odgovora u online obrascima unutar Informacionog sistema.

U skladu sa Odlukom o uspostavljanju radnih grupa za evropske integracije, ispred Agencije je određen član Radne grupe za političke kriterije, koji je bio uključen u dalji rad na odgovorima iz Upitnika iz oblasti Političkog kriterija, te Poglavlja 23 (Pravosuđe i ljudska prava).

3.14. Saradnja sa kontrolorima

U izvještajnom periodu Agencija je provodila i saradnju sa kontrolorima, između ostalog, i učešćem na konferencijama koje su imale za predmet unaprjeđenje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i jačanju svijesti javnosti o značaju zaštite ličnih podataka.

Predstavници Agencije su uzeli učešće na šest konferencija, seminara, radionica i drugih događaja koje su organizovali kontrolori.

Drugi vid saradnje sa kontrolorima ostvaren je kroz održavanje zajedničkih sastanaka, a u cilju razjašnjenja pojedinih pitanja zaštite ličnih podataka. U izvještajnom periodu održana su 22 sastanka.

3.15. Normativni dio i administracija

U normativnom dijelu Agencija je u 2017. godini sačinila tri pravilnika, 34 odluke i 84 rješenja.

U izvještajnom periodu od administrativnih poslova urađeno je sljedeće:

- primljeno je i formirano 1319 novih predmeta;
- protokolirano je 10666 akata;
- unutar Agencije, po sektorima i odsjecima, zaduženo je 4306 akata;
- primljeno je i protokolirano 288 računa;
- primljeno je i protokolirano 113 službenih glasnika, 12 stručnih časopisa;
- putem kurira, PTT-a i i-mejla iz Agencije je otpremljeno 2398 akata;
- arhivirano je 1526 predmeta, u upisnik UP 1 upisano je 250 predmeta, u upisnik UP 2 nije bilo predmeta.

Takođe, kao ostale redovne aktivnosti, u izvještajnom periodu doneseni su sljedeći dokumenti:

- Program rada Agencije za 2018. godinu;
- Godišnji izvještaj o podnesenim zahtjevima za slobodan pristup informacijama instituciji Ombudsmana za ljudska prava BiH;
- Godišnji izvještaj Ministarstvu pravde BiH o rješavanju upravnih stvari u upravnim postupcima;
- Godišnji i polugodišnji izvještaj proslijeđeni Kancelariji koordinatora za reformu javne uprave;
- Plan za borbu protiv korupcije u Agenciji, 2018-2019;

- Izvještaj o provođenju Plana borbe protiv korupcije Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;
- Plan javnih nabavki za 2017. godinu, Izmjene i dopune;
- Akti sa pratećom dokumentacijom za Kancelariju revizije institucija BiH;
- Podaci za Centralnu harmonizacijsku jedinicu, koji se odnose na kontrolu finansijskog upravljanja;
- Ocjenjivanje državnih službenika u Agenciji za 2017;
- Informacija o provođenju aktivnosti iz Akcionog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2015-2019;
- Srednjoročni plan rada za period 2018-2020.

Agencija je u izvještajnom periodu zaprimila četiri zahtjeva za slobodan pristup informacijama, na koje je u zakonski propisanim rokovima, dostavila tražene informacije. Od toga, Agencija je u formi Rješenja u jednom slučaju odbila udovoljiti traženom zahtjevu za pristup informacijama, jer informacije nisu u posjedu Agencije, a u tri slučaja u potpunosti odobrila pristup traženim informacijama.

3.16. Budžet – javne nabavke

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2017. godinu, odobrena su sredstva iz Budžeta institucija BiH za potrebe rada Agencije za 2017. godinu u visini od **1.373.000 KM**. Ukupno odobrena sredstva su se odnosila na tekuće izdatke u iznosu od **1.322.500 KM** i kapitalne izdatke u iznosu od **50.500 KM**, od čega iz budžeta **41.500 KM**, a iz prihoda ostvarenih prodajom stalnih sredstava u iznosu od **9.000 KM**.

Prema podacima, na dan sačinjavanja izvještaja, stanje izvršenja Budžeta od **01.01.2017 - 31.12.2017.** iznosi **1.255.192 KM** i prikazano je u sljedećoj tabeli:

Red .br.	Vrsta rashoda	Ekonom. kod	Odobreno za period januar - decembar	Odobreno za izvještajni period januar-decembar	Razlika-Raspolož. sredstva	Procenat izvršenja %
1	2	3	4	5	4-6	5-6
	I TEKUĆI IZDACI		1.322.500	1.209.328	113.172	91,44
1.	bruto plate i naknade	6111	973,000	921.828	51.172	94,70
2.	naknade troškova zaposlenih	6112	102,000	86.802	15.198	85,10
3.	putni troškovi	6131	28,000	19.859	8.141	70,92
4.	izdaci telefonskih i poštanskih usluga	6132	26,000	19.349	6.651	74,40
5.	izdaci za energiju i komunalne usluge	6133	0	0	0	0
6.	nabavke materijala	6134	12.600	12.236	364	97,10

7.	izdaci za usluge prevoza i goriva	6135	12.800	7.609	5.191	59,40
8.	unajmljivanje imovine i opreme	6136	116,000	112.838	3.163	97,30
9.	izdaci za tekuće održavanje	6137	17,000	5.179	11.821	30,50
10.	izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6138	3,600	3.310	290	91,90
11.	ugovorene usluge	6139	31.500	20.318	11.182	64,50
	II KAPITALNI IZDACI	8213	50.500	45.864	4.636	90,81
1.	nabavka opreme	821300	50.500	1.255.192	4.636	90,81
	UKUPNO		1.373.000	1.255.192	117.808	91,41

Procenat izvršenja budžeta za period 01.01.2017. – 31.12.2017. iznosi 91,41 %.

• Aktivnosti vezane za budžet:

Ministarstvu finansija i trezora BiH su dostavljeni sljedeći dokumenti:

- Godišnji operativni plan dinamike rashoda za 2017. godinu sa obrazloženjem, kao i namjenska struktura kapitalnih izdataka za nabavku stalnih sredstava za 2017. godinu;
- Zahtjev za prestrukturiranje rashoda budžeta Agencije, kao i Izmijenjena namjenska struktura kapitalnih ulaganja sa potrebnim obrazloženjem i Operativni plan za izvršenje budžeta Agencije za 2017. godinu;
- Izvještaj o izvršenju budžeta za period 01.01.-31.03.2017;
- Izvještaj o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za period 01.01.-31.03.2017;
- Izvještaj o izvršenju budžeta sa potrebnim obrazloženjem;
- Izvještaj o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za period 01.01.-30.06.2017;
- Izvještaj o izvršenju budžeta za period 01.01.-30.09.2017. sa potrebnim obrazloženjem;
- Izvještaj o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za period 01.01.-30.09.2017;
- Godišnji izvještaj Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH o izvršenju Budžeta za period od 01.01. – 31.12.2016;
- Dopuna Izvještaja o izvršenju budžeta za period 01.01. – 31.12.2016;
- Izvještaj o broju i dinamici broja zaposlenih Agencije za 2017. godinu;
- Zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2018. godinu;
- Korigovani zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2018. godinu;
- Dokument okvirnog budžeta Agencije za period 2018. do 2020. po programima;
- Korigovani zahtjev Dokumenta okvirnog budžeta Agencije za period 2018. – 2020;
- Izvještaj o popisu novčanih sredstava u blagajni Agencije na dan 31.12.2017;
- Izvještaj o popisu obaveza i potraživanja Agencije na dan 31.12.2017;
- Odluka o usvajanju izvještaja o popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2017, te Odluka o otpisu stalnih sredstava.

Aktivnosti vezane za javne nabavke

Formirana je Komisija za javne nabavke koja je provodila postupke javnih nabavki. Tokom 2017. godine pokrenuti su i provedeni sljedeći postupci javnih nabavki:

1. Konkurentski postupci

a) Nabavka roba putem konkurentskog postupka iznosila je	63.419,34 KM
b) Nabavka usluga putem konkurentskog postupka iznosila je	4.014,31 KM
Ukupne nabavke putem konkurentskog postupka	<u>67.433,65 KM</u>

2. Direktni postupci

a) Nabavka roba putem direktnog postupka iznosila je	9.658,15 KM
b) Nabavka usluga putem direktnog postupka iznosila je	23.818,34 KM
Ukupne nabavke putem direktnog postupka	<u>33.476,49 KM</u>

3. Poseban režim

17.492,00 KM

UKUPNO NABAVKE

118.402,14 KM

O svim nabavkama donesena je Odluka o nabavci i dostavljani izvještaji (u programu e-nabavke) prema Agenciji za javne nabavke BiH.

• Izvještaj revizije

Kancelarija za reviziju institucija BiH izvršila je redovnu kontrolu finansijskog poslovanja za 2016. godinu i usaglašenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za 2016. godinu.

Prema mišljenju Revizora, finansijski izvještaji Agencije prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na dan 31.12.2016, kao i izvršenje budžeta u skladu sa okvirima finansijskog izvještavanja. Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Agencije za 2016. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Preporuka revizije odnosi se na preduzimanje aktivnosti na izradi Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijumima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH, kao pretpostavke za stručno i efikasno obavljanje poslova iz oblasti osnovne djelatnosti institucije. Preporuka revizije Agenciji odnosi se na to da u skladu sa propisima, dokumentuje i implementira proces finansijskog upravljanja i kontrole koji treba da doprinese smanjenju rizika poslovanja cjelokupne institucije. U toku su aktivnosti o donošenju Pravilnika o finansijskom upravljanju i kontroli.

Kancelariji za reviziju institucija BiH dostavljen je odgovor na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2016. godinu, te odgovor na Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2016. godinu sa akcentom na izvršavanju navedenih preporuka.

U skladu sa najavom prethodne revizije za 2017. godinu, dostavljena je dokumentacija za izvršenje prethodne revizije Kancelariji za reviziju institucija BiH. Parlamentarnoj skupštini BiH i Kancelariji za reviziju institucija BiH dostavljeno je Obavještenje o preduzetim aktivnostima, s ciljem uspostavljanja javnih internih finansijskih kontrola u institucijama.

- *Interna revizija*

Provođenje interne kontrole u Agenciji odvija se kroz donošenje i poštovanje propisa, internih akata, uputstava i pravila, s ciljem namjenskog trošenja budžetskih sredstava, kao i kroz vođenje pomoćnih evidencija za pojedine oblasti potrošnje. Interna kontrola se odvija istovremeno sa tekućim procesom rada, kroz nadgledanje zaposlenih putem redovnog izvještavanja, te kroz zakonitosti u provođenju pisanih internih akata.

Prema Zakonu o internoj reviziji Agencija ne ispunjava kriterijume za uspostavljanje sopstvene jedinice za internu reviziju. Odlukom o kriterijumima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH (Sl. BiH br. 49/12) internu reviziju u Agenciji vrši Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH. Navedenoj Jedinici na osnovu njenog zahtjeva dostavljena je dokumentacija s ciljem obavljanja interne revizije u našoj instituciji.

Obavljene su sljedeće aktivnosti sa Jedinicom interne revizije Parlamentarne skupštine BiH: sačinjen je Strateški plan rada Jedinice za internu reviziju u Agenciji za period 2016-2018. i Godišnji plan rada Jedinice za internu reviziju u za 2016. godinu, dostavljen je odgovor na Anketu – Zadovoljstvo korisnika uslugama interne revizije u institucijama BiH.

IV. ZAKLJUČCI

Kada je u pitanju 2017. godina, u pogledu zaštite ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, Agencija nije zadovoljna ni trenutnim stanjem ni napretkom. Do sada je postojao evidentan i stalan napredak u ovoj oblasti. Međutim, u 2017. godini došlo je do zastoja, umjesto da se ubrzano radi na unaprjeđenju zaštite ličnih podataka, kao što je to slučaj u državama članicama Evropske unije i državama koje se nalaze na putu pridruživanja Evropskoj uniji. Naravno, i možda prije svega, to podrazumijeva preuzimanje evropskih propisa.

Ponavljamo da je neprihvatljivo nepostupanje Vijeća ministara BiH po zahtjevima Agencije kojima se onemogućava zakonit i efikasan rad Agencije. Prioritetno je da se, kroz podršku prijedlozima i zahtjevima Agencije pomogne očuvanju afirmacije zaštite ličnih podataka u Bosni i Hercegovini. Posebno je štetno dovođenje Agencije u situaciju da smanjuje svoje aktivnosti u dijelu inspekcijskih nadzora, saradnje sa agencijama za državnu službu, izdavanja prekršajnih naloga i sl. Agencija bez adekvatnih ljudskih i finansijskih potencijala neće moći odgovoriti svojim nadležnostima, što će se negativno odraziti i na zaštitu ljudskih prava, a time i javni interes u ovoj oblasti.

Na osnovu iznesenih pokazatelja proizlazi da je Agencija predano izvršavala svoje zakonom utvrđene nadležnosti u granicama svojih umanjениh kapaciteta.

Kao što smo konstatovali u Izvještaju za 2016. godinu, tako i u ovom ponavljamo isti zaključak, da kontrolori iz javnog i privatnog sektora nisu poštovali relevantne pravne propise, koje su dužni primjenjivati u svom radu, što je imalo za posljedicu kršenje prava na privatni život u pogledu obrade ličnih podataka. Iako nepoštovanje pravnih propisa ima istu važnost, u formalno pravnom smislu, nezavisno da li su u pitanju javni organi, privatna preduzeća, banke i sl., nameće se potreba da se istakne veća težina nepoštovanja pravnih propisa, a time i prava na privatni život u pogledu obrade ličnih podataka, od strane javnih organa. Javni organi, organi koje je ustanovila država i preko kojih se predstavlja, ukoliko ne poštuju vlastite pravne propise, građanima, blago rečeno, prenose poruke o nepostojanju vladavine prava.

U kontekstu navedenog, značajno je istaći da, i pored toga što kontrolisani subjekti u pravilu izvrše naložene upravne mjere, te da iste aktivnosti Agencija kontinuirano publikuje, to se na očekivani način ne odražava na druge subjekte. To je posebno izraženo kada je u pitanju obrada JMB i obrada kopije lične karte, obrada ličnih podataka u konkursnim procedurama, objavljivanje ličnih podataka na službenim web stranicama i sl.

Za većinu kontrolisanih subjekata iz javnog sektora, obaveze iz Zakona su samo puka formalnost, bez tendencija da iste budu primijenjene u praksi na pravi i djelotvoran način. Donošenje Plana sigurnosti, kao jednog od najvažnijih dokumenata koji su dužni izraditi svi kontrolori ili institut „davanja ličnih podataka trećoj strani“, za većinu subjekata su još uvijek nepoznanica, kao što je bila i na početku primjene Zakona.

Zaštita ličnih podataka je živa materija, a posebno u svijetlu novog evropskog zakonodavstva. Usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa evropskim standardima i u ovom izvještajnom periodu se pokazalo kao veoma zahtjevan zadatak. Agencija je ovaj zadatak pokušala iznijeti samostalno, te će se pravi rezultati ovih njenih aktivnosti vidjeti u narednom izvještajnom periodu kada budu okončane aktivnosti na izradi Prijedloga novog Zakona o zaštiti ličnih podataka.

SADRŽAJ

I.	U V O D.....	2
II.	NAJAKTUELNIJE U VEZI SA ZAŠTITOM LIČNIH PODATAKA.....	3
2.1.	<i>Novo evropsko zakonodavstvo o zaštiti ličnih podataka.....</i>	3
2.2.	<i>Projekat „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“.....</i>	5
2.3.	<i>Problemi u radu Agencije.....</i>	6
III.	RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI	9
3.1.	<i>Nadležnosti Agencije</i>	9
3.2.	<i>Ovlaštenja Agencije.....</i>	9
3.3.	<i>Nezavisnost i kapaciteti Agencije.....</i>	9
3.4.	<i>Inspekcijski nadzori.....</i>	11
3.4.1.	Redovni inspekcijski nadzori.....	11
3.4.2.	Revizijski inspekcijski nadzori	13
3.4.3.	Vanredni inspekcijski nadzori.....	13
3.4.4.	Žalbe kontrolora.....	14
3.4.5.	Inspekcijski nadzori urađeni u 2016. godini	14
3.4.6.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	15
3.5.	<i>Prigovori.....</i>	16
3.5.1.	Rješavanje po prigovorima	16
3.5.2.	Prigovori protiv kontrolora iz javnog sektora.....	16
3.5.3.	Prigovori protiv kontrolora iz privatnog sektora	17
3.5.4.	Prigovori iz 2016. godine koji su okončani u izvještajnom periodu.....	18
3.5.5.	Primjeri iz prakse	18
3.5.6.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	28
3.6.	<i>Postupci po službenoj dužnosti</i>	29
3.6.1.	Postupci po službenoj dužnosti prema javnim organima.....	29
3.6.2.	Postupci po službenoj dužnosti prema kontrolorima iz privatnog sektora	29
3.6.3.	Postupci po službenoj dužnosti iz 2016. godine, okončani u izvještajnom periodu.....	30
3.6.4.	Primjeri iz prakse	31
3.6.5.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	36
3.7.	<i>Kažnjavanje – prekršajni postupci.....</i>	36
3.7.1.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	39
3.8.	<i>Upravni sporovi.....</i>	40
3.8.1.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	41
3.9.	<i>Mišljenja.....</i>	42
3.9.1.	Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte	42
3.9.2.	Primjeri iz prakse za druga stručna mišljenja	50
3.9.3.	Uporedni podaci za 2009 – 2017	58
3.10.	<i>Glavni registar</i>	59
3.11.	<i>Informacioni sistem.....</i>	60
3.12.	<i>Javnost rada i saradnja sa medijima</i>	61
3.13.	<i>Međunarodna saradnja</i>	62
3.14.	<i>Saradnja sa kontrolorima.....</i>	64
3.15.	<i>Normativni dio i administracija</i>	64
3.16.	<i>Budžet – javne nabavke</i>	65
IV.	ZAKLJUČCI.....	68
SADRŽAJ		70

